

HOROSKOOPPI TEKSTILAJINA:

Astro.fi -verkkosivuston horoskooppitekstit ja niiden tuottaminen

Maisterintutkielma

Johanna Ranta-Knuuttila

Suomen kieli

Kielten laitos, Jyväskylän yliopisto

Maaliskuu 2015

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistinen tiedekunta	Laitos – Department Kielten laitos
Tekijä – Author Johanna Ranta-Knuutila	
Työn nimi – Title HOROSKOOPPI TEKSTILAJINA: Astro.fi -verkkosivuston horoskooppitekstit ja niiden tuottaminen	
Oppiaine – Subject Suomen kieli	Työn laji – Level Maisterintutkielma
Aika – Month and year Helmikuu 2015	Sivumäärä – Number of pages 82
Tiivistelmä – Abstract <p>Astrologia on monitulkintainen uskomusjärjestelmä. Länsimaisella astrologialla on pitkä historia ja nykyajan astrologit horoskooppitulkintoihin jatkavat tätä ikivanhaa perinnettä. Jokainen on varmasti joskus lukenut oman aurinkomerkinsä horoskooppeja, ja horoskooppia voidaan pitää vakiintuneena tekstilajina eli genrenä. Horoskoopppeja on tutkittu hyvin vähän, ja haluan omalta osaltani tehdä tieteellistä tutkimusta näinkin arkisesta tekstilajista kuin horoskooppi on.</p> <p>Tässä tutkimuksessani tarkoitukseni on kuvata horoskoopin tekstilajia mahdollisimman monipuolisesti. Selvitän tapauskohtaisesti Astro.fi -verkkosivustoa hyödyntäen, miten horoskooppitekstejä tehdään ja millaisia ne ovat. Erityisesti tutkin, mitkä tekstinsisäiset piirteet ovat horoskoopeille tyypillisiä. Tutkimuskysymykseni ovat:</p> <p>1. Millainen tekstilaji horoskooppi on? a) Miten tekstit tuotetaan, ja millaisia käsityksiä tuottajalla on horoskoopista tekstilajina? b) Mitkä tekstinsisäiset piirteet ovat horoskoopille tyypillisiä?</p> <p>Tutkimukseni teoreettinen viitekehys pohjautuu Swalesin (1990) ja Bhatian (1993; 2004) näkemyksiin genren olemuksesta. Genre määrittyy kommunikatiivisesta tavoitteesta ja on tietyn diskurssiyhteisön käytössä. Genrellä on yleensä myös joitakin sille tyypillisiä kielellisiä ja rakenteellisia ominaisuuksia.</p> <p>Tutkimukseni aineisto koostuu kuudesta erinimisestä ilmaishoroskoopista, jotka on julkaistu Astro.fi -verkkosivustolla. Kaiken kaikkiaan yksittäisiä horoskooppitekstejä on aineistossani 36 kappaletta. Lisäksi aineistoni kuuluu tekstin kirjoittaneelle astrologille teettämäni teemahaastattelu.</p> <p>Horoskooppia voi pitää omana tekstilajinaan, sillä teksteillä on yhteinen tavoite. Niiden tarkoituksena on olla tulkintoja taivaankappaleiden symboliikasta 12 eri horoskooppimerkille. Horoskooppitekstit ovat positiivisia, lukijaa puhuttelevia, kansantajuisia tekstejä, joiden mukaan jotakin tapahtuu joko varmasti tai mahdollisesti. Astrologi haluaa niiden avulla auttaa ihmisiä seuraamaan syklejään. Hän myös neuvoo ja ohjaa teksteissään lukijaa. Osassa aineistoni horoskoopeista on säännönmukainen kaava, osassa taas mitään tiettyä rakennetta ei ole. Horoskooppiteksti saa ja pitää olla tekijänsä näköinen, ja haastattelemani astrologilla on omat näkemyksensä ja käytäntönsä tekstien tekemisessä.</p>	
Asiasanat – Keywords tekstintutkimus, tekstilajit, astrologia, horoskoopit	
Säilytyspaikka – Depository Jyväskylän yliopisto, Kielten laitos (F)	
Muita tietoja – Additional information	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	7
2 ASTROLOGIA TUTKIMUKSENI KONTEKSTINA	11
2.1 Mitä astrologia on?	11
2.2 Astrologiset tekstit	12
2.3 Astrologia nykypäivänä Suomessa	14
3 TUTKIMUKSENI TEORIATAUSTA	16
3.1 Genre eli tekstilaji	16
3.2 Tekstilaji ja konteksti	19
4 AINEISTO JA TUTKIMUSMENETELMÄT	23
4.1 Aineisto	23
4.2 Tutkimusmenetelmät ja tutkimuksen kulku	26
5 HOROSKOOPPI GENRENÄ	28
5.1 Diskurssiyhteisö ja kommunikatiivinen tavoite	28
5.2 Horoskooppitekstien luokittelua	31
5.2.1 Astro.fi -sivuston genrekolonia	32
5.2.2 Luonnekuvaukset	35
5.2.3 Ennustehoroskoopit	39
6 HOROSKOOPPITEKSTIEN TUOTTAMINEN	43
7 HOROSKOOPIT TEKSTEINÄ	48
7.1 Tekstien aikakäsitys	48
7.1.1 Ajan merkitys luonnekuvauksissa	49
7.1.2 Ajan merkitys ennustehoroskoopeissa	51
7.2 Varmaa vai epävarmaa	54
7.3 Positiivista neuvonantoa	57
7.4 Kirjoittajan ja lukijan suhde	61
7.5 Astrologista sanastoa ja kansantajuisia sanontoja	65
8 PÄÄTÄNTÖ	70
8.1 Horoskooppi tekstilajina	71
8.2 Pohdintaa	78
LÄHTEET	81

1 JOHDANTO

Tähdet kertoivat aikanaan komisario Palmulle. Tähdet kertoivat muutama tuhat vuotta sitten myös Babylonian hallitsijalle, millainen oli hänen vastasyntyneen poikalapsensa luonne ja elämäntehtävä. Jos kurotetaan vielä kauemmas historiaan, noin viisi tuhatta vuotta sitten tähdet kertoivat brittiläisten esi-isille, millaiseen muodostelmaan kiviröykkiöt piti rakentaa, jotta kivet asettuivat oikein taivaankappaleiden liikkeiden mukaan. He mittasivat aikaa. Ajasta ja sen seuraamisesta on kyse myös nykyajan länsimaisessa astrologiassa, joka perustuu ikivanhoille uskomuksille. Tähdet siis kertovat, tai itse asiassa astrologit kertovat horoskooppiteks-teissään tähtien sanaa ja auttavat ihmisiä seuraamaan omaa aikaansa.

Tutkimukseni tavoitteena on kuvailla horoskooppien tekstilajia: miten horoskooppitekstit syntyvät ja millaisia ne ovat. Tarkastelemalla tekstien tuottamisympäristöä astrologisen kirjallisuuden ja astrologin haastattelun avulla pyrin selvittämään, mitkä seikat vaikuttavat tekstien olemukseen. Tekstilähtöisen tekstianalyysin kautta puolestaan tarkastelen sitä, miten tuottamisprosessi ja -ympäristö näkyvät teksteissä. (ks. Tiililä 2007: 19.) Tutkimukseni on tekstilajitutkimusta etnografisella otteella. Astrologia valikoitui tutkimukseni kontekstiksi, sillä se kiinnostaa minua ja harrastan sitä jonkin verran. Tutkimukseni lähtökohtana on ajatus siitä, että horoskoopit ovat oma, rajattavissa oleva tekstilajinsa. Aiemman tietämykseni ja tutkimukseni pohjalta minulla on myös jonkinlainen kuva siitä, millainen tekstilaji horoskooppi on. Miellän horoskoopit positiivisiksi, tiettyihin aiheisiin keskittyviksi teksteiksi, jotka kuvailevat tähtikuvioiden suomia mahdollisuuksia ja neuvovat lukijoitansa. Aineistooni sisältyy kuutta erinimistä horoskooppia, mutta miellän ne kaikki tutkimuksessani horoskooppien genreen.

Vuosihoroskoopin tekstilajipiirteitä käsitellyt kandidaatintutkielmani (ks. Ranta-Knuutila, 2011) toimii tämän tutkimukseni pohjalla sekä taustoittajana että innoittajana – haluan tutkia astrologisia tekstejä lisää. Kandidaatintutkielmassani aineistonani oli vuosihoroskooppitekstejä neljältä eri astrologilta, nyt tarkastelen vain yhden astrologin kirjoittamia tekstejä ja aineistooni kuuluu muitakin horoskooppitekstejä kuin vain vuosihoroskooppeja. Lisäksi haluan ottaa tutkimukseeni mukaan sosiokulttuurisen ja professionaalisen (tuotantotyöhön liittyvän) kontekstin, enkä siis vain tutkia pelkkiä tekstejä. Tekstit ovat sosiaalista toimintaa, joten niiden analyysia ei voi rakentaa pelkästään kielen tarkastelun varaan (Sääskilähti 2006: 20). Astrologia on monitulkintainen uskomusjärjestelmä, ja mielenkiintoni kohteena on, miten tämä monimuotoisuus näkyy teksteissä ja niitä kirjoittavan ammattiastrologin käy-

tänteissä. Aikaisempaa kielitieteellistä tutkimusta astrologiasta ja horoskooppiteksteistä ei ainakaan Suomessa ole tehty.

Kyseessä on tapaustutkimus, jossa tarkastelun kohteena on astrologiaan erikoistunut harrastajasivusto *Astro.fi* ja siellä julkaistut ilmaishoroskoopit. *Astro.fi* -sivuston toiminta on alkanut jo vuonna 1995, ja tällä hetkellä sivusto on suosituampi kuin koskaan. Lisäksi sivustolle materiaalia tuottavia henkilöitä on toiminnassa mukana enemmän kuin koskaan ennen. Tekstiaineiston lisäksi analysoin tekstit kirjoittaneen astrologin haastattelua. Haastattelemani astrologi on ollut perustamassa kyseistä sivustoa ja on työskennellyt aina sen parissa. Näiden kahden aineistokokonaisuuden avulla pyrin tarkastelemaan horoskooppitekstejä sekä niiden tuottamiseen liittyviä toimintoja ja näkemyksiä. Tutkimukseni lopuksi voin tehdä yhteenvetoa siitä, miten nämä asiat vaikuttavat keskenään. Määrittelen kontekstin laaja-alaisesti: pidän kontekstina kaikkea sitä, mikä vaikuttaa tekstiin. Tilannekontekstina tutkimuksessani toimii pääosin *Astro.fi* -sivusto ja kulttuurisena kontekstina astrologia uskomuksena ja harrastuksena. Näiden kontekstien uskon eniten vaikuttavan siihen, millaisen genren tai genrejä horoskoopit muodostavat.

Tutkimukseni perustuu yhdelle päätutkimuskysymykselle, joka sisältää kaksi tarkentavaa alakysymystä:

1. Millainen tekstilaji horoskooppi on?

- a) Miten tekstit tuotetaan, ja millaisia käsityksiä tuottajalla on horoskoopista tekstilajina?
- b) Mitkä kielelliset piirteet ovat sille tyypillisiä?

Jokainen tutkimukseni kolmesta varsinaisesta analyysiluvusta pyrkii omalta osaltaan vastaamaan tutkimuskysymyksiini, ja näiden avulla toivon lopuksi pystyväni kuvailemaan, millaisena tekstilajina pidän horoskooppia. Tekstien tuottamisprosessin ja niihin liittyvät näkemykset analysoin astrologin haastattelusta. Tekstilajille tyypilliset piirteet erittelen rajaamastani horoskooppitekstiaineistosta. Kaiken taustalla vaikuttaa tutkimukseni laajin sosiaalinen, kulttuurinen ja jossain määrin professionaalinen konteksti: astrologinen kulttuuriperimä. Heti tutkimukseni aluksi taustoitan astrologian luonnetta, historiaa ja nykypäivää kiinnittäen huomiota erityisesti horoskooppiteksteihin.

Vaikka tutkimuksessani tarkastelen internetsivustolla julkaistuja tekstejä ja sen kautta toimivia yhteisön jäseniä, en varsinaisesti tutki esimerkiksi verkkoyhteisön toimintaa tai verkkokirjoittamista. Sivustoa voisi tutkia myös näistä asetelmista, esimerkiksi sivuston rekis-

teröityneiden käyttäjien keskustelufoorumin kautta. En kuitenkaan ole ottanut verkkoyhteisön jäsenten välistä kommunikaatiota tutkimukseeni. Astro.fi -sivuston voi kuitenkin nähdä tutkimusasetelmaani ja analyysiini vaikuttavana tekstiulkoisena kontekstina.

Vesa Heikkinen ja Pirjo Hiidenmaa (1999: 89) ennustivat yli kymmenen vuotta sitten *Virittäjä*-lehdessä tekstintutkimuksen laajenevan yhä enemmän kielenkäytön tarkasteluun sosiaalisena tekona ja vuorovaikutuksena konteksteissaan. Tarkasteluun nousevat myös tekstin tuottamisen ja vastaanottamisen käytänteet. Näin yksittäisiä tekstejä tarkastellaan sekä tekstilajien näkökulmasta että eri tavoin määriteltävien kontekstien avulla. Tässä tutkimuksessa ovat jossain määrin läsnä kaikki edellä mainitut aspektit. Tekstien vastaanottamista eli lukijoiden näkemyksiä ja käytänteitä en sinällään tutkimuksessani tarkastele, mutta tekstien vastaanottaminen ja lukijayhteisö on erityisesti tuotannollisia seikkoja analysoitaessa jollain tapaa läsnä: ajattelen, että teksti tehdään aina jollekin jotakin tarkoitusta varten. Tekstintutkimuksessa tosiaan on viime aikoina korostunut tekstien ulkoisen kontekstin ymmärtämisen tärkeys. Tekstejä ja niiden syntyprosesseja etnografisin ottein on Suomessa jonkin verran tutkittu. Esimerkiksi Kankaanpää (2006) on perehtynyt rakennusviraston lehdistötiedotteiden syntykontekstiin ja Tiililä (2007) virkakielisten etuuspäätösten tuottamiseen, molemmat haastattelujen ja kyselylomakkeiden avulla.

Tutkimukseni sijoittuu kielitieteellisen genre- eli tekstilajitutkimuksen alueelle. Genre-tutkimusta tehdään monilla eri aloilla ja jokainen tieteenala tuo tutkimukseen omat, joskus jopa keskenään ristiriidassa olevat käsitteensä ja näkemyksensä (Mäntynen & Shore 2006: 12). Genretutkijoilla tuntuu kuitenkin olevan yhteinen näkemys siitä, että genre on ilmiö, jossa yhdistyvät tuottaminen, itse tekstit ja niiden vastaanottaminen. Jokainen näistä kolmesta vaikuttaa siihen, millainen tekstilaji on ja miten sitä käytetään. (Ridell 2006: 208.) Yhdistävästä näkemyksestä huolimatta eri suuntaukset eroavat lähestymistavoiltaan. Toiset keskittyvät lajien toteutumisiin (tuotteisiin, teksteihin), kun taas toiset tutkivat niiden tuottamisen ja kuluttamisen käytänteitä. Raja ei kuitenkaan ole selvä, ja usein tutkimuksissa yhdistellään erilaisia näkemyksiä ja lähestymistapoja. (Heikkinen & Voutilainen 2012: 24.) Oma tutkimukseni toimikoon esimerkkinä: tarkastelen sekä tekstejä tuotoksina että niiden tuottamisen käytänteitä.

Tutkimukseni teoreettinen tausta ja genren määritelmä perustuu Swalesin (1990) ja Bhatian (1993; 2004) näkemyksiin genren olemuksesta. Swales on tutkinut lähinnä akateemisia, englanninkielisiä tekstejä ja kehittänyt ja soveltanut teoriaansa erityisesti opetuksen ja oppimisen tarpeisiin. Genreteoriasta onkin nykyään tullut suosittu ja hyödyllinen pedagogisissa käyttöyhteyksissä: oppilas halutaan kasvattaa muun muassa tekstilajien tuntemuksen kautta

erilaisiin teksteihin liittyviin tilanteisiin ja tekstikäytänteisiin – oikean elämän tarpeisiin (Bhatia 2004: xiv). Swales (1990) kuitenkin toteaa genreeteoriansa olevan sovellettavissa mihin tahansa tekstiin tarkasteltaessa sen tekstilajin ominaisuuksia ja piirteitä.

Bhatia (2004: xiv) kehottaa tutkimaan ”oikean maailman” (*real world*) tekstejä, sillä akateemisten ja institutionaalisten tekstien sekä kontekstien tutkimusta on viime aikoina tehty paljon. Tutkitut tekstilajit ovat Bhatian mukaan myös yleensä olleet melko pelkistettyjä ja ideaaleja, koska tekstien käyttöyhteys on niin selkeä, rajattu ja useimmiten säännönmukainen. Tarvitaan lisää tutkimusta ”oikean maailman” monimutkaisista, sekoittuneista ja jossain määrin jopa epäsäännönmukaisista genreistä. Vaikka tällaisia tekstilajeja on jo eri genreeteorioiden pohjalta jonkin verran viime vuosina tutkittu, täydentää tutkimukseni tätä tarvetta. Oletan siis, että horoskooppitekstit eivät ole tiukasti säädeltyjä eivätkä niiden käyttötavat ole selkeästi rajattuja, sillä niitä kulutetaan ja tulkitaan eri syistä ja eri tavoin. Toisaalta kuitenkin oletan, että Astro.fi -sivuston tekstejä ei kuka tahansa eksy lukemaan: kiinnostus astrologiaan yhdistää tekstien tekijöitä ja lukijoita, ja he yhdessä muodostavat löyhästi rajattavissa ja määriteltävissä olevan yhteisön. Olettamukseni on myös se, ettei horoskooppitekstien tekijöillä ole niin tarkkaa säännöstöä tai kaikille astrologeille yhteistä tekstimallia. Mielenkiintoista on, että tutkimukseni aineistotekstit ovat sekä professionaalisia tekstejä että arkitekstejä. Haastateltavalleni horoskooppitekstit ovat työtä, horoskooppien lukijoille ne ovat vapaa-aikaa. Jotta tällaisia monimuotoisia genrejä olisi tehokkainta ja tarkoituksenmukaisinta tutkia, Bhatia (2004) on kehittänyt monikenttämällin (*four-space genre based model of analysis of written discourse*). Tämä malli toimii toisaalta tutkimukseni teoreettisena kehyksenä, toisaalta metodina. Kerron mallista lisää luvussa 3, jossa kartoitan tutkimukseni taustalla olevia teoreettisia käsitteitä ja lähestymistapoja.

2 ASTROLOGIA TUTKIMUKSENI KONTEKSTINA

2.1 Mitä astrologia on?

Astrologia-sanan etymologia kertoo paljon sen luonteesta. Käsite on peräisin kreikan kielen sanoista *'astro'* ja *'logos'*, jotka kääntämällä ja toisiinsa yhdistämällä tarkoittavat ”tähtien sanaa”. Astrologisen uskomuksen mukaan taivaankappaleiden, eli auringon, kuun ja planeettojen (tähtien), liikkeillä ja asennoilla on vaikutus maanpäälliseen elämään ja sen tapahtumiin. Astrologian voi nähdä selvänä todisteena ihmisten tarpeesta etsiä merkityksiä. Useimmista kulttuureista, niin entisistä kuin nykyisistäkin, löytyy astrologinen perinne. (Campion 2008: 11.)

Tutkimukseni aineisto ja sen taustalla vaikuttava ajattelutapa edustaa länsimaista astrologiaa. Länsimainen astrologia eroaa joiltain osin esimerkiksi kiinalaisesta astrologiasta, jolla on oma vahva perinteensä itämaisessä kulttuurissa (Gillet 2012: 9). Historian saatossa astrologia on toiminut sekä tieteenä, viihteenä että uskontonakin. Brittiläinen astrologi ja historioitsija Nicolas Campion (2008: 13) toteaa, että ”astrologiaa on parasta pitää eräänlaisena kattokäsitteenä erilaisille uskomuksille, ajattelutavoille ja käytännöille, joille on yhteistä se käsitys, että taivaalliset kuviot ovat jollain tapaa merkittäviä maanpäällisen elämän kannalta.” Astrologia ei siis ole yhtenäinen maailmankatsomus tai uskomusjärjestelmä, vaikkakin se perustuu tarkalle taustaolettamukselle taivaan ja maan välisestä tiiviistä suhteesta.

Astrologian juuret voidaan sijoittaa kauas menneisyyteen, siihen hetkeen, kun ihmiset ovat ymmärtäneet vuoden- ja vuorokaudenaikojen vaikutuksen erilaisiin asioihin, kuten esimerkiksi maanviljelyyn. Jo kivikauden ihmiset laativat jonkinlaisia kuukalentereita eläinten luihin, ja muun muassa 2000-luvulta eaa. on peräisin monenlaisia kuun, auringon ja tähtien kanssa linjassa olevia kivisiä monumentteja. Tällaisia ovat esimerkiksi Gizan pyramidi Egyptissä ja Stonehenge Englannissa. (Campion 2008: 24.)

Nykyinen, muistiinmerkitty astrologia on alkanut kehittyä hiljalleen noin 5000 vuotta sitten Babylonian ja Egyptin alueilla (Gillet 2012: 10). Taivaankappaleet nähtiin jumalina ja planeettakuvioiden ajateltiin kuvastavan jumalten toimia ja tahtoa. Varsinainen astrologinen tieto on oikeastaan aina ollut asiantuntijoilla, ja he ovat käyttäneet tietoansa erilaisiin tarkoituksiin. Astrologian varhaisessa vaiheessa tieto oli papistolla, jotka muun muassa tekivät ennustuksia hallitsijoille. Vaikka antiikin aikana ja keskiajalla astrologia löysi tiensä myös kansan pariin, on varsinainen tietämys aina pysynyt alan asiantuntijoilla, jotka tekivät ennusteita ja syntymäkartoja. (Gillet 2012: 6, 13.)

Astrologian pahimpia uhkia ovat historian saatossa olleet kristinusko ja luonnontiede (Gillet 2012: 7). Kristinuskon levitessä ajanlaskun alusta keskiajalle saakka astrologia vaipui lähes kokonaan unohduksiin. Astrologia löydettiin uudelleen vasta 1000-luvun alussa, jolloin ihmiset kiinnostuivat vanhoista kreikkalaisista ja arabialaisista käsikirjoituksista. Siitä tuli tiedettä ja se oli yksi yliopistojen oppiaineista. (Campion 2008: 42.) 1600-luvulta lähtien, suurimmaksi osaksi luonnontieteiden ja tieteellisen tutkimuksen kehittymisen myötä, astrologia alkoi vähitellen menettää uskottavuuttaan. Varsinainen astrologinen tieto ja ymmärrys oli siihen asti ollut koulutetun eliitin hallussa, mutta 1600-1800 -luvuilla astrologia jatkoi häiriintymättä olemassaoloaan vain ”tavallisen kansan” parissa. Astrologia elpyi kuitenkin 1800-luvun lopussa myös tieteessä, erityisesti psykologian piirissä. (Campion 2008: 47–49.) Astrologia on muutaman tuhannen vuoden aikana kokenut erilaisia vaiheita ja kehittynyt nykyiseen muotoonsa monenlaisten uskomusten ja ajattelutapojen järjestelmänä. Astrologian pääajatus ja tarkoitus on kuitenkin pysynyt aina samana: taivaan merkkejä tulkitsemalla voimme tietää jotain itsestämme ja maailmasta.

Nykyisen astrologian voi ajatella sisältävän kolme niin kutsuttua koulukuntaa, jotka eroavat pääajatuksiltaan toisistaan mutta eivät sulje toisiaan pois. Ensimmäinen on psykologinen lähestymistapa, jonka mukaan astrologialla on ensisijaisesti terapeuttinen tehtävä ja henkilökohtaiseen, tarkkaan syntymäaikaan perustuvan tähtikartan avulla voidaan tulkita henkilön luonnetta. Spirituaalisessa lähestymistavassa taivaan kuviot koetaan jollain tapaa mystiksi, ja astrologian voi nähdä mystisenä oppina, jopa uskontona. Kolmas koulukunta painottaa tapahtumia ja niiden ennustamista; astrologian tehtävänä on ennustaa tapahtumia ja kuvailla maallista elämää ”yläkerran peilin” kautta. (Campion 2008: 59.) Kaikilla astrologeilla on laaja yksimielisyys siitä, että jokaisella ihmisellä on oma persoonallisuutensa ja kohtalonsa. Itsetuntemuksen ja astrologisen symbolikielen avulla jokaisella on mahdollisuus vaikuttaa omiin tekoihinsa ja tulevaisuuteensa. Perimmäisenä tavoitteena ei ole maailmankaikkeudelle alistuminen vaan yhteistyö sen kanssa. (Campion 2008: 114.)

2.2 Astrologiset tekstit

Vaikka jokaisella astrologilla onkin oma näkemys ja suhtautuminen astrologiaan, heille kaikille on yhteistä taito luoda ja tulkita horoskooppeja. Campionin (2008: 59) mukaan ”horoskooppi on kaavamainen kartta taivaasta pysäytettynä johonkin tiettyyn hetkeen. Se lasketaan tarkan ajankohdan, päivämäärän ja paikan avulla kohteena olevalle tapahtumalle”. Horoskoopit ovat siis sidoksissa aikaan. Vaikka nykyastrologit keskittyvät henkilökohtaisten horo-

skooppien tulkitsemiseen, haastatteleman astrologin mukaan he silti sisällyttävät jossain määrin toimintaansa myös ennustavaa astrologiaa. Karkean jaon astrologisiin teksteihin voikin tehdä luonnekuvausten ja horoskooppiennusteiden välille. Luonnehoroskoopeissa tämä ”kaavamainen kartta taivaasta” on pysäytetty syntymähetkeen, ja ennustehoroskoopeissa tähtikarttoja tulkitaan tulevalle ajanjaksolle. Taivaan tähtikuviot muuttuvat ja etenevät systemaattisesti, joten astrologilla on mahdollisuus saada selville esimerkiksi tulevan viikon tähtikuviot, ja sen pohjalta tehdä viikkohoroskooppiennuste.

Luonnekuvaukset perustuvat henkilölle tehtyyn, syntymäaikaan ja -paikkaan perustuvaan syntymäkartaan eli tähtikartaan. Tämän hetkeen sidotun taivaankannen kuviojärjestelmän avulla astrologi tekee henkilökohtaisen tulkinnan tulkittavan luonteesta. Syntymäkartaan sisältyy planeettojen, auringon ja kuun sijainnit. Yksi keskeisimmistä taivaankappaleista tähtikartassa on aurinko. Ne 12 horoskoopimerkkiä, joiden luonnekuvaukset ja ennusteet ovat astrologiaa harrastamattomallekin melko tuttuja, perustuvat auringon asemaan syntymähetkellä. (Campion 2008: 59–61.) Aineistoni tekstit ovat näitä niin kutsuttuja aurinkomerkkitulkittoja. Suurin osa ihmisistä tietää oman horoskoopimerkkinsä, koska he tietävät syntymäpäivänsä; horoskoopiteksteissä merkkien yhteydessä on yleensä mainittu, milloin kyseisen merkin edustaja on syntynyt. Esimerkiksi jos henkilö on syntynyt vuoden ensimmäisenä päivänä, on aurinko ollut hänen syntymähetkellään Kauriin merkissä, ja hänen horoskoopimerkkinsä on Kauris. Vaikka luonneanalyysiin sisältyy monen muunkin taivaankappaleen asema, on auringon asema silti merkittävin, ja suurin osa erilaisista horoskoopiteksteistä perustuu vain aurinkomerkin kuvaukseen (Campion 59 - 61). Tarkemman ja monipuolisen luonnekuvauksen saamiseksi täytyy tilata astrologilta henkilökohtainen tulkinta.

Ennustehoroskooppien tehtävänä on kuvata kuhunkin merkkiin osuvia tähtikuvioita ja niiden vaikutusta elämään tietyn ajanjakson aikana yleensä päiväksi, kuukaudeksi tai vuodeksi. Taivaankappaleiden asennot ja liikkeet ovat taivaalta ennustettavissa, ja näiden kuvioiden ajatellaan vaikuttavan ihmisten elämään. Astrologit valottavat tulevaisuuden näkymiä, tulevia kehityskulkuja ja ennakoivat tapahtumia – he eivät koe ennustavansa väistämättömiä tapahtumia (Campion 2008: 77). Campionin (2008: 78–79) mukaan astrologian tärkein tehtävä on avustaa ihmisiä nykyhetkessä lähtien siitä ajatuksesta, että jotkin ajankohdat ovat tiettyjen tekojen kannalta otollisempia. Astrologiassa aika on hallitsevassa asemassa ja astrologinen näkemys ajasta on syklinen. Jokaisen horoskoopimerkin kohdalla taivaankannella (taivas on jaettu 12 osaan, 12 eri merkkiin) on aina tiettyä ajanjaksona jokin kuvio, ja planeetat liikkuvat merkkien alueilla.

Suurimmalle osalle ihmisistä tuttuja, kahdentoista aurinkomerkin lyhyen ennusteen sisältäviä palstoja alettiin julkaista sanoma- ja aikakauslehdissä laajemmin 1900-luvun ensimmäisinä vuosikymmeninä (Campion 2008: 110). Tekstien historian voi kuitenkin ulottaa muutaman tuhannen vuoden päähän menneisyyteen, jolloin varhaiset ennusteet ja syntymäkartat tehtiin savitauluille ja papyruskääröille. 1600-luvulla Euroopassa yleistyivät almanakat, joissa horoskoopeilla oli oma asemansa. Erityisesti säätä ennustettiin auringon ja kuun aseminen avulla (Nikula 1993: 169 – 170). Suomessa ensimmäiset astrologiset ennustukset laati astrologi ja astronomi Sigfrid Aronus Forsius vuonna 1608 ensimmäisessä julkaisemassaan almanakassa (Nikula 1993: 210 - 211).

2.3 Astrologia nykypäivänä Suomessa

Nykyään monessa aikakauslehdessä on oma horoskooppipalstansa, joissa on ennustetekstejä kullekin 12 aurinkomerkillä. Viikoittain ilmestyvissä lehdissä ennuste on yleensä viikoksi ja kuukauslehdissä seuraavaksi kuukaudeksi. Campionin (2008: 111–112) mukaan astrologian piirissä on keskusteltu kriittiseen sävyyn siitä, antavatko lehtien aurinkomerkkioroskoopit liian yksinkertaisen kuvan astrologiasta ja tekeekö tämä nykyajan ”populaarisuus” hallaa astrologian monivivahteiselle luonteelle. Niin tai näin, haastattelemani astrologin mukaan ainakin Suomessa lähes jokaisen lehden horoskooppitekstit on tilattu astrologian ammattilaiselta. Internet on haastanut perinteisen median, ja tietokoneen avulla saadaan helposti ja nopeasti laskettua tähtikartat. Koneiden avulla on myös hyvä pitää valmiita tekstiaineistoja, ettei astrologin joka kerta tarvitse kirjoittaa tulkintojansa uudestaan. (Campion 2008: 112–113.)

Campionin (2008: 109) mukaan ero astrologian ammattilaisen ja harrastajan välillä on, että ammattilaiset ansaitsevat elantonsa astrologiasta. Esimerkiksi Iso-Britanniassa tällaisia astrologeja on noin 50 henkeä ja Yhdysvalloissa joitain tuhansia. Vain itäisen kulttuurin ja astrologian piirissä astrologia pidetään ”varsinaisena ammattina”. En ole saanut selville, kuinka monta astrologia Suomessa tienaa elantonsa ainoastaan horoskooppitulkinnoista. Haastattelemani astrologin mukaan Suomessa toimii Suomen ammattiastrologit ry, johon hänen mukaansa kuuluu arviolta noin 20 astrologia. Suomen ammattiastrologiksi pääsee, kun tekee ”astrologisia tulkintoja säännöllisesti korvausta vastaan”. Raharajoja ei kuulemma ole. Ammattiastrologien kotisivuilla (Suomen ammattiastrologit ry. 2014) tiivistyy yhteisön tavoite ja toiminta: ”Suomen Ammattiastrologit ry on suomalaisten ammattiastrologien perustama yhdistys, jonka tarkoitus on tiedottaa astrologiasta yleisölle ja medialle. Yhdistyksen jäsenet antavat laadukasta astrologista palvelua asiakkailleen. Suomen Ammattiastrologit ry on ammattiastrologien etujärjestö joka haluaa parantaa astrologien toimintaedellytyksiä Suomessa.

Yhdistys ohjaa ja neuvoo jäseniään ammatinharjoittamiseen liittyvissä kysymyksissä jatkuvan yhteydenpidon kautta.” Myös niin kutsutuille astrologian harrastajille on Suomessa oma rekisteröity yhdistyksensä, Suomen astrologinen seura ry. Yhdistyksen jäseneksi voi liittyä kuka tahansa astrologiasta kiinnostunut, ja ”seuran tarkoituksena on toimia astrologian harrastajien ja siitä kiinnostuneiden ihmisten ja yhteisöjen yhdyssiteenä ja edistää astrologian tuntemusta ja tutkimusta maassamme.” Suomen astrologinen seura järjestää erilaisia keskustelu- ja kartantulkintatilaisuuksia ja neljä kertaa vuodessa ilmestyy heidän lehtensä *Astro Logos*. (Suomen Astrologinen Seura ry. 2014.)

3 TUTKIMUKSENI TEORIATAUSTA

Tutkimukseni sijoittuu tekstintutkimuksen kentälle, tarkemmin sanottuna tekstilajitutkimuksen piiriin. Jotta voi tarkastella horoskooppitekstejä genrenä tai genreinä, on oltava jonkinlainen näkemys ja teoria siitä, mikä tekstilaji on ja miten se määrittyy. Tässä luvussa esittelen pääpiirteittäin tekstilajiteorioita ja keskityn tarkemmin kuvaamaan tutkimukseni taustalla vaikuttavaa tekstilajiteoriaa.

3.1 Genre eli tekstilaji

Ihmisillä on tapana luokitella eri asioita. Lajittelu, luokittelu ja tyypittely ovat olennainen osa ajattelua ja havainnointia (Heikkinen & Voutilainen 2012: 17). Tekstintutkimuksen näkökulmasta myös yksittäisiä tekstejä on vaikea olla ryhmittelemättä eri luokkiin eli lajeihin. Yksittäisillä teksteillä nähdään usein olevan sen verran samankaltaisia piirteitä, että ne mielletään kuuluvaksi samaan tekstilajiin. Mikään laji ei kuitenkaan ole näin yksinkertaisesti määriteltävissä, sillä lajien sisällä on vaihtelua, eivätkä niiden rajat ole aina selvät. Juuri tätä tekstilajien eli genrejen moninaisuutta tarkastelee genretutkimus. Genretutkimukseen vaikuttaa paljon muun muassa tutkimuksen tavoite, valittu tekstilajiteoria sekä se, onko päähuomio tekstien sisäisissä vai ulkoisissa piirteissä. Myös tieteenalalla on tutkimuksen kannalta merkitystä. Esimerkiksi kirjallisuustieteen genretutkimus on jo lähtökohdiltaan melko erilaista kuin kielitieteen tutkimus. (Mäntynen & Shore 2006: 9–12.)

Kielitieteessä genren käsite ei ole kovin vanha. Genreä käsitteenä on yleisesti alettu käyttää vasta viimeisimpinä vuosikymmeninä, jonka aikana on ilmestynyt erilaisia genren määritelmiä ja analyysimalleja. (Mäntynen & Shore 2006: 16.) Kielitieteellisen genretutkimuksen monenlaisten määritelmien ja menetelmien kenttää voi Mäntynen (2006: 42) mukaan jaotella sen perusteella, korostuuko tekstilajin määrittämisessä ja olemuksen tarkastelussa tekstin sisäiset vai ulkoiset kriteerit. Tekstien sisäisiä piirteitä korostavissa teorioissa tekstilaji nähdään määräytyvän esimerkiksi tiettyjen kielellisten piirteiden tai tekstin tietynlaisen rakenteen kautta, ja tällaisissa tutkimuksissa analyysi keskittyy pääosin tekstinsisäisiin piirteisiin. Jaottelun toisessa ääripäässä ovat teoriat, jotka korostavat tekstin ulkoisia kriteereitä, konteksteja. Tällöin esimerkiksi tekstin tarkoitus ja käyttöyhteys ovat tarkastelun alla ja niiden ajatellaan määrittävän tekstilajia eniten. (Mäntynen 2006: 42.) Luukka (2001: 5–7) jaottelee tekstintutkimusta muun muassa käsitteillä *tekstilähtöinen tutkimussuuntaus* ja *yhteisöllinen tutkimussuuntaus*. Genretutkimuksessa tekstinsisäisten, kielellisten piirteiden tarkastelua voisi

pitää tekstilähtöisenä ja ulkoisia konteksteja painottavissa teorioissa yhteisöllisenä tutkimussuuntauksena.

Genre määritellään tekstilähtöisesti muun muassa systeemis-funktionaalisisessa kielen tutkimuksessa. Systeemis-funktionaalinen kielikäsitteys perustuu ajatukselle kielenkäytön vaihtelusta tilanteittain. Eri tilanteissa kielenkäyttäjällä on valittavana eri *rekistereitä* ja *tyylejä*, ja genren tutkiminen perustuu funktionaalisuuteen. (Heikkinen & Voutilainen 2012: 25.) Esimerkiksi S-F kieliopin edustaja Hasanin genreteoriaa voi pitää tekstilähtöisenä, sillä hänen mukaansa tekstin rakenne on keskeisin tekstilajia määrittävä tekijä ja tietyn genren tekstin ovat rakentuneet tietyistä, valittavissa olevista rakenneosista, joista osa on pakollisia ja osa valinnaisia. Esimerkiksi Eggins (2004) on tutkinut päiväkohtaisten horoskooppiennusteiden rakennetta ja löytänyt niistä selvät rakenneosat. Palaan tähän tutkimukseen luvussa 5.

Yhteisöllistä tutkimussuuntausta edustavissa teorioissa genren määritelmä ja sen ominaisuuksien tarkastelu ei korosta tekstituotosta, vaan pikemminkin tarkastellaan tekstien tilanteisia ja kulttuurisia ilmentymiä sekä käyttöä: niiden tuottamista ja kuluttamista genreä käyttävän yhteisön näkökulmasta. Kielitieteessä tätä suuntausta korostavat muun muassa niin kutsutun uuden retoriikan edustajat, esimerkiksi Miller (1984) ja Devitt (2004). Tekstien ulkoiset kontekstit painottuvat tutkimuksissa, ja tutkimusmenetelmät ovat yleensä etnografisia kenttätöiden ja haastattelujen myötä. (Heikkinen & Voutilainen 2012: 27–28.)

Tutkimukseni teoreettinen näkemys genrestä perustuu Swalesin (1990) ja Bhatian (1993; 2004) genreteorioihin. Swales (1990: 52) pitää tärkeimpänä genren määrittäenä tekstin kommunikatiivista päämäärää. Yksittäiset tekstit voi siis luokitella kuuluvaksi samaan tekstilajiin, jos niillä on jokin yhteinen tavoite ja ne palvelevat niitä käyttävien ihmisten päämääriä. Swales yhdistää tämän tavoitteen diskurssiyhteisöön. Diskurssiyhteisö on sosiaalinen verkosto, joka määrittyy kuudesta eri kriteeristä. Ensimmäinen diskurssiyhteisön muodostavalla joukolla on yhteinen tavoite tai tavoitteita, jotka ovat joko suoria tai epäsuoria. Toiseksi ja kolmanneksi kriteereiksi yhteisöllä on omat kanavansa ja keinonsa tavoitetta palvelevan informaation ja kommunikaation tuottamiseen sekä jakamiseen jäsenten kesken. Neljäs kriteeri, jonka mukaan sosiaalisen verkoston voi ajatella muodostavan diskurssiyhteisön, on yhteisöllä oltava käytössä yksi tai useampi tietty genre tavoitteen saavuttamiseksi. Viides kriteeri täyttyy, jos näiden genrejen kautta yhteisöllä on omaa erikoissanastoa. Viimeisenä kriteerinä Swales mainitsee yhteisön arvoasetelman ja hierarkkisyyden. Diskurssiyhteisö muodostuu tiedoiltaan ja taidoiltaan eriarvoisista jäsenistä, eli joukossa on sekä ammattilaisia että noviiseja. (Swales 1990: 24–29.)

Genre on diskurssiyhteisön tuottama ja käyttämä tekstiluokka, ja sillä on useimmiten vakiintunut nimi. Esimerkiksi kaikki aineistoni tekstit ovat nimeltään *horoskooppeja*. Ne ovat kuitenkin nimetty tarkemmin ja jaoteltu siten eri kategorioihin: tutkin muun muassa sekä *rakkaushoroskooppeja* että *kuukausihoroskooppeja*. Jo se, että näillä horoskooppiteksteillä on eri nimi, kertoo siitä, että ne eroavat jollain tavalla toisistaan. Niillä voi olettaa olevan kuitenkin paljon yhteistä ja täten pitää niitä samaan genreen kuuluvina, sillä molemmat ovat *horoskooppeja*, ja ne ovat saman diskurssiyhteisön käytössä ja hyödyntävät samoja keinoja ja kanavia kommunikatiivisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Astro.fi -sivuston diskurssiyhteisöä ja horoskoopin genreen liittyviä kommunikatiivisia tavoitteita tarkastelen laajemmin ja tarkemmin ensimmäisessä analyysiluvussani, luvussa 5.

Kuten tekstejä, myös yksittäisiä genrejä voi lajitella luokkiin. *Genrekolonia* on ryhmä, jossa yhteisen kommunikatiivisen tavoitteen jakavat genret on lajiteltu eritasoisin ryhmiin ylä- ja alagenreiksi. Hahmoteltu kolonia on hyödyksi identifioidessa ja kuvaillessa monimuotoisia genrejä. Ennen kaikkea genrekolonia auttaa vertailemaan samankaltaisia genrejä ja niiden suhteita: miten ne palvelevat samaa päämäärää ja miltä osin ne eroavat toisistaan. Genrekolonian avulla voidaan myös tarkastella tekstejä ja niiden muodostamien genrejen suhdetta ulkoiseen kontekstiinsa. (Bhatia 2004: 57–60.) Esimerkiksi aineistoni tekstit ovat Astro.fi -sivustolta, ja ne ovat kuuden eri linkin takana. Jo tällä perusteella voi ajatella, että niissä on jotain samaa, mutta myös jotain toisistaan eroavaa. Genrekolonia voi muodostua niin sanotusti saman aihealueen ja diskurssin genreistä mutta myös eri aihepiirien tai diskursiivisten alueiden kesken (Bhatia 2004: 58). Esimerkiksi aineistoni horoskooppiennusteet voidaan ajatella kuuluvan *astrologiset genret* -koloniaan, mutta ne voisi ajatella kuuluvan myös esimerkiksi *ennustavat genret* -ryhmään, jossa horoskooppiennusteet olisivat rinnasteisena jäsenenä esimerkiksi urheiludiskurssiin liittyvien *otteluennakoiden* kanssa. Tällöin lajittelu olisi tehty tekstien ennustamistarkoituksen mukaan, eri aihepiirien tekstejä toisiinsa suhteuttaen. Sekä ennustehoroskoopeilla että otteluennakoilla on monenlaisia tehtäviä ja ne voisi lajitella moneen eri genrekoloniaan. Genrekolonian avulla voidaan siis tarkastella tekstilajien monipuolisia funktioita ja kuvata, minkälainen genre ja on mihin se kuuluu. Ryhmittely ja rajojen vetäminen ei välttämättä ole helppoa ja on muistettava genrejen kompleksisuus ja dynaamisuus. (Bhatia 2004: 58.) Oman hahmotelmani aineistoni horoskooppitekstien keskinäisistä suhteista sekä niiden suhteesta muihin astrologisiin genreihin teen luvussa 5.

Kommunikatiivisen päämäärän, diskurssiyhteisön hyödyntämisen ja oman nimen lisäksi samaan genreen kuuluvilla teksteillä on Swalesin (1990: 49–52) mukaan yleisesti ottaen myös samankaltaisia kielellisiä ja rakenteellisia ominaispiirteitä. Nämä genrespesifit piirteet

identifioivat genren tyypillisyyttä. Saman genren eri tekstit voivat poiketa toisistaan niin rakenteeltaan kuin muodoltaankin, kunhan niillä vain on sama vuorovaikutuksellinen päämäärä. Swales (1990) käyttää genren määrittelyssä perheyhtäläisyyden ja prototyypin käsitteitä. Perheyhtäläisyyden käsitteen Swales on omaksunut filosofi Ludwig Wittgensteinilta (1999 [1953]: 65), jonka mukaan jollakin asialla, joka on luokiteltu joksikin (tässä tapauksessa tekstilajilla), on sekä samankaltaisia piirteitä että myös toisistaan eroavia piirteitä. Näitä eroja ja yhtäläisyyksiä löytyy jokaisesta lajista ja luokasta. Voidaan esimerkiksi ajatella ihmisten muodostamien perheiden jäseniä: tytär voi olla kuin ilmetty äitinsä, mutta omaa kuitenkin isänsä silmät ja nenän. Teksteihin sovellettuna tämä perheyhtäläisyyden käsite tarkoittaa, että saman tekstilajin tekstit muistuttavat enemmän tai vähemmän toisia lajinsa tekstejä, mutta eivät ole täysin identtisiä.

Swales soveltaa genreanalyysiin psykologian parissa toimivan Eleanor Roschin määritettä prototyypistä. Prototyyppi on erilaisten asioiden kategorioinnissa tietyn ryhmän ”puh-tain” jäsen, jonka voi löytää tai kehittää etsimällä kullekin asialle tyypillisimpiä piirteitä. Mitä enemmän yksilössä on ryhmälle yhteisiä piirteitä, sitä prototyyppisempi se on. (Rosch 1978: 36–37.) Tekstien päämäärää, rakennetta, muotoa ja sisältöä analysoimalla voidaan kehittää niin kutsuttu prototyyppi, joka kuvaa genren tyypillisintä jäsentä eli tekstiä. Jokin yksittäinen teksti on piirteiltään niin sanotusti prototyyppinen edustaja, kun taas jonkin toisen voi tyypilisten piirteiden puuttuessa ajatella olevan lajin epätyypillinen edustaja.

Nämä hyödyntämäni Swalesin (1990) ja Bhatian (1993; 2004) genremääritelmät asettuvat teoreettisesti ja menetelmällisesti sekä sisäisten että ulkoisten kriteerien tarkasteluun, ja niissä genre ilmenee ennen kaikkea toimintana (Mäntynen 2006: 50). Tutkin konkreettisesti tekstien sisäisiä piirteitä mutta tarkastelen myös ulkoista kontekstia etnografisin ottein. Ajattelen genren määräytyvän tekstien tavoitteen ja ulkoisen päämäärän mukaan sekä eri genrejen toimivan tietyin tavoin tietyissä yhteisöissä ja konteksteissa; siksi sisällytän tutkimukseeni etnografisen menetelmän ottamalla selvää horoskooppitekstejä hyödyntävästä yhteisöstä. Näen kuitenkin, että samaan tekstilajiin kuuluvilla yksilöillä on sen verran samankaltaisia tekstinsisäisiä piirteitä, että myös niitä on syytä tarkastella, joten tutkimukseeni sisältyy myös tekstituotosten kielenpiirteiden analysointia.

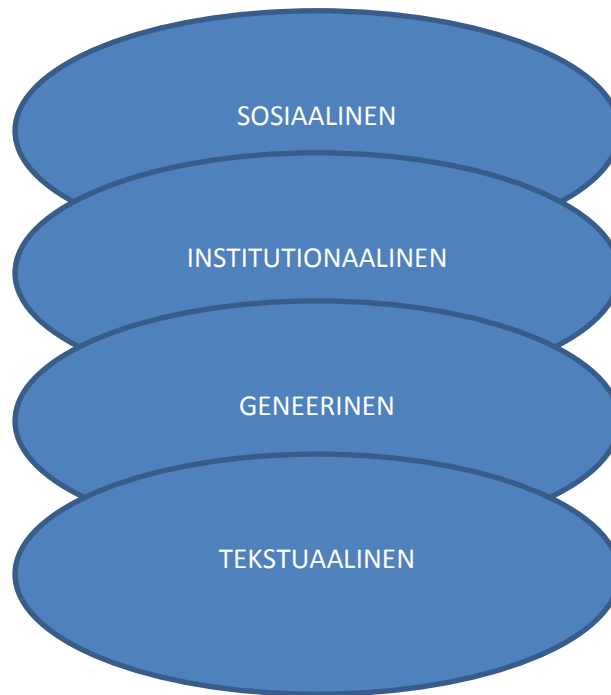
3.2 Tekstilaji ja konteksti

Tutkimukseni teoreettinen viitekehys pohjautuu myös Bhatian (1993, 2004) näkemyksiin genren luonteesta. Bhatian genremääritelmä perustuu lähtökohdiltaan Swalesin teoriaan, esimerkiksi näkemyksiin kommunikatiivisesta tavoitteesta ja genreä yksilöivästä nimestä. Myös

Bhatian mukaan tietyt genret ovat tiettyjen yhteisöjen käytössä. Niin kutsuttujen yhteisön perustajajäsenten tai genrejen luojien hallussa on enemmän tietoa käyttäjä ja hyödyntäjä genrejä kuin niillä, jotka ovat yhteisön ”oppipoikia” tai ulkopuolisia. Vaikka useimmat genret yleensä noudattavat niille tyypillisiä säännönmukaisuuksia ja piirteitä, on hyvä muistaa, ne ovat alati kehittyviä ja muuttuvia. Bhatian (2004: 23–24) mukaan monet genreanalyysit pyrkivät yleensä löytämään tekstilajeista säännöllisiä piirteitä ja täten identifioimaan genreä ideaalisen tarkasti. Tämä johtaa siihen, että genrejen dynaamisuutta ja kompleksisuutta ei oteta tarpeeksi huomioon. Sekä tekstien sisäisissä piirteissä että tekstien käytössä on variaatioita, ja genreanalyysissa olisi otettava huomioon tämä monipuolisuus ja analyysin oltava sekoitus tekstuaalisista, diskursiivisista ja kontekstuaalisista tekijöistä.

Moninäkökulmamalli (*multi-perspective four-space genrebased model*) on Bhatian (2004) kehittämä analyysimalli, jonka avulla sekä tekstejä että niiden ulkoisia puitteita eli konteksteja voidaan tutkia monipuolisesti eri perspektiiveistä. Bhatia (2004: 3) puhuu diskurssin tutkimuksesta, ja hän viittaa *diskurssin* käsitteellä yleisesti kaikkeen kielenkäyttöön jossakin tietyssä kontekstissa. Päähuomio hänellä on kirjoitetun diskurssin tutkimuksessa, johon myös oma tutkimukseni perustuu. Moninäkökulmamalli pohjautuu diskurssintutkimuksen suurpiirteisiin kehityskaariin. Aluksi, 1960-luvulla, diskurssin tutkimus painottui lähinnä vain pelkkien tekstien tarkasteluun, ja analyysin kohteena olivat muun muassa kielioppi ja sanasto. Hiljalleen siirryttiin tarkastelemaan tekstien rakennetta ja niiden tavoitteita – kontekstiin ruvettiin siis kiinnittämään huomiota. Vähitellen alettiin myös puhua genreistä diskurssien järjestyneinä muotoina. Viimeisin, 1990-luvulla alkunsa saanut kehityssuunta laajensi ulkoisen kontekstin tarkastelun vielä pidemmälle: mukaan tulivat kriittisyys sekä sosiaalisen, kulttuurisen ja institutionaalisen kontekstin tutkiminen, ja analyyseilta vaadittiin näkökulman laajetessa monimuotoisempaa otetta. (Bhatia 2004: 18.)

Moninäkökulmamallin avulla diskurssia voidaan tarkastella neljän eri osa-alueen, **tekstuaalisen, geneerisen, institutionaalisen ja sosiaalisen kontekstin** näkökulmasta. Kuvio 1. hahmottaa tätä mallia ja näiden neljän eri osa-alueen sijoittumista. Tutkimuksen luonteesta ja lähestymistavasta riippuu, kuinka paljon mitään näkökulmaa painotetaan ja mistä lähdetään liikkeelle. Esimerkiksi sosiolingvistiikan tutkija painottaa tutkimuksessaan enemmän diskurssiin vaikuttavia sosiaalisia käytänteitä kun taas tekstintutkija lähtee liikkeelle tekstistä painottaen tutkimuksessaan tekstituotoksia eniten. Tekstilajitutkija sijoittuu näiden kahden ”ääripään” välimaastoon, ja tutkii diskurssia eniten geneerisen ja institutionaalisen eli ammatillisen näkökulman kautta. (Bhatia 2004: 18–22.)

Kuvio 1. Moninäkökulmamalli

Kun tarkastellaan diskurssia tekstinä, analysoidaan tekstituotosta. Tekstiä tutkitaan muun muassa muodollisten, funktionaalisten ja leksikkokieliopillisten piirteiden kautta. Huomio on siis tekstissä, ja yleensä tämän näkökulman analyysivaiheessa kaikki siihen liittyvät kontekstit jätetään huomiotta. Mukana on kuitenkin ajatus intertekstuaalisuudesta: tekstiin vaikuttavat muut siihen läheisesti liittyvät tekstit. Tutkija tulkitsee tekstiä aina omien kulttuuristen ja sosiaalisten tietämystensä pohjalta. (Bhatia 2004: 19–20.)

Seuraava näkökulma keskittyy tarkastelemaan diskurssia genrenä. Mallin geneerinen tila laajentaa näkemyksen pelkästä tekstistä myös kontekstiin: tekstien rakentumiseen, tuottamiseen, käyttöön ja hyödyntämiseen kiinnitetään huomiota. Monesti tämän näkökulman tutkimisessa käytetään apuna etnografisia ja sosiokognitiivisia menetelmiä. Yleensä tämä näkökulma korostuu erilaisissa genretutkimuksissa: kirjoitetut diskurssit eli tekstit voidaan luokitella eri lajeiksi. Genretietämys on sitä, että osaa tietoisesti tuottaa, käyttää ja tulkita erilaisia, eri diskurssiyhteisöjen genrejä. (Bhatia 2004: 20.)

Bhatian (1993; 2004) ja Swalesin (1990) mukaan diskurssiyhteisön kommunikatiivinen tavoite on tärkein genreä määrittävä tekijä. Kun diskurssi nähdään institutionaalisena tai esi-

merkiksi jonkin harrastealan erikoistuneena käytäntönä, kiinnitetään huomiota genren hyödyntämiseen jossain tietyssä yhteisössä. Tämä moninäkökulmamallin kolmas tila liittyy läheisesti edelliseen, geneeriseen tilaan. Genretietämyksen lisäksi täytyy olla tietoa yhteisön toimintatavoista. Kokemus ja asiantuntijuus nostavat yhteisön jäsenen asemaa, ja genretietämys on suurin yhteisön eksperttijäsenellä. Erityisen mielenkiintoista on se, miten nämä tiettyjä genrejä hyödyntävät yhteisön eksperttijäsenet käyttävät genretietämystään hyväksi. (Bhatia 2004: 20.) Genret ovat alati kehittyviä ja muuttuvia, ja tähän jatkuvaan prosessiin vaikuttavat yhteisön eriarvoiset jäsenet.

Nelikenttäisessä moninäkökulmamallissa lähdetään liikkeelle diskurssista tekstuaalisena tuotoksena. Analyysi ulottaa viimeiseksi sosiaaliseen tilaan, laajimpaan ulkoiseen kontekstiin, joka diskurssiin vaikuttaa. Diskurssit vaikuttavat jonkun ammatillisen- tai harrasteyhteisön lisäksi laajemmassa sosiaalisessa kontekstissa. Näkökulman kautta tarkastellaan muun muassa diskurssin vaikutusta ja muutosta sosiaalisissa rakenteissa sekä ylipäätään kulttuurissa. Sosiaalista tilaa analysoimalla voidaan myös tutkia, miten genret vaikuttavat eri ihmisiin. (Bhatia 2004: 20–21.) Seuraavassa luvussa selvitän, miten hyödynnän tätä moninäkökulmamallia tutkimusmenetelmänäni.

4 AINEISTO JA TUTKIMUSMENETELMÄT

4.1 Aineisto

Tutkimukseni aineisto koostuu kahdesta aineistokokonaisuudesta, teemahaastattelusta ja horoskooppiteksteistä, jotka molemmat sekä yhdessä että erikseen tarjoavat mahdollisuuden tarkastella Astro.fi -sivuston ilmaishoroskooppeja sekä niiden tuottamista. Huttusen (2010: 43) mukaan erityyppisten aineistojen rinnakkainen analysointi paitsi selittää ja täydentää mutta myös kyseenalaistaa toinen toistaan. Aineistot valaisevat toisiaan, ja niiden avulla toivon hahmottavani hyvin tarkastelemani kokonaisuuden.

Analysoimani horoskooppitekstit ovat Astro.fi -sivustolta ja jokaisen niistä on kirjoittanut haastattelemani astrologi. Astro.fi -sivusto on perustettu vuonna 1995. Aluksi sivustolla oli vain haastattelemani astrologin mainoksia tilattavista horoskooppitulkintoista, mutta hiljalleen sivustolla alettiin julkaista ilmaishoroskooppeja, jotka ovat jokaisen kävijän vapaasti luettavissa. Haastattelemani astrologi kirjoittaa edelleen suurimman osan teksteistä, mutta mukaan on vuosien aikana liittynyt myös muita sisällöntuottajia. Sivuston takana toimii kaksi yritystä, joista toista haastattelemani astrologi edustaa ja jonka tarkoituksena on muun muassa toimia sisällöntuottajana tälle sivustolle. Sivuston takana pyörii haastateltavani mukaan melko iso yhteenliittymä, sillä sivusto ostaa alihankintana erilaisia palveluja niitä tuottavilta henkilöiltä. Esimerkiksi nykyään sivustolla on muitakin rajatietoon ja astrologiseen kulttuuriin liittyviä tekstejä kuin horoskooppeja, ja sivuston käyttöoikeudet omistava yritys, Astrofy Oy, tilaa tekstit näiden alojen asiantuntijoilta ja harrastajilta. Sivustolta on mahdollisuus esimerkiksi lukea tarotkorttien ennustuksia ja seurata omaa biorytmiään. Aineistooni sisältyvien länsimaista astrologiaa edustavien horoskooppitekstien lisäksi sivustolla on muun muassa kiinalainen horoskooppi ja Maya-intiaanien kalenterin mukaisesti tehtyjä Maya-horoskooppeja. Sivuston kautta on myös tilattavissa maksullisia, yksilöllisemmin räätälöityjä tekstitulkintoja. Lisäksi sivuston tuottajat julkaisevat myös erilaisia astrologiaan liittyviä uutisia sekä tiedottavat tulevista tapahtumista ja kursseista. Uutuutena sivustolla on *Planeetta Uutiset* -videot, joissa tuotantotiimin jäsenet kertovat tähtikuviouutisia videoformaatin kautta. Aiemmin nämä uutiset on julkaistu tekstimuodossa. Sivustolla olisi paljon tutkimuksellisesti kiinnostavia tekstejä, mutta olen valinnut tutkimuskohteekseni vain länsimaisen astrologian ilmaishoroskooppeja.

Tekstien ja videoiden lisäksi Astro.fi -sivustolla on myös keskustelufoorumi, jossa rekisteröityneet käyttäjät voivat keskustella astrologiaan ja muuhun rajatietoon liittyvistä asiois-

ta. Tällä tavoin myös sivuston käyttäjät voivat tuottaa jonkinlaista materiaalia ja osallistua sivuston toimintaan. Haastatteleman astrologin mukaan sivuston käyttäjät antavat mielellään palautetta teksteistä ja esimerkiksi kommentoivat sivuston toimivuutta. Tuottajat ovat myös yhteydessä lukijoihin eli kuluttajiin. Tuotantotiimi teettää usein kyselyitä lukijoille, joiden tulosten perusteella he voivat muokata tekstejä ja sivustoa lukijoita paremmin palveleviksi. Sen perusteella, mitä informaatiota tuottajat lukijoille lähettävät, käyttäjät voi luokitella neljään ryhmään: rekisteröityneet käyttäjät, postituslistalla olevat, maksullisen tulkinnan tilanneet ja vierailijat. Vierailijat ovat sivustolla satunnaisesti käyviä ihmisiä, joille tuotantotiimi ei lähetä mitään, mutta joilla on kuitenkin mahdollisuus lukea ilmaistekstejä ja antaa palautetta.

Tekstintutkimukseni lähtökohtana ovat horoskooppitekstien tekijän näkemykset astrologiasta ja horoskooppiteksteistä sekä niiden tuottamisesta ja kuluttamisesta. Tein asiantuntijahaastattelun sivustolle kirjoittavalle astrologille ja keräsin haastatteluaineistoni ennen kuin olin valinnut aineistoni tekstit. Ennen haastattelua minulla oli kuitenkin oman harrastuneisuuteni ja kandidaatintutkielmani pohjalta melko selkeä kuva siitä, millaisia horoskooppitekstit ovat. Jonkin verran tiesin myös, minkälaisia juuri haastatteleman astrologin kirjoittamat horoskooppitekstit ovat. Nämä oletukset vaikuttivat jonkin verran haastattelukysymyksiini. Lähtökohtaisesti annoin haastateltavani itse kertoa näkemyksiään astrologiasta, teksteistä ja niitä hyödyntävästä yhteisöstä, yrittäen olla ohjailematta vastauksia. En esimerkiksi määritellyt haastateltavalle diskurssiyhteisöä, vaan annoin hänen itse määritellä sivuston yhteisöllisyyden kokemallaan tavalla. Osasta niistä seikoista, joita ennakko-oletuksena pidin horoskooppiteksteille tyypillisinä kielellisinä piirteinä, kysyin melko suoraan. Esimerkiksi kandidaatintutkielmani perusteella vuosihoroskooppiteksteissä on neuvoja ja kehotuksia lukijalle, joten kysyin astrologilta, miten hän käyttää lukijan neuvomista teksteissään.

Pidin puolistrukturoidun teemahaastattelun haastateltavalle helmikuussa 2013 Tampereella, Astrologiakeskus KI-lifen toimistossa. Puolistrukturoidussa teemahaastattelussa haastattelu rakentuu tiettyjen teemojen ympärille ja etenee erilaisten yksityiskohtaisempien kysymysten avulla (Hirsjärvi & Hurme 2008: 48). Haastattelu kesti kaksi tuntia ja seitsemän minuuttia, ja olen litteroinut sen ääninauhalta. Litteroin haastattelun sananmukaisesti, sisällyttäen litteroituun tekstiin kaikki mahdolliset ”pikkusanatkin”. Esimerkiksi keskusteluanalyysissa hyödynnettävää litterointitarkkuutta en käyttänyt, sillä en kokenut sitä tarpeelliseksi. Käytän analyysini esimerkeissä ainoastaan merkintää ”- -” tarkoittamaan sitaatista pois jätettyä osaa. Haluan esittää lainaukset haastatteleman astrologin omalla kielellä, mahdollisimman autenttisesti. Etenin haastattelussa suunnittelemani teemojen mukaisesti. Teemat muodostivat ylätasoa; toisen tason kysymykset olivat apukysymyksiä, jotka jakoivat kutakin teemaa osiin. Yk-

sityiskohtaisia kysymyksiä olin joitakin miettinyt etukäteen, osa tarkentavista kysymyksistä syntyi haastattelutilanteessa.

Asiantuntijahaastattelun lisäksi aineistooni kuuluu sattumanvaraisesti valikoidut horoskooppitekstit. Tekstit ovat Astro.fi -sivuston ilmaishoroskooppeja ja haastatteleman astrologin kirjoittamia. Tekstit ovat sivustolta kaikkien luettavissa: ne eivät ole maksullisia eikä niiden lukemiseen tarvitse olla rekisteröitynyt käyttäjä. Aineistooni ei siis kuulu sivustolta tilattavissa olevia, henkilökohtaisempia horoskooppitulkintoja ja -ennusteita, sillä haluan tutkia tekstejä, jotka ovat kaikkien saatavilla ja jotka astrologi on kirjoittanut mahdollisimman laajalle lukijakunnalle. Analysoimani tekstit ovat sekä ennuste- että luonnekuvaustekstejä. Aineistooni kuuluu kaikkia sivustolla julkaistuja erinimisiä ilmaishoroskooppeja, sillä haluan tarkastella sitä, mikä on niiden keskinäinen suhde ja millä perusteella niitä kaikkia voidaan kutsua horoskoopeiksi. Horoskooppiennusteita on jokaiselta sivustolla olevalta ajanjaksolta: vuosi- ja kuukausihoroskooppien lisäksi viikkohoroskooppi, jossa on jokaiselle seitsemälle päivälle lyhyt teksti. Käytän jatkossa yksittäisestä viikkohoroskoopin tekstistä päivähoroskoopin nimeä, sillä olen analyysissäni käsitellyt viikon seitsemää päivähoroskooppia erillisinä teksteinä. Merkkikohtaisiin luonnetulkintoihin perustuvia tekstejä aineistossani ovat luonne-, rakkaus- ja lapsihoroskoopit. Aineistooni kuuluu siis kuutta erinimistä horoskooppia: **vuosihoroskooppi, kuukausihoroskooppi, päivähoroskooppi, luonnehoroskooppi, rakkaushoroskooppi ja lapsihoroskooppi.**

Horoskooppimerkkejä, eli niin kutsuttuja aurinkomerkkejä on 12 kappaletta, ja täten esimerkiksi luonne- tai vuosihoroskooppitekstejä on aina 12; kullekin merkille on oma tekstinsä. Olen kuitenkin rajannut aineistoni sattumanvaraisesti vain puoleen näistä teksteistä. Tarkasteleman tekstit ovat kuuden ensimmäisen aurinkomerkin tulkintoja. Analysoin siis Oinaan, Härän, Kaksosten, Ravun, Leijonan ja Neitsyen horoskooppitekstejä. Uskon näiden antavan tarpeeksi kattavan kuvan teksteistä. Merkkikohtaisia luonnekuvauksia on aineistossa 18 kappaletta: kuusi luonnehoroskooppia, kuusi rakkaushoroskooppia ja kuusi lapsihoroskooppia. Näistä jokainen on pituudeltaan suunnilleen yhden A4-sivun mittainen. Horoskooppiennusteet eri ajanjaksoille ovat myös kuudelta ensimmäiseltä merkiltä. Vuosihoroskoopeissa on vuoden 2013 ennuste, ja kuukausihoroskoopit ovat saman vuoden tammikuulle. Päiväkohtaiset ennusteet on koottu yhden viikon tekstiksi niin kuin ne sivustollakin ilmestyvät. Päivätekstit ovat tulkintoja viikolle 6 vuodelle 2013. Täten aineistooni kuuluu horoskooppiennustetekstejä myös 18. Vuosihoroskoopit ovat noin sivun mittaisia, kuukausihoroskoopit puoli sivua, ja päivähoroskoopit ovat muutaman virkkeen mittaisia. Niitä on kuitenkin

yhdessä tekstissä seitsemän, joten pituudeksi tulee suunnilleen sivu. Yhteensä kaikkia analysoimiani yksittäisiä horoskooppitekstejä on siis 36 kappaletta.

4.2 Tutkimusmenetelmät ja tutkimuksen kulku

Tutkimukseni on kvalitatiivista tekstintutkimusta etnografisella otteella ja pyrin tarkastelemaan horoskoopin tekstilajia monipuolisesti. Pyrin kuvailemaan yksittäisen tapauksen, eli Astro.fi -sivuston avulla horoskoopin genreä. Sen lisäksi, että tarkastelen tuottajan näkökulmaa, analysoin myös tekstejä. Teksteistä tutkin niitä piirteitä, joita astrologin haastattelun ja oman lähiluvun perusteella olen valinnut tarkastelun alle, ja joita pidän jollain tapaa tälle genrelle tyypillisinä piirteinä. Tekstinsisäisten piirteiden analysoimisen myötä tutkimuksessani on hieman myös kvantitatiivista otetta, sillä tarkastelen, kuinka paljon joitakin piirteitä on yksittäisissä teksteissä. Lisäksi vertailen näitä esiintymiä aineistoni erinimisten horoskooppien välillä: mitä piirteitä joissakin on paljon ja onko joitakin sellaisia piirteitä, joita ei joissakin teksteissä määrällisesti ole yhtäkään. Koska tutkimusaineistoni yksittäisiä tekstejä ei ole määrällisesti kovin paljon, en ilmoita mitään prosenttilukuina eikä tutkimuksessani korostu tarkat määrät. Esitän, mitkä asiat ja piirteet ovat yleisempiä kuin toiset ja vastaavasti pohdin, mitä puuttuu ja miksi.

Sovellan tutkimuksessani Bhatian (2004) moninäkökulmamallia, jonka esittelin teorialuvussa. Tutkimukseni ulottuu jokaiseen neljään tilaan, mutta pääpaino on kolmessa ensimmäisessä tilassa (ks. Kuvio 1, luku 3), joiden myötä tutkitaan diskurssin tekstuaalista, geneeristä ja professionaalista tilaa. Liikkumista näillä tasoilla Bhatia (2004: 21) kutsuu diskurssin geneeriseksi näkökulmaksi (*generic perspective*). Tämän näkökulman avulla tarkastelen genren tuottamista ja tutkimuksessani on täten mukana genren liittyvän diskurssiyhteisön käytänteet. Geneerisessä näkökulmassa tarkastelun alla on myös tekstuaalinen tila, ja tutkimuksessani sovellan tätä aluetta analysoimalla tiettyjä, horoskoopin genrelle tyypillisiä tekstinsisäisiä piirteitä. Bhatian (2004: 21) mukaan moninäkökulmamallia voi hyödyntää monin eri tavoin, ja on huomioitava, että mallin neljä eri tilaa eivät ole toisistaan irrallisia tiloja, vaan ne kaikki vaikuttavat toisiinsa. Tästä syystä tutkimuksessani on taustalla myös mallin neljäs tila, sosiaalinen tila. Esimerkiksi tarkastellessani Astro.fi -sivustoa ja tekstit kirjoittaneen astrologin haastattelua tutkin horoskooppigenren liittyviä erikoistuneita toimintatapoja ja näkemyksiä. Niiden käytänteiden taustalla vaikuttaa kuitenkin laajempi konteksti: astrologinen kulttuuri ja sosiaalinen konteksti lukijoiden kautta. Tekstejä lukevat monet eri ihmiset sivustoa ympäröivästä sosiaalisesta kontekstista. Astro.fi -sivusto teksteineen ja käyttäjinään on täten siis osa laajempaa sosiaalista ”tilaa”.

Suurin osa eri piirteiden analysoinnista alkaa kuvaillessani haastattelemani astrologin näkemyksiä. Aineistot kuitenkin kulkevat analyysissäni pääsääntöisesti rinnakkain. Yhdistelen ja vertailen haastattelusta sekä tekstiaineistosta tekemiäni havaintoja ja päätelmiä. Ensimmäisessä analyysiluvussa (luku 5) keskityn ulkoisen kontekstin tarkasteluun ja siihen, miten horoskooppitekstejä toiminnassaan hyödyntävä yhteisö toimii. Hahmottelen genrekolonian, joka määrittyy erinimisistä horoskooppiteksteistä ja niiden välisistä suhteista. Lisäksi esittelen jokaisen kuuden aineistoni erinimisen horoskoopin tarkastelemalla samalla niiden rakennetta ja teemoja.

Toinen analyysiluku (luku 6) keskittyy tarkastelemaan haastatteluaineiston avulla astrologin näkemyksiä astrologiasta, astrologin tehtävästä ja omasta kirjoitustyöstään. Selvitän, millaisiksi hän itse kokee omat tekstinsä ja miten hän haluaisi niitä kehittää. Viimeisessä varsinaisessa analyysiluvussa (luku 7) tutkin horoskooppien tekstuaalisia tyypillisyyksiä. Tarkastelen teksteistä ajan ilmenemistä, modaalisuutta, direktiivejä, astrologista erikoissanastoa sekä kansanomaisia ja humoristisia ilmauksia. Näitä kaikkia pidän ennako-oletukseni mukaisesti horoskooppiteksteille ominaisina piirteinä ja myös astrologi mainitsi näistä seikoista haastattelussaan. Lopuksi, luvussa 8, kokoan analyysini tuloksia sekä pohdin tutkimukseni antia ja mahdollisia jatkotutkimuskysymyksiä.

5 HOROSKOOPPI GENRENÄ

Tässä ensimmäisessä varsinaisessa analyysiluvussani tarkastelen sitä, miksi horoskooppitekstejä voi pitää omana genrenään ja miten hyödyntämäni Swalesin (1990) ja Bhatian (1993; 2004) kommunikatiivista tavoitetta korostava genreteoria soveltuu tutkimukseni aineistoon. Tutkimukseni taustalla vaikuttaa olettamukseni, että horoskoopit muodostavat oman tekstilajinsa. Lisäksi ajattelen, että niitä voidaan jaotella pienempiin genreryhmiin niiden toisistaan eroavien tavoitteiden, piirteiden ja nimien perusteella. Käytän jaottelussa ja tarkastelussa hyödyksi Bhatian (2004) käsitettä *genrekolonia*.

Bhatian (2004) moninäkökulmamallin mukaan ”liikun” periaatteessa kaikkien neljän tilan alueella, keskittyen eniten diskurssin geneeriseen tilaan. Tämän analyysiluvun pääasiallinen tavoitteeni on antaa yleiskuva siitä, millainen genre horoskooppi on. Keskityn horoskooppitekstien tavoitteisiin ja niiden käyttämiseen diskurssiyhteisössä. Swalesin (1990) mukaan genren tärkein määritelmä on sen kommunikatiivinen tavoite ja se, että tietty genre on tietyn diskurssiyhteisön käytössä.

5.1 Diskurssiyhteisö ja kommunikatiivinen tavoite

Astro.fi -sivuston tuottajat ja kuluttajat, eli sivuston tekstien kanssa toimivat ihmiset muodostavat Swalesin (1990) määritelmän mukaisen diskurssiyhteisön. Kaikki diskurssiyhteisön kuusi kriteeriä täytyvät tarkastellessa sivuston parissa toimivia ihmisiä ja heidän toimintatapojaan tiettyjen genrejen kautta. Haastatteleman astrologin mukaan sivuston toiminta ja siihen monella eri tavalla sidoksissa olevat ihmiset muodostavat yhteisön, jopa monia yhteisöjä. Astrologi erittelee (esimerkki 1) muun muassa tekijätiimin omaksi yhteisökseen:

- (1) Kyllä siinä on semmonen yhteisöelementti kyllä olemassa. - - me jotka tätä tehdään, niin on ihan selkee semmonen yhteisötunnelma, vaikka me ei kauheesti olla tekemisissä. - - ja silti selvästi se yhteisöllinen henki on olemassa, et me kuulutaan tähän Astron porukkaan.

Astrologin mielestä kaikki sivustolla kävijät (riippumatta siitä, ovatko lukijat rekisteröityneitä käyttäjiä vai ainoastaan satunnaisia vierailijoita) ovat osa laajempaa yhteisöä, sillä jokaisella kävijällä on mahdollisuus antaa palautetta. Astrologi pitää palautteenantomahdollisuutta tärkeänä keinona osallistua yhteisön toimintaan ja auttaa kehittämään tekstejä, eli sivuston palveluja. Palautetta saadaan joka päivä jopa monia kymmeniä: sekä positiivisia että negatiivisia palautteita sivuston toiminnasta ja teksteistä.

Osa palautteista menee suoraan astrologille, osa asiakaspalveluun ja jotkut ylläpitoon. Kaikkiin vastataan ja kiitetään palautteesta; täten myös Astro.fi -tiimi on yhteydessä sivuston-

sa käyttäjiin. Lisäksi tuottajat lähettävät erilaisia astrologiaan liittyviä viestejä rekisteröityneille ja postituslistalla oleville henkilöille. Haastatteleman astrologi erottelee laajemman yhteisöllisyyden sisällä eri yhteisöjä sen perusteella, miten tuotantotiimi on kontaktissa lukijoihin. Vaikka myös vain ilmaistekstejä ajoittain lukemassa käyvät ihmiset kuuluvat yhteisöön, voi astrologin mukaan varsinaisina yhteisön jäseninä pitää heitä, joille tuottajat lähettävät erilaisia viestejä (esimerkit 2 ja 3):

- (2) Rekisteröityneet käyttäjät on enemmän ihan sitä varsinaista yhteisöä, sillä heille meiltä myöskin, kaikki jotka rekisteröityy saa meiltä personoitua informaatio.
- (3) Tulkinnanhan voi tilata rekisteröitymättä, me ollaan otettu myöskin kaikki tulkinnan tilaajat osaksi yhteisöä, ja lähettämällä joku kiva viesti jossain vaiheessa. - - Et sekin, et sillä tavalla ikään kuin tuetaan sitä semmosta laajempaa yhteisöllisyyttä.

Astrologi siis näkee laajan yhteisön sisällä monia yhteisöjä, jotka määrittyvät eri tavalla. Tätä laajaa yhteisöä, johon kuuluvat kaikki sivuston tuottajat ja kuluttajat, nimitän jatkossa Astro.fi:n diskurssiyhteisöksi.

Swalesin (1990: 24) määritelmän mukaan diskurssiyhteisöllä on omat kanavat ja keinot toimia yhteistä kommunikatiivista päämäärää ilmentävän informaation tuottamisessa ja jakamisessa. Astro.fi -verkkosivusto toimii diskurssiyhteisön kanavana, ja muun muassa postituslista sekä sivustolle rekisteröityminen ovat keinoja osallistua astrologisen tiedon kulkuun. Tiedonkulun suunta on pääasiassa tuottajalta kuluttajalle, mutta palautteet ja käyttäjien keskinäinen viestintä keskustelufoorumilla tekevät yhteisön toiminnasta vuorovaikutteista. Sivustolla vierailijat ovat kuitenkin myös osa yhteisöä, sillä heillä on mahdollisuus antaa palautetta ja jo lukiessaan pelkkiä ilmaistekstejä he osallistuvat informaation kulkuun ja toiminnallaan ilmentävät kommunikatiivisia tavoitteita.

Diskurssiyhteisön olemassaolo ja toiminta perustuu kommunikatiivisille tavoitteille (Swales 1990: 52). Astro.fi on harrastesivusto, jonka käyttäjät ovat astrologiasta kiinnostuneita ja muodostavat löyhärajaisen yhteisön. Tavoitteita voi olla monenlaisia ja ne voivat olla suoria tai epäsuoria. Jokaisella yhteisön jäsenellä on omat henkilökohtaiset tavoitteensa. Yleisenä Astro.fi:n diskurssiyhteisön tavoitteena voi pitää astrologian harrastamista ja astrologisen perinteen siirtämistä. Astrologia perustuu ajatukseen taivaan symboleiden vaikutuksesta ihmisiin ja elämään, ja tälle taustaoletukselle kaikki sivuston astrologiaan liittyvä toiminta ja erityisesti horoskooppitekstit perustuvat: päämääränä on tulkita taivaankappaleiden symboliikka ihmisille.

Astro.fi -sivuston toiminta perustuu siihen, että astrologit julkaisevat sivuilla kommunikatiivista tavoitetta palvelevaa informaatiota: he tuottavat ja muokkaavat tekstejä kuluttajille

eli lukijoille. Heillä on astrologista tietoa ja kokemusta, jota he välittävät sen harrastajille. Eräs diskurssiyhteisön määritelmän kriteereistä koskee yhteisön hierarkiaa: diskurssiyhteisössä voidaan nähdä tiedoiltaan ja taidoiltaan eriarvoisia jäseniä (Swales 1990: 24). Kun ajatellaan tietoa ja taitoa, Astro.fi:n diskurssiyhteisössä astrologeja voidaan pitää yhteisön ekspertteinä ja lukijoita noviiseina. Lisäksi astrologeilla on käytössään valta tuottaa ja muokata tekstejä. Toisaalta lukijoilla on kuitenkin palautteenantomahdollisuuden myötä mahdollisuus vaikuttaa eksperttien toimintaan. Lisäksi on vaikea määrittellä, mikä on varsinaista astrologista tietoa ja taitoa: jos ajatellaan niitä astrologisen erikoissanaston osaamisena tai vaikkapa kykyä tehdä tähtikarttoja eli horoskooppeja, voi myös monella sivuston lukijalla olla samat tiedot ja taidot kuin tekstin tekijällä eli astrologilla. Astro.fi:n diskurssiyhteisöä tarkastellessa on vaikea määrittää, kuka on ekspertti ja kuka noviisi. Kaikki riippuu siitä, miten asiantuntijuus määrittyy: perustuuko se esimerkiksi tiedolle, vallalle, kokemukselle vai statukselle? Haastatteluesimerkissä 4 hän ei koe yhteisöllisyyden perustuvan tälle jaolle, ainakaan kun kyseessä on tuottajien ja kuluttajien välinen vuorovaikutus palautteenannon yhteydessä.

- (4) No musta tuntuu et se, sellasta jakoo ei taida olla kyllä, ei ole niinku helposti havaittavissa että ihmiset niinku esimerkiksi ottaa yhteyttä hyvin tasapuolisissa merkeissä, et he ei ajattele tietävänsä vähemmän tai että he olisivat vähempiarvoisia, vaan ne palautteet tulee kyllä ihan tältä samalta tasolta.

Haastateltavani haluaa olla mahdollisimman lähellä lukijoitansa ja allekirjoittaa viestinsä omalla nimellään, jotta viestistä tulisi henkilökohtainen. Hän haluaa myös osoittaa, että on palvelemissa ja auttamassa lukijaa – ikään kuin samalta tasolta. Astrologin mielestä on hyvä asia, kuten esimerkistä 5 ilmenee, että ihmiset ottavat yhteyttä ja antavat palautetta avoimesti ajattelematta, että tietäisivät asioista vähemmän.

- (5) - - ne tulee ihan sillai ihmiseltä ihmiselle niinku samalla tasolla, - - siel ei musta oo sellasta henkee et ne ajattelis keskustelewansa jonkun kanssa joka tietää enemmän, vaan se, et he antaa palautetta ihan sillai niinku oltais tässä näin juttelemassa ja voi antaa palautetta. Et se tuntuu erittäin hyvältä kyllä.

Swalesin (1990) teorian mukaan astrologia kuitenkin voi pitää diskurssiyhteisön eksperttijäsenenä. Hänellä on tiedot ja taidot tulkita tähtikuvioita ja tehdä niistä tekstejä, joita astrologian harrastajat lukevat. Hänellä on myös hallussa genrekonventiot ja genretietämys, eli hän osaa tuottaa ja käyttää diskurssiyhteisön genrejä tavoitteen saavuttamiseksi. Harrastajien kesken voidaan nähdä myös eriarvoisia jäseniä. Jäsenten hierarkiaa voisi mitata esimerkiksi sivustolla vierailun aktiivisuuden tai astrologisen erikoissanaston ymmärtämisen perusteella.

Jotta Swalesin (1990) mukaan voidaan puhua diskurssiyhteisöstä, on yhteisöllä oltava käytössä jokin tietty tai tiettyjä genrejä, joiden avulla toteutetaan kommunikatiivista tavoit-

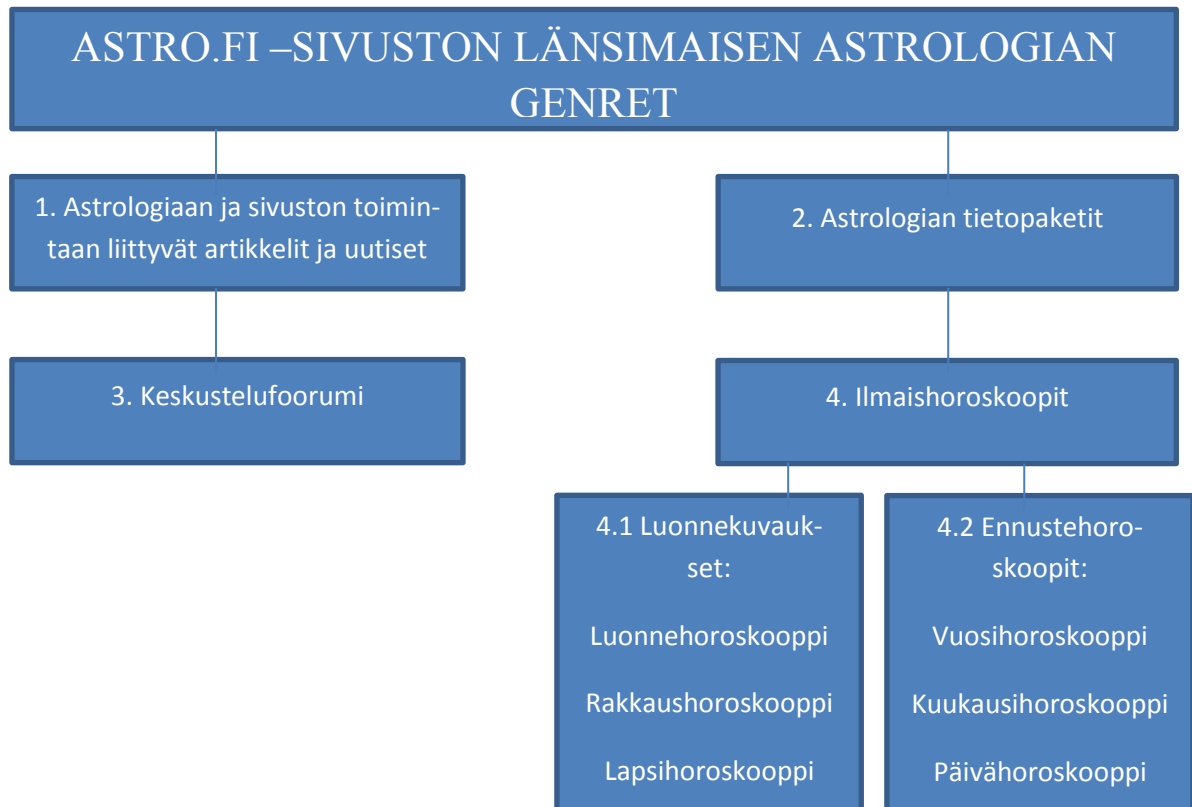
ta. Lisäksi diskurssiyhteisöllä on näiden genrejen kautta käytössä erikoissanastoa, joka on tyypillistä yhteisön kielenkäytössä. Astro.fi -sivuston kanssa toimivien ihmisten muodostamalla diskurssiyhteisöllä on käytössään kaikki ne astrologiset genret, joita sivustolla on. Tutkimukseni tekstiaineisto eli ilmaishoroskoopit edustavat erästä genreä, jota Astro.fi:n diskurssiyhteisö käyttää hyväkseen päämääriensä saavuttamiseksi. Se, voidaanko puhua yhdestä vai useammasta genrestä, on tarkasteluni alla seuraavassa alaluvussa, jossa pohdin kuuden erinimisen horoskoopin keskinäisiä suhteita. Astro.fi:n diskurssiyhteisöllä on käytössään myös alan erikoissanastoa, jota käsittelemän muiden tekstinsisäisten piirteiden kanssa luvussa 6.

5.2 Horoskooppitekstien luokittelua

Tässä luvussa kuvailen ja luokittelen aineistoni horoskooppeja. Kuten teorialuvussa mainitsin, horoskooppitekstit voisi luokitella myös astrologisten tekstien kolonian lisäksi osaksi laajempia kolonioita. Horoskooppitekstit voisi esimerkiksi luokitella osaksi rajatietoon tai elämäntalouden opastusteksteihin liittyviä genrekolonioita. Kolonioita voi muodostaa eri perusteilla eri laajuisista genreryhmittymistä. Hahmottelemani genrekolonia on kuvaus vain Astro.fi -sivuston astrologisista teksteistä, mutta nämä tekstit voisivat olla osa laajempaakin koloniaa: esimerkiksi ne voisivat olla eräs alagenre ”rajatiedon genrekoloniassa”, jossa muiden alagenrejen edustajina voisivat olla esimerkiksi tarot-kortteihin ja numerologiaan liittyvät tekstit.

Tutkimukseni genrekoloniaan olen kuitenkin hahmotellut vain Astro.fi -sivuston länsimaiseen astrologiaan liittyvät tekstit. Hahmottelemani kolonian avulla tarkastelen sitä, miten aineistoni tekstit eli ilmaishoroskoopit ovat suhteessa muihin sivuston länsimaiseen astrologiaan liittyviin teksteihin. Sivustollahan on muitakin rajatietoaiheisia tekstejä kuten ”Aineisto”-luvussa esittelin, mutta ryhmittelen genrekolonian avulla vain tekstejä, jotka palvelevat sivustolla länsimaisen astrologian harrastajia. Näitä tekstejä nimitän Astro.fi -sivuston genreiksi ja jaan neljään alagenreen. Ilmaishoroskooppien jaan vielä kahteen alagenreen, joiden alla on kaikki aineistoni kuusi erinimistä horoskooppia. Luokitteluni perustuu tekstien nimeämistapoihin: oletan niiden eroavan omiksi alagenreikseen toisistaan eroavien nimien perusteella. Luvun lopuksi esittelen jokaisen kuuden horoskoopin tarkastelemalla niiden teemoja ja rakenteita.

5.2.1 Astro.fi -sivuston genrekolonia

Kuvio 2. Astro.fi -sivuston genrekolonia

Kuvioon 2 olen hahmotellut Astro.fi -sivuston astrologisen genrekolonian. Luokittelen sivuston länsimaiseen astrologiaan liittyvät tekstit neljään eri genreen, ylägenreä nimitän *Astro.fi -sivuston länsimaisen astrologian genreiksi*. Neljäs alagenre on nimeltään *Ilmaishoroskoopit*, johon sisältyvät kaikki analysoimani horoskooppitekstit. Kaikki kolonian yksittäiset tekstit ja niiden muodostamat tekstilajit voidaan luokitella samaan koloniaan, sillä niillä kaikilla on sama tavoite. Ne tuottavat ja muokkaavat astrologista tietoa, ja niiden kautta tieto siirtyy astrologian harrastajille. Kaikki astrologiaan liittyvät tekstit perustuvat sille taustaolettamukselle, että taivaankappaleiden kuvioilla ja liikkeillä on vaikutusta maanpäälliseen elämään ja ennen kaikkea ihmisiin. Genrekolonian avulla sivuston tekstejä voidaan suhteuttaa toisiinsa ja tarkastella sitä, miten ne eroavat toisistaan. Olen hahmotellut kolonian tekstejä niiden pääasiallisen tehtävän mukaan, eli miten ne palvelevat diskurssiyhteisön toimintaa. Kerron aluksi lyhyesti astrologisen genrekolonian muista genrealalajeista, jonka jälkeen keskityn erittelemään varsinaista aineistoani eli sivuston ilmaishoroskooppeja.

Astro.fi -sivustolla julkaistaan uutisia muun muassa tulevista kursseista ja tapahtumista. Lisäksi astrologian harrastajille on tarjolla tietoa ajankohtaisista planeettakuvioista ja niiden

vaikutuksista elämään. (Astrofy Oy 2014.) Esimerkiksi vuoden 2014 alussa haastattelemani astrologi on julkaissut tekstin, jossa hän toivottaa hyvää alkanutta vuotta ja kertoo lyhyesti, miten Jupiterin, Marsin ja Venuksen perääntyminen ja niiden aikaansaama ”Suuri Risti” vaikuttaa tammikuusta kesäkuuhun. Astrologin mukaan tänä aikana ”Kaikki on mahdollista ihan jokaiselle meistä tämän jakson aikana. Kosmista energiaa ja voimaa on liikkeellä enemmän kuin vuosikymmeniin - ”. (Astrofy Oy 2014.) Tätä alagenreä määrittää ajankohtaisuus, ja tekstien tavoitteena on tiedottaa lukijoille planeettojen liikkeistä. Toisen sivuston alagenreistä muodostavat astrologiset tietopaketit. Lukijalle on tarjolla informaatiota astrologiasta. Teksteissä esimerkiksi kerrotaan, mitä *transiitit* ja *aspektit* tarkoittavat, ja miten niitä tulkitaan, kun tarkastellaan tähtikarttoja. (Astrofy Oy 2014.) Tietoartikkelien pääasiallinen tavoite on nimensäkin mukaisesti tarjota astrologista tietoa lukijoille.

Kolmannen sivuston alagenreistä muodostavat keskustelufoorumin tekstit. Foorumilla käyttäjät voivat keskustella erilaisista aiheista astrologiaan liittyen, esimerkiksi syntymäkartan tulkinnasta tai ennustavasta astrologiasta. Lisäksi uudet käyttäjät voivat esitellä itsensä keskusteluviestin avulla ja foorumilta löytyy myös ylläpidon antamat sivuston käyttöohjeet sekä palautteenantomahdollisuus käyttäjille. (Astrofy Oy 2014.) Tämän alagenren tavoitteena on sivuston käyttäjien eli yhteisön jäsenten välinen vuorovaikutus astrologiaan liittyvissä asioissa keskusteluviestien välityksellä. Näissä teksteissä korostuu yhteisöllisyys, ja foorumin kautta sivustolla on myös käyttäjien omia tekstejä.

Neljäs alagenre koostuu sivuston ilmaisista horoskooppiteksteistä, jotka ovat tutkimukseni aineisto. Horoskooppitekstejä on kuutta erilaista, joilla jokaisella on oma nimensä. Oletan niiden jollain tapaa eroavan toisistaan, sillä ne ovat erinimisiä ja täten eri otsikoiden alla. Silti niissä on jotain samaa, koska ne ovat kaikki horoskooppeja. Horoskoopit ovat tulkintoja tähtikartasta pysäytettynä johonkin tiettyyn hetkeen tai katsauksia jonkin tietyn hetken tuleviin tähtikuvioihin, ja ne perustuvat kaikki aurinkomerkillle. Niiden pääasiallisena tavoitteena on tehdä tulkinta hetkeen pysäytetystä tähtikartasta. Ne tulkitsevat, miten taivaankappaleiden liikkeet vaikuttavat ihmisten elämään. Olen jakanut nämä kuusi horoskooppia vielä kahteen alaluokkaan: **luonnehoroskooppeihin** ja **ennustehoroskooppeihin**. Keskeisin ero näillä kahdella genreryhmällä on, että luonnehoroskoopit kuvaavat persoonallisuutta ja ennustehoroskoopit tulkitsevat tulevien tähtikuvioiden vaikutuksia kullekin aurinkomerkillle tietyn ajanjakson aikana. Nimitän jatkossa tutkimuksessa horoskooppeja ylägenrenä ja alagenreinä luonne- ja ennustehoroskooppeja, sillä tutkimukseni keskittyy tarkastelemaan vain näitä genrejä hahmottelemassani Astro.fi -sivuston genrekoloniassa.

Seuraavissa kahdessa alaluvussa (5.2.2 ja 5.2.3) esittelen jokaisen kuuden horoskoopin erikseen äsken mainitsemiäni kahden alaryhmän kautta. Tarkastelen tekstien teemoja, rakennetta ja sanastoa, joiden avulla saadaan kokonaiskuva horoskooppiteksteistä ja niiden eroista: mitä ne käsittelevät ja mikä on niiden tavoite. Tekstilajitutkimuksessa on perinteisesti kiinnitetty paljon huomiota rakenteeseen. On ajatus, että tietyllä tekstilajilla on olemassa oma tapa rakentua tekstiksi. Eri tutkijat kuitenkin painottavat eri asioita: onko tietty rakenne tekstilajin välttämättömyys ja määräävä kriteeri, vai vaan eräs jossain määrin määriteltävissä oleva piirre muiden piirteiden joukossa. (Mäntynen 2006: 42.)

Systeemis-funktionaalisen kielentutkimuksen näkökulmasta rakenne on tekstilajin määrittelyn keskeisin kriteeri (Mäntynen 2006: 44). Tämän koulukunnan edustajat tarkastelevat tekstien skemaattista rakennetta ja analysoivat tekstilajissa käytettävissä olevia tekstuaalisia rakenteita (Heikkinen 2009: 26–27). Suzanne Eggins on tutkinut systeemis-funktionaalisen kielentutkimuksen näkökulmista horoskooppiennustuksia. Egginsin (2004) tutkimus lienee ainut, jossa horoskooppeja on tutkittu tekstintutkimuksen näkökulmasta. Hän on tutkinut ainoastaan päivähoroskooppeja. Egginsin (2004: 58–59) mukaan horoskooppiteksteillä on tietty rakenne. Horoskooppiennuste rakentuu hänen mukaansa neljästä funktionaalisesta ja peräkkäisestä jaksosta: yleisnäkymästä, lukijasta riippumattomista ennustuksista, lukijasta riippuvaisista ennustuksista ja lopuksi on astrologin neuvo.

Swalesiläisessä genreanalyysissä tekstien rakennetta on tutkittu muun muassa eräänlaisten siirtojen tai askelien avulla. Swales on tutkinut tieteellisiä artikkeleita, ja hän toteaa tietynlaisten pakollisten ja valinnaisten siirtojen kuuluvan niiden prototyypiseen rakenteeseen. (Swales 1990: 140–148.) Tästä lähtökohdasta siirrot siis olisivat tekstilajin rakenteellisia yksikköjä, jotka ovat määriteltävissä tekoina, ja jotka ilmenevät kielen piirteiden kautta. Siirtoja on myös tulkittu retoriseksi yksiköiksi, ja niitä on pikemmin pidetty analyysivälineenä kuin teoreettisena pohdintana. Siirtoja on sovellettu hyvin väljästi, ja niiden välille ei ole asetettu muita hierarkioita kuin valinnaisuuden ja pakollisuuden ero. (Mauranen 2000: 311–312.)

Keskityn seuraavaksi tarkastelemaan tekstien rakennetta, ja oletan sen kautta analysoimani samalla tekstien teemoja: sitä mistä puhutaan. Kandidaatintutkielmassani (ks. Ranta-Knuuttila, 2011) selvitin, että jokainen astrologi kirjoittaa omat vuosihoroskooppitekstinsä tietyllä rakenteella. Tein johtopäätöksen, että astrologeilla ei ole kaikille yhteistä kaavaa siitä, minkälainen rakenne horoskoopissa tulisi olla. Jokaisessa kandidaatintutkielmani aineistoteksteissä oli kuitenkin osia, niin kutsuttuja jaksoja, jotka löytyivät kaikkien astrologien teksteistä.

5.2.2 Luonnekuvaukset

Luonnekuvausten tavoitteena on nimensäkin mukaisesti kuvata, millainen kunkin aurinkomerkin edustaja on esimerkiksi luonteeltaan ja toimintatavoiltaan. Nämä horoskoopit perustuvat syntymähetkeen. Jos esimerkiksi henkilö on syntynyt juhannuksen tienoilla kesäkuun lopussa, hän on aurinkomerkillään, eli horoskooppimerkillään, Rapu. Jos tällöin syntynyt henkilö haluaa tietää jotain luonteestaan astrologian avulla, palvelee hänen tavoitettaan parhaiten luonnehoroskooppi, niin sanottu luonnekuvaus Ravusta.

Aineistossani tätä tavoitetta vastaavat **luonnehoroskoopit**. Luonnehoroskooppiteksteissä aurinkomerkin luonnetta on kuvattu seitsemän eri otsikon (joita kutsun vastedes teemoiksi) kautta. Jokainen aineistoni luonnehoroskooppiteksti noudattaa samaa rakennetta. Luonnehoroskooppi alkaa *Vuodenaika*-osiolla. Tässä tekstikappaleessa, esimerkissä 6, verrataan luontoa ja merkin luonnetta toisiinsa: miten se vuodenaika, jolloin merkin edustaja on syntynyt, vaikuttaa hänen persoonaansa:

- (6) Luonnon rytmissä Härkä edustaa kukoistavaa kevättä, jolloin kasvit juurruttavat itsensä sulaneeseen ja elämää pursuavaan maahan. Luonnon rytmensä mukaisesti myös Härkä-ihminen haluaa juurruttaa elämänsä mahdollisimman turvalliseen ja kiinteään kasvuympäristöön. Härkä arvostaa jokaista hankkimaansa tai saamaansa esinettä niin paljon ettei voi edes ajatella minkään poistamista ennen kuin äärimmäisessä tilanteessa. (Luonnehoroskooppi Härkä)

Kaikki luonnehoroskoopit alkavat vastaavanlaisella luontokuvauksella ja -vertauksella, jonka jälkeen kerrotaan lyhyesti jotain merkin luonteesta tai käyttäytymismalleista. Seuraavaksi käsitellään merkin *hallitsevaa planeettaa* samannimisen otsikon alla. Esimerkissä 7 tavoitteena on selvittää, miten kutakin aurinkomerkkiä hallitseva planeetta vaikuttaa henkilön luonteeseen:

- (7) Kaksosten hallitsema planeetta on Merkurius, joka tiedonvälityksen kosmisena komeettana sukuloi tietoisien ja alitajuisen maailman välillä pelkoa tai epävarmuutta tuntematta. Useimmiten Kaksosen voi tunnistaa hänen puhelajhoistaan ja ainutlaatuisesta kyvystään sopeutua uusiin ja arvaamattomiin tilanteisiin. (Luonnehoroskooppi Kaksoset)

Seuraavat kaksi osiota ovat nimeltään *Rakkaus* ja *Seksi*. Ne käsittelevät sitä, millainen merkin edustaja on rakkaus- ja seksielämässä. Kappaleissa kerrotaan merkkien tunne-elämästä sekä ihmissuhteisiin liittyvistä mahdollisuuksista ja haasteista. Esimerkki 8 on poimittu rakkaussosiosta ja esimerkki 9 seksiin liittyvästä teemakappaleesta:

- (8) Oinas on huolehtiva ja lämmin puolisona, isänä ja äitinä kunhan hänellä on riittävästi tilaa ympärillään. Oinas huolehtii rakkaistaan yhtä suurella antaumuksella kuin itsestään. (Luonnehoroskooppi Oinas)
- (9) Oinaan seksuaalisuus on tulista ja intohimoista. Vastarakastunut Oinas osoittaa rakkautensa ennen kaikkea eroottisuudellaan sänkykamarin puolella tai tilanteen vaatiessa melkein missä vain. Tulisuus ja eroottisuus ovat valitettavan usein lyhytaikainen ilo Oinaan parisuhteessa, sillä

omistava kumppani saa hehkun sammumaan uskomattoman nopeasti. (Luonnehoroskooppi Oinas)

Romanttisten kuvausten jälkeen seuraavat kaksi teemaa käsittelevät merkin vahvuuksia ja heikkouksia. Kappaleet on otsikoitu sanoilla *Valttikortit* (esimerkki 10) ja *Heikkoudet* (esimerkki 11):

- (10) Rapu on intuitiivinen, sisäistävä ja psyykinen merkki, joka etsii ja suo pysyvyyttä, jatkuvuutta ja oman elämänpiirin rajoitettua rauhaa. Rapu huolehtii ja hoivaa läheisiä ihmisiä kuin suuri äiti konsanaan. (Luonnehoroskooppi Rapu)
- (11) Ravun herkkää olemusta vaivaa tavallista useammin masentuneisuus, itsesääli, ujous ja alemmuudentunto. Arvostelunpelko saa Ravun käpertymään kuoreensa pienenkin moitteen uhatessa usein ilman mitään todellista aihetta. (Luonnehoroskooppi Rapu)

Luonnehoroskooppitekstit päättyvät kappaleeseen, joka on otsikoitu nimellä *Sairaudet*. Kuten esimerkistä 12 käy ilmi, kappaleessa kerrotaan merkin terveysuhista ja yleisimmistä sairauksista:

- (12) Kunnianhimossaan Leijona on altis stressaantumaan, mistä seuraa ensin rintakipuja, selkäsairautta ja lopullinen diagnoosi kertoo usein sydän-verenkiertoelimistön yllirasittumisesta ja sairauksista. Energisen Leijonan puolustusjärjestelmä joutuu turvautumaan tavallista useammin pienten kuumetautien apuun ihmiselle välttämättömän levon aikaansaamiseksi. (Luonnehoroskooppi Leijona)

Luonnehoroskoopit ovat rakentuneet näiden seitsemän teeman mukaisesti ja niiden kautta ne antavat lukijalle tietoa siitä, millainen kunkin horoskooppimerkin edustaja on luonteeltaan ja käytökseltään. Teksteissä on paljon kuvailua, ja merkin persoonallisuutta kuvataan mahdollisimman monelta kantilta. Luonnehoroskoopeissa käsitellään sekä hyviä että huonoja puolia – vahvuuksia ja heikkouksia. Vaikka teksteissä kerrotaan jotain rakkaus- ja seksielämästä, keskittyy seuraavaksi analyysissa oleva rakkaushoroskooppi näihin kahteen aiheeseen enemmän.

Rakkaushoroskooppi ei etene luonnehoroskoopin tapaan selvissä, otsikoiduissa teemoissa. Rakkaushoroskooppitekstit rakentuvat kuitenkin tiettyjen teemojen ympärille, vaikkei järjestys olekaan niin selvä. Joistakin aiheista on joidenkin merkkien teksteissä enemmän asiaa, kun taas joissakin kyseisestä aiheesta on vain vähäisiä mainintoja. Rakkaushoroskoopin tavoitteena on kuvata, millainen kunkin merkin edustaja on ihmissuhteissa ja mitkä ovat hänen luonteensa vahvuudet ja heikkoudet rakkaussuhteissa. Teksteissä annetaan neuvoja ja vinkkejä lukijalle siitä, miten tämänmerkkisen henkilön kanssa kannattaa toimia, kun on kyse ihmissuhteista.

Jokainen rakkaushoroskooppi alkaa lukijan puhuttelulla, minkä perusteella tekstin oletettu lukija on kyseisen horoskooppimerkin edustajaan ihastunut mies tai nainen. Rakkaushoroskoopeja on jokaisesta merkistä sekä miehestä että naisesta. Esimerkiksi Rapumiehestä

lukevaa tekstiä oletetaan lukevan joku häneen ihastunut tai hänen kanssaan jo parisuhteessa oleva nainen (esimerkki 13), ja vastaavasti Oinasnaisen tekstiä oletetaan lukevan hänestä kiinnostunut mies, kuten esimerkissä 14:

- (13) Onko verkkoihisi takertunut lämmin, hellä, turvallinen ja ihanasti silmiin katsova Rapumies. Ensi katsomalta saattaa tuntua, että tuo mies on valmistettu ottamaan sinut hellään syleilyynsä loppuelämäksesi, mutta itsekin Rapumiehenä haluan korostaa muutamia Ravun piirteitä ennen kuin ehdit aivan kokonaan myydä sielusi. (Rakkaushoroskooppi Rapu)
- (14) Oinastyttökö kiikarissa? Jos olet todella kiinnostunut, niin käännä vikkelästi okullaarit toiseen suuntaan, sillä liian innokkaita yrittäjiä ja palvojia pyörii hänen ympärillään aivan riittävästi ilman sinuakin. (Rakkaushoroskooppi Oinas)

Eräs keskeinen teema, joka esiintyy rakkaushoroskooppitekstissä yleensä melko alussa, on merkin lapsuuden kuvailu. Tekstissä kerrotaan, millainen lapsuus merkin edustajalla on ollut; yleensä joko äiti tai isä on vaikuttanut henkilön lapsuuteen niin vahvasti, että tämä näkyy myös aikuisiän ihmissuhteissa, kuten esimerkeissä 15 ja 16. Lapsuusosio alkaa yleensä syntymästä ja keskittyy sitten kuvaamaan merkin lapsuutta ja perheoloja. Isää tai äitiä verrataan yleensä lukijaan: esimerkiksi merkkiin ihastuneen miehen kannattaa käyttäytyä samalla tavalla kuin hänen isänsä, jotta parisuhteesta tulisi toimiva.

- (15) Ystäväsi lapsuus on ollut hyvin isäsidonnainen ja ihanteellisilla, mutta kohtuuttomilla vaatimuksilla täytetty. Siksi häntä edelleenkin rasittaa pyrkimys täydellisyyteen. - - Kehumalla ja imartelemalla saat hänet takertumaan itseesi ja yrittämään kaikkensa saadakseen liittonne ja perhelämännen näyttämään hyvältä naapureiden silmissä. (Rakkaushoroskooppi Leijona)
- (16) Äärimmäisen tarkka huomiokyky on peruja Neitsytmiehen lapsuudesta. Hän syntyy voimakkaasti äidin hallitsemaan perheeseen, jossa äitiä kovasti harmittaa lapsen mukanaan tuomat velvollisuudet. (Rakkaushoroskooppi Neitsyt)

Lapsuusosio esiintyy jokaisessa aineistoni rakkaushoroskoopissa. Joidenkin merkkien tekstissä lapsuudesta kerrotaan hieman enemmän kuin muiden merkkien teksteissä.

Kolmas selkeä rakenteellinen osio eli teema kuvaa sitä, millainen merkin kumppanin (eli oletetun lukijan) pitäisi olla ja miten hänen tulisi käyttäytyä, että parisuhde merkin edustajan kanssa sujuisi mahdollisimman hyvin. Samalla tuodaan esille merkin vahvuuksia ja heikkouksia ihmissuhdeasioissa. Lukijalle annetaan konkreettisia neuvoja siitä, mitä hänen kannattaa tehdä, kuten esimerkissä 17:

- (17) Älä anna hänen lahjoa sinua, kun sinulla on huono päivä, vaan pidä kiinni todellisesta fiiliksestä. Itke, kun itkettää, suutu kun suututtaa, äläkä anna hänen lepyttää sinua suuttumuksesta, jota hän ei ole ollut aiheuttamassa. Toisaalta sinun tulee uskaltaa antaa hänen kantaa ja elää omat depressionsa yrittämättä lieventää niitä. (Rakkaushoroskooppi Rapu)

Nämä kumppaniin eli lukijaan vetoavat neuvot ja suositukset löytyvät jokaisesta rakkaushoroskoopista, ja suurin osa tekstistä keskittyy tähän teemaan.

Neljässä aineistoni kuudesta rakkaushoroskoopista käsitellään myös teemaa, jonka nimeän *parisuhteen arki* -teemaksi. Tällaiset kohdat tekstissä eivät noudata nekään mitään tiettyä järjestystä tekstin rakenteessa, vaan ne ovat sekoittuneet muiden tekstissä olevien aiheiden joukkoon. Esimerkissä 18 kuvataan parisuhteen arkea, ja lukijan oletetaan olevan yhdessä ihastuksensa eli kyseessä olevan merkin edustajan kanssa:

- (18) Älä ihmettele jos hän lähtiessään tyttöjen kanssa viikon lomalle Floridaan ilmoittaa sinun antaneen siihen luvan jo kaksi viikkoa sitten, jolloin hän kysyi mielipidettäsi yksilön oikeuteen itse määritellä vapaa-ajan harrastuksensa. (Rakkaushoroskooppi Kaksoset)

Rakkaushoroskoopin lopuksi tekstin kirjoittanut astrologi toivottaa lukijalle onnea matkaan ja vetoaa vielä lyhyesti siihen, miten merkin edustajan kanssa kannattaa toimia. Lähes jokaisessa tekstissä astrologi myös kannustaa lukijaa kaikista mainitsemistaan haasteista huolimatta, kuten esimerkeissä 19 ja 20:

- (19) Sanoinkin jo aluksi, ettei tästä tule helppoa, mutta toivotan sinulle onnea, sillä tavoitteesi on haasteen arvoinen. (Rakkaushoroskooppi Oinas)
- (20) Toivotan onnea yrityksellesi, sillä läpäistyäsi tulikokeen hän hukuttaa sinut ainutlaatuisen lämpimään syliinsä, josta sinun ei takuulla tarvitse lähteä, ennen kuin kuolema teidät erottaa. (Rakkaushoroskooppi Rapu)

Rakkaushoroskoopin rakenne ei ole siis niin selkeä kuin luonnehoroskoopin. Yksittäisissä teksteissä on kuitenkin tiettyjä teemoja, joiden varaan ne rakentuvat. Jokainen aineistoni rakkaushoroskooppi alkaa ensin lukijan puhuttelulla, jonka jälkeen kerrotaan jotain merkin luonteesta ja erityisesti lapsuudesta. Tämän jälkeen teksteissä annetaan lukijalle neuvoja siihen, miten luoda parisuhde kyseisen merkin kanssa ja miten toimia arjessa. Lopuksi osassa teksteistä kirjoittaja toivottaa onnea lukijalle. Mutta kuten jo totesin, nämä teemat eivät etene selkeässä järjestyksessä, ja eri teemoja käsitellään vaihtelevalla laajuudella.

Luonnekuvausten kolmas eriniminen horoskooppi on **lapsihoroskooppi**, eikä siinäkään ole selkeitä, otsikoituja teemoja. Lapsihoroskooppiteksteissä on kuitenkin myös tiettyjä aiheita, joita käsitellään, joskaan ne eivät noudata selkeää järjestystä tarkastellessa tekstien rakennetta. Lapsihoroskoopin tavoitteena on selvittää, miten horoskooppimerkki vaikuttaa lapseen: millainen hän on luonteeltaan ja miten hän käyttäytyy kasvaessaan. Tekstit puhuttelevat lapsen vanhempia, eli oletettu lukija on lapsen isä tai äiti. Kuten esimerkissä 21, jokaisen lapsihoroskooppitekstin alussa astrologi puhuttelee lukijaa ja kertoo siitä vuodenajasta ja luonnon tilasta, jolloin lapsi on syntynyt.

- (21) Sinullako on vastuullasi Härkälapsen valmistaminen tähän armottomaan maailmaan? Luonnon rytmissä Härkä edustaa kukoistavaa kevättä, jolloin kasvit juurruttavat itsensä sulaneeseen ja elämää pursuavaan maahan. Luonnon rytmin mukaisesti myös härkälapsesi haluaa juurruttaa elämänsä mahdollisimman turvalliseen ja henkisesti kiinteään kasvuympäristöön. (Lapsihoroskooppi Härkä)

Vanhempia puhutellaan ja muistutetaan myös siitä, että jokaisella horoskooppimerkillä on oma tehtävänsä maailmassa, kuten esimerkistä 22 on nähtävissä. Lisäksi annetaan neuvoja siihen, miten kasvattaa lasta ja mitä vaatimuksia sekä haasteita lapsi tuo vanhemmilleen (esimerkki 23):

- (22) Kaksosten universaalinen tehtävä on välittää kosmoksen viestiä ihmiskunnalle niin kirjallisessa kuin suullisessakin muodossa. - - Voidakseen suoriutua tehtävästään kunnialla he tarvitsevat hyviä opettajia. Voit mielestäni pitää suurena kunniana sitä, että lapsesi valitsi juuri sinut opettajakseen. (Lapsihoroskooppi Kaksoset)
- (23) Lapsena Leijona on sitä vaikeampi, mitä vähemmän uskallat itse nauttia elämästä. - - Löydä ja toteuta sellaisia leikkejä ja harrastuksia, joissa itsekin viihdyt, ja lapsesi tulee olemaan sinulle ikuisesti kiitollinen. (Lapsihoroskooppi Leijona)

Näiden aiheiden eli teemojen lisäksi lapsihoroskoopeissa kuvataan myös vauva-arkea. Esimerkistä 24 kuvastuu, millaista on elämä Oinaslapsen kanssa:

- (24) Heti synnyttyään tämä terhakka vauveli tervehti maailmaa tavallista kovemalla äänellä. Eikä äänen hiljenemiselle kannata asettaa liian suuria odotuksia jatkossakaan. Tämä lapsi tulee ilmaisemaan omat mielitekonsa ja halunsa hyvin selkeästi läpi koko elämänsä. Ei tarvitse huolehtia ruoka-ajoista; kuulet varmasti milloin hänellä on nälkä. (Lapsihoroskooppi Oinas)

Kuten rakkaushoroskoopissa, myös lapsihoroskoopissa on tiettyjä teemoja, joiden vaaraan tekstit rakentuvat. Myös lapsihoroskoopissa tekstit alkavat lukijan puhuttelulla ja lyhyellä merkin luonteen kuvauksella. Sen jälkeen mitään kaikille teksteille yhteistä rakennetta ei ole havaittavissa. Yhteisiä teemoja kyllä on, mutta myös niiden laajuus ja paikka yksittäisessä tekstissä vaihtelee. Teemojen mukaisesti lapsihoroskoopissa neuvotaan vanhempia ja kerrotaan arjesta lapsen kanssa.

Kuvasin lyhyesti ja pääpiirteittäin tekstien teemojen kautta sitä, millaisia aineistoni luonnekuvaukset (luonnehoroskooppi, rakkaushoroskooppi ja lapsihoroskooppi) ovat ja mitä aiheita ne käsittelevät. Jokaisessa luonnekuvauksessa on selkeät teemat, ja joissakin teksteissä on jostakin teemasta enemmän kuin toisissa. Vain luonnehoroskooppi etenee selvän rakenteen mukaisesti otsikoiduin kappalein. Rakkaus- ja lapsihoroskoopit ovat rakenteeltaan ja teemoiltaan melko lailla toistensa kaltaisia: molemmissa puhutellaan ja neuvotellaan lukijaa sekä kerrotaan, miten selvitä arkisesta elämästä kyseisen aurinkomerkin edustajan kanssa. Seuraavassa luvussa kuvaan vastaavalla tavalla ennustehoroskooppeja: mitä niissä käsitellään ja millaisia ne pääpiirteiltään ovat.

5.2.3 Ennustehoroskoopit

Ennustehoroskooppien tavoitteena on kuvata tulevan ajanjakson tähtikuvioiden vaikutusta kunkin merkin elämään. Tähtien ja planeettojen liikkeet ovat pitkälle tulevaisuuteen ennustet-

tavissa, ja erilaiset kuviot sekä kulminaatiot vaikuttavat astrologisen perinteen mukaisesti aina jollain tietyllä tavalla kuhunkin merkkiin. Kuten jo luvussa 2 kerroin, taivas on jaettu 12 horoskoopimerkkiin ja täten tietyt tähtikuviot ja planeettojen asennot vaikuttavat aina jonkin merkin alueella. Astrologisen perinteen mukaisesti esimerkiksi silloin, kun Venus-planeetta on tietyn horoskoopimerkin kohdalla taivaankannella, on tämän kyseisen merkin edustajan elämässä luvassa rakkautta. Ennusteet perustuvat siis tähtien ja planeettojen symboliikalle. Aineistossani on kolme eri horoskooppiennustetta: vuosi-, kuukausi- ja päivähoroskooppi. Seuraavaksi käsittelen jokaista yksitellen kiinnittämällä huomiota niiden teemoihin ja rakenteeseen: millaisia ne ovat ja mitkä ovat niiden tavoitteet.

Vuosihoroskooppi tarkastelee nimensä mukaisesti kuhunkin merkkiin vaikuttavia planeetta- ja tähtikuvioita vuodeksi eteenpäin. Vuosihoroskooppi ilmestyy vuoden ensimmäisenä päivänä, ja sen tavoitteena on kuvata koko vuoden planeettakuvioiden luomat mahdollisuudet ja tapahtumat. Aika on läsnä eri muodoissa joka tekstissä. Esimerkistä 25 ilmenee, että ennuste on tehty vuodeksi eteenpäin. Teksteissä mainitaan myös planeettojen liikkeitä ja kerrotaan niiden tarkka vaikuttamisaika merkissä, kuten esimerkissä 26:

- (25) Rapu säilyttää edelleen asemansa yhtenä eläinradan kriittisimmistä merkeistä, vaikka **tästä vuodesta** on silti tulossa yksi elämäsi menestyksekkäimmistä rupeamista. (Vuosihoroskooppi Rapu)
- (26) Venus saapuu merkkiisi toukokuun 9 päivänä ja viipty siellä kesäkuun 3 päivään saakka. Tällä aikavälillä ehtii tapahtua hurjempi määrä ihastumisia ja rakastumisia. (Vuosihoroskooppi Kaksoiset)

Vuosihoroskoopissa on tietty rakenne ja jokaisessa tekstissä on neljä tekstikappaletta. Tekstien alussa on yleistä kuvailua siitä, millaiset tähtikuviot vaikuttavat merkkiin alkaneen vuoden aikana ja sanastoa tarkastellessa keskeisiä aiheita ovat muun muassa *mahdollisuudet*, *muutokset*, *uudet asiat* sekä *ahdistus*. Vuosihoroskoopin tavoitteena on kertoa, miten taivaankappalet mahdollistavat uusia juttuja ja niissä menestymistä sekä sitä, mitä on hyvä muistaa tehdä ja miten kannattaa toimia eri asioissa (esimerkki 27):

- (27) Mahdollisuudet ovat mittasuhteiltaan paljon totuttua suurempia ja siksi niiden käynnistämiseen liittyy kova jännite ja jopa sisäinen ahdistus, joka on tunnistettavissa voimakkaana menettämisen pelkona. Et kuitenkaan saa sielullesi rauhaa, ellet laita panoksia piippuun ja vedä liipaisimesta. (Vuosihoroskooppi Kaksoiset)

Jokaisen tekstin kahdella viimeisellä kappaleella ovat otsikot *Menestys* ja *Rakkaus*. Nimensä mukaisesti nämä otsikoidut kappaleet käsittelevät elämässä menestymistä (esimerkki 28) ja rakkauselämää (esimerkki 29):

- (28) Sinun käsissäsi ovat nyt menestyksen avaimet tuleville 12 vuodelle. Nyt on uskallettava luottaa unelmiin ja ottaa riskejä vähintäänkin siellä henkisellä puolella. (Vuosihoroskooppi Kaksoiset)
- (29) Kesän alkaessa voitkin varautua rakkauselämän alueella tapahtuvaan johdatukseen ja huikeaan intensiteettiin. Kosmos näyttää sinulle, mitä on todellinen rakkaus hyvine ja haastavine piirteineen. (Vuosihoroskooppi Leijona)

Vuosihoroskooppiteksteissä on runsaasti astrologista jargonia, ja lähes jokainen niin kutsuttu ennuste on perusteltu jollakin tähtikuviolla tai planeetan liikkeellä. Aikaa on kuvattu myös tarkasti: vuosi on pitkä aika ja teksteistä välittyy tunnelma, että vuoden aikana voi tapahtua monenlaista.

Toinen ennustehoroskoopeista on **kuukausihoroskooppi**. Myös se kertoo nimensä mukaisesti tietyistä ajanjaksosta: kuukausihoroskoopin tavoitteena on selvittää tulevan kuukauden planeettakuviot ja niiden vaikutus kuhunkin merkkiin. Vuosihoroskoopin mukaisesti kuukausihoroskooppi ilmestyy sivustolle joka kuun ensimmäinen päivä. Kuukausihoroskoopit ovat yhden kappaleen mittaisia, ja niissä on tietynlainen rakenne. Jokainen kuukausihoroskooppiteksti alkaa sillä, että kerrotaan jostakin kuukauden aikana merkissä olevasta kuviosta tai kuvioista ja sen vaikutuksesta merkin elämään. Aluksi kerrotaan kuviosta, sitten sen vaikutuksista, kuten esimerkissä 30. Kuten vuosihoroskoopissa, myös kuukausihoroskoopissa kyseessä oleva aika tuodaan esiin (esimerkki 31):

- (30) Venuksen ja Pluton yhtymä oppositiomerkissäsi herkistää sinut kokemaan oman arvomaailmasi kipupisteet tavalla, joka ei jätä sijaa epäilyille. Tunnistat todella vahvana oman arvomaailmasi ja koet sen mukaiset asiat väkevän intohimon muodossa. (Kuukausihoroskooppi Rapu)
- (31) Marsin oppositio toimii tehokkaana suodattimena **tammikuun** tekemisille, sillä mikään sinulle vastentahtoinen tekeminen ei **nyt** tahdo sujua ilman kipeitä vastoinkäymisiä. (Kuukausihoroskooppi Leijona)

Myös kuukausihoroskoopissa teemoina ovat rakkaus, menestys ja mahdollisuudet, kuten esimerkissä 32. Nämä esiintyvät teksteissä sekalaisessa järjestyksessä, niillä ei ole selviä omia otsikoita niin kuin vuosihoroskoopissa. Myös arvomaailmaan ja asenteisiin viitataan monessa tekstissä.

- (32) Mahdollisuus koskee kaikkea elämää, mutta voimakkaimmillaan tämä energia kohdistuu ehdottomasti rakkauskuvioihin erotiikalla maustettuna. (Kuukausihoroskooppi Neitsyt)

Kolmas aineistoni ennustehoroskoopeista on **päivähoroskooppi**. Astro.fi -sivustolla nämä päivähoroskoopit aukeavat ikkunaan, jossa on viikoksi kerrallaan jokaiselle seitsemälle päivälle oma teksti kullekin merkille. Sivustolla nimenä on *Viikkovillitys*, mutta kutsun aineis-

toni yksittäisiä, päivittäisiä horoskooppitekstejä päivähoroskoopeiksi. Jokainen yksittäinen teksti on lyhyt, korkeintaan kolmen virkkeen mittainen. Pituuden vuoksi niistä on vaikea löytää selkeää rakennetta. Missään päivähoroskooppitekstissä ei oikeastaan ole mitään mainintaa siihen päivään liittyvästä kuvioista; ne eivät siis sisällä astrologista jargonia. Myös päivähoroskoopeissa mainitaan aika, ja kyseessä olevan päivän (esimerkki 33) lisäksi joissakin teksteissä kerrotaan myös lähipäivistä. Joissakin teksteissä esiintyy sana *nyt*, joka jää hieman epämäärittäiseksi: kuvataanko sillä kyseessä olevaa päivää vai laajemmassa merkityksessä tätä aikaa? Lisäksi epäselväksi jää, kuinka pitkältä ajanjaksosta on kyse, kuten esimerkistä 34 voi huomata:

- (33) Jokainen **tämän päivän aikana** itsellesi suoma ilo ja nautinto tulee moninkertaistumaan elämässäsi. (Päivähoroskooppi Kaksoset)
- (34) **Nyt** saattaa tuntua siltä, että joku asia rakkauselämässäsi on ajautunut umpikujaan, mutta todellisuudessa **juuri nyt** kannattaa aloittaa kerän purkaminen. (Päivähoroskooppi Neitsyt)

Päivähoroskoopin puheenaiheita ovat myös rakkaus ja menestys. Monessa tekstissä puhutaan *asioista*, kuten esimerkeistä 35 ja 36 käy ilmi. Myös tunteet ja ajatukset ovat läsnä, samoin energia ja jaksaminen. Tekstit ovat lyhyitä, ja niissä on ytimekkäitä toteamuksia päivän luonteesta.

- (35) Tänään ei kannata ottaa liian vakavaa otetta asioihin, sillä aika on hyvin yllätyksellistä ja moni asia etenee täysin odotustesi vastaisesti. (Päivähoroskooppi Oinas)
- (36) Elät voimakkaassa tunnemaailmassa ja asioilla on nyt vain kaksi puolta. Ole valmis nauttimaan siitä mikä on hyvää ja luopumaan siitä mikä nyypii. (Päivähoroskooppi Leijona)

Ennustehoroskoopeissakin esiintyvät siis tietyt teemat. Keskeisiä aiheita ovat menestys, rakkaus ja mahdollisuudet. Vuosi- ja kuukausihoroskoopeissa on tietynalainen rakenne, päivähoroskoopeissa ei ole selkeää rakennetta. Päivähoroskooppitekstit ovat vain muutaman virkkeen mittaisia, joten senkään takia niistä on vaikea hahmotella samanlaista rakennetta kuin kahdesta pidemmän ajan ennusteesta. Lähes jokaisesta yksittäisestä tekstistä tulee ilmi, mille ajalle ennuste on tehty. Välillä ajankuvaukset ovat tarkempia, välillä taas teksteissä on hyvinkin tarkkaan ilmaistu, esimerkiksi kuinka kauan jokin kuvio vaikuttaa kussakin merkis-

6 HOROSKOOPPITEKSTIEN TUOTTAMINEN

Ymmärtääkseni paremmin horoskooppigenren olemusta ja ennen kuin siirryn analysoimaan tekstejä tarkemmin, tarkastelen horoskooppitekstien tuottamista: haastatteleman astrologin teksteihin ja niiden tekoon liittyviä käytänteitä. Lisäksi tarkastelen myös hänen näkemyksiään astrologiasta ja horoskooppiteksteistä, sillä uskon näkemysten vaikuttavan paljon siihen, miksi horoskooppi on genrenä sellainen kuin se on. Bhatian (2004) moninäkökulmamallia mukaillen keskityn tässä luvussa analysoimaan mallin geneeristä ja professionaalista tilaa. Tarkastelen siis sitä, miten genretietämystään hyödyntävä astrologi eli tekstien tuottaja toimii genren kanssa ja miten hänen ajattelutapansa ja maailmankuvansa vaikuttavat genren olemukseen. Täten mukana on myös hieman moninäkökulmallin sosiaalista tilaa. Aloitan analyysini tarkastelemalla sitä, miten astrologi kokee työnsä eli tekstien kirjoittamisen.

Haastatteleman astrologin mukaan astrologeiksi kutsutaan heitä, jotka tekevät tulkintoja, olivat ne sitten kirjallisena teksteinä tai suullisena keskusteluna. Hänen mielestään on turha kutsua itseään astrologiksi, jos ei käytä omaa astrologista tietoaan ja taitoaan tehdäkseen tulkintoja. Muut astrologian kanssa toimivat ihmiset ovat hänen mielestään pelkkiä harrastajia. Haastateltavani mukaan astrologin pääasiallinen tehtävä on ”pohjimmiltaan tehdä itsensä tarpeettomaksi”. Astrologia perustuu hänen mielestään geometriselle symboliikalle, ja astrologian tehtävä on auttaa ihmisiä seuraamaan omaa rytmiänsä sekä elämään ja voimaan paremmin, kuten esimerkistä 37 ilmenee:

- (37) Me ollaan eksytty omasta intuitiosta ja energian kuulemisesta niin kauas, et me tarvitaan hetkelisesti astrologiaa, et me löydetään, et me aletaan luottaa omaan rytmiin. - - Astrologia antaa vähän vinkkiä siitä, et miten sä voitkin seurata sun rytmiäs. Ja alkaa elämään niinku sitä kautta parempaa elämää.

Aika ja ajan laadun seuraaminen on haastatteleman astrologin mukaan tärkeä seikka astrologiassa: elämä kulkee tietynlaisissa sykleissä. Astrologin tehtävänä on osoittaa, miten eri kuvat luovat mahdollisuuksia ja miten esimerkiksi joidenkin kuvioiden aikaansaamat ”vaikeat ajat” voidaan hyödyntää ja löytää näiden välille tasapaino (esimerkki 38):

- (38) - - tulkintatavasta riippuen, niin se voi olla raskas ja negatiivinen tai sit se voi olla valtava voimanlähde. Ja nyt tullaan tähän astrologin tehtävään, mun nähdäkseni astrologin tehtävänä on osoittaa, et miten se on voimanlähde.

Astrologin tehtävä ei siis ole lannistaa lukijaa liialla negatiivisuudella, vaan yrittää osoittaa, miten jonkin kuvion aikaansaaman, negatiiviselta tuntuvan merkityksen voi lukija kääntää voimavarakseen. Astrologin tehtävänä on auttaa ihmistä löytämään oma tasapaino näissä ”hyvin ja huonojen aikojen” syklissä. Hänen mukaansa raskaan jakson tehtävä on opettaa ihmistä

päästämään irti niistä asioista, jotka tekevät siitä raskasta ja keskittymään niihin asioihin, jotka sujuvat.

Astrologi tulkitsee taivaankappaleiden symboliikkaa, mutta kuten esimerkiksi 39 käy ilmi, hän jättää lopullisen tulkinnan lukijalle, astrologian harrastajalle:

- (39) Astrologia on aina sisäinen kokemus. - - astrologi on tulkki, joka vähän tulkkaa sitä, että mihin asioihin tää liittyy ja ihminen itse tekee sen astrologisen tulkinnan sisimmässään.

Haastateltavani tiedostaa, että lukijat tulkitsevat tekstejä eri tavalla. Hän luottaa myös siihen, että lukija kohdistaa tulkinnat omaan elämäänsä ja tilanteensa sopiviksi. Hänen mukaansa olisi tärkeää tiedostaa, että astrologi kertoo vain planeettoihin ja tähtikuvioihin liittyvän symboliikan energian: astrologi ei voi nähdä, miten jokin konkreettinen seikka vaikuttaa ihmisen elämään. Esimerkin 40 mukaan haastateltavani mielestä liialliseen ”astrouskovaisuuteen” kuitenkin sortuvat monet astrologian harrastajat:

- (40) He katsoo karttaa, et voinko lähtee matkalle ja voiko tehdä jonkun ostoksen vai voiko tehdä jonkun hankinnan ja niinku toimii sillä tavalla ja mun mielestä siinä kanskaan ei ole mitään tolkkua, se ei ole lähellekään oman rytmien seuraamista. Et sit sä tavallaan annat vallan sille astrologialle, et astrologia saa päättää sun elämästä.

Haastateltavani mielestä kuka tahansa horoskooppeja lukeva harrastaa sillä hetkellä astrologiaa. Hän vertaa horoskooppien lukemista sanaristikon täyttöön: henkilö, joka täyttää sanaristikoita, harrastaa sillä hetkellä sanaristikoita. Täten siis jokainen, joka on joskus lukenut esimerkiksi lehdestä oman horoskoopkinsa, on harrastanut astrologiaa. Haastattelemani astrologi perustelee esimerkissä 41 mielipidettään sillä, että lukija on silloin saanut itselleen astrologista tietoa, oli siitä sitten ymmärrystä tai ei:

- (41) Joka kerta kun joku jos jonkun jutun lukee, niin oppii jotain astrologiasta. - - sillo ku tuntee merkit ja planeetat ja osaa niinku itse hahmottaa et mikä tää on ja sit ku sä luet sen tekstin niin se antaa sulle lisää tietoa siitä. Vaikka sä et tietäisi mitään niistä, niin silti ku sä luet sen tekstin niin se kuitenkin ajallisesti kuuluu sulle.

Astrologi ei varsinaisesti näe eroa siinä, kuka on varsinainen harrastaja ja kuka ei. Tekstien kanssa toimiminen on aina astrologian harrastamista ja enemmän tai vähemmän huvikseen sitä jokainen harrastaa.

Haastateltavani kokee jatkavansa omalla toiminnallaan astrologista perinnettä, hyvinkin alkuperäisessä muodossaan. Hän kokee toimintansa jossain määrin samanlaiseksi kuin kaikkien vanhimpien astrologien toiminta: astrologi antaa elämänohjeita ja näkee elämän sekä ihmisen kokonaisvaltaisena, ”astrologi ja lääkäri oli sama asia.”

Haastattelemani astrologi pitää horoskooppitekstien kirjoittamista sekä harrastuksena että työnä. Esimerkin 42 mukaisesti hän suhtautuu siihen intohimoisesti ja pitää tekstien te-

kemisestä, mutta myöntää, että niiden kirjoittaminen vaatii työtä. Se on työtä, josta hän välillä pitää lomaa.

- (42) Kyllä mä niin nautin tästä tekemisestä ja sen et mut se on myöskin työtä. Et se, tää kirjoitusprosessi niin, ei voi mitenkään sanoa, että se olis helppo tai kevyt tai pelkästään mukava. Et se vaatii semmosen samanlaisen paneutumisen ja fokusoinnin ku mikä tahansa muu. Mut et se on kumminkin mulle se on semmonen intohimo saada tehdä.

Tekstit syntyvät planeettojen ja tähtien symboliikasta, siitä kuinka ne vaikuttavat kuhunkin merkkiin. Jotta astrologi voi tehdä tekstin, on hänen katsottava taivaankappaleiden kuviot, ja niiden mukaan tehdä tulkinta eli teksti. Haastateltavani kertoo kuulleensa, että moni ajattelee horoskooppiteksteissä pyörivän samat tekstikappaleet, ja että ne laadittaisiin sattumanvaraisesti. Esimerkissä 43 hän myöntää, että tekstejä on varastossa valmiina olemassa:

- (43) Tää merkkikohtainen teksti, joka syntyy, ne on, niitä on melkoinen määrä: ne on ikään kuin valmiina olemassa ja sit meillä on, se toimii manuaalisesti mut kuitenkin mä aina niinku katon että mikä on sen päivän voimakkain kulminaatio, ja se aina valitaan sille päivälle.

Astrologilla on siis paljon tekstejä, joista voi valita sitten aina kullekin kuviolle ja merkille sopivan. Hänen mielestään tietty kuvio tarkoittaa jollakin tietyllä merkillä aina samaa, joten tekstikin voi silloin olla sama. Osa kuvioista toistuu jollakin merkillä kaksi kertaa vuodessa, kun taas joku kuvio voi osua merkkiin vain kerran sadassa vuodessa; jotkin tekstit tulevat siis useammin kuin toiset tietyille merkeille. Haastattelemani astrologi on saanut lukijoilta palautetta asiasta (esimerkki 44):

- (44) Liikkuu niin nopeesti ja hitaat liikkuu niin hitaasti ja siellä niinku sellasta voi tulla ja onkin tullut palautetta siitä, että jotkut tekstit, et ny tää oli taas täällä, et onko tää nyt ihan oikeeta astrologiaa vai ei. Et keksittekö te nää vaan jostain? Mut se on väistämätöntä, että niitä tulee. Koska ne planeetat liikkuu tietyllä nopeudella niin ne toistuu ne kuviot siellä uudestaan.

Yksittäinen teksti lähtee liikkeelle siitä, että astrologi saa kirjattua symboleiden kautta otsikon, jonka jälkeen hän rakentaa sisällön sen avulla. Välillä tekstien keskelläkin on symbolien kuvailua, ja haastateltavani mukaan ne tuovat sinne sitä symbolista voimaa asiasta, josta hän kirjoittaa.

Haastateltavani mukaan horoskooppitekstien tuottamiselle ei oikein ole olemassa sääntöjä. Hän kuitenkin myöntää, että monen astrologin tekstit ovat samankaltaisia, koska ne perustuvat samaan astrologiseen symboliikkaan ja planeettojen liikkeeseen. Eroja kuitenkin on, riippuen siitä, kuinka astrologi suhtautuu asioihin ja kuinka hän tulkitsee kuvioita. Haastateltavani mukaan tekstistä pitäisikin tehdä aina omannäköinen. Yksilöllisyys syntyy pääosin kirjoitustyylistä. Oma kirjoittamistapaansa hän kuvaa esimerkissä 45 seuraavasti:

- (45) Mä itse kirjoitan hyvin konkreettisesti ja maanläheisesti. - - Mä oon vähän totinenkin kirjoittaja, mä otan joskus vähän vakavasti niitä juttuja, vaikka mä käytän ja olen käyttänyt huumoria. Nykyisin kyllä mä oon aika paljon tullut niinku semmoselle totisemmalle tasolle kuitenkin kirjoituksissa.

Astrologi pitää itseään ”tunnekirjoittajana”. Aina kun hän kirjoittaa, siihen sisältyy tietty tunne. Haastateltavani kertoo silloin tällöin hukkuvansa kirjoittamisen virtaan, jolloin tekstistä tulee joskus monimutkaista ja ilmaisu hakee itseänsä niin, että siitä tulee vaikeasti luettavaa. Haastattelemani astrologi haluaisikin kehittää itseään kirjoittajana niin, että pystyisi teksteissään ilmaisemaan itseään mahdollisimman suoraviivaisesti ja ymmärrettävästi. Hän kokee suurimpana haittana kirjoittamisessaan sen, että teksti on monesti liian polveilevaa ja vaikeasti luettavaa. Haastateltavani haluaa kuitenkin kehittää itseään kirjoittajana ja pyrkii yksinkertaistamaan tekstejensä. Hän haluaa saada palautetta teksteistään ja muun muassa sitä kautta muuttaa kirjoitustyyliään.

Haastateltavallani on monia näkemyksiä siitä, millainen on hänen mielestään hyvä horoskooppiteksti ja millaisia hän itse pyrkii teksteistään tekemään. Astrologin mielestä täydellinen horoskooppiteksti on sellainen, joka puhuttelee lukijaa ja tuntuu itselle kohdistetulta. Tärkeää olisi myös herättää lukijassa jokin tunne tai tunteita. Vaikka hän kirjoittaa horoskoopit laaja-alaisemmin kaikkia merkin edustajia koskeviksi, hän haluaa, että niissä olisi ”henkilökohtainen tatti”. Astrologi puhuttelee lukijaa teksteissään yksikön toisessa persoonassa, jotta lukijan puhuttelevuus toteutuisi (esimerkki 46). Tällä tyylillä hän omasta mielestään eroaa monesta muusta horoskooppien kirjoittajasta:

- (46) Et siitä löytyis semmonen, niinku semmonen tunnesisältö ihmiselle ja kokemus et tää koskettaa mua. Et kyllä se semmoseen, semmoseen pyrin ja se aikanaan erotti mun tekstit aika paljon muitten ihmisten kirjoittamista teksteistä. Että kirjoitin sinä-muodossa. Paljon oli tekstejä et ”oinaalla on tällästä ja oinaan elämä on tällästä, oinaalle käy näin...” Mä kirjoitin et ”sinulle käy näin.”

Haastateltavani haluaa teksteistä mahdollisimman kansantajuisia, niin että kaikki voivat ja ymmärtävät niitä lukea. Muun muassa tämän seikan vuoksi hän on pyrkinyt vähentämään astrologista erikoissanastoa teksteistään. Astrologian käsitteistöä teksteissä kuitenkin on jonkin verran, ja haastateltavani mukaan hänen tekstinsä eroavat siltä osin monien muiden horoskooppiteksteistä. Astrologista jargonia on joskus ollut teksteissä enemmänkin, mutta palautteiden myötä erikoissanastoa on hieman karsittu. Kuten esimerkistä 47 ilmenee, täysin hän ei kuitenkaan halua astrologisista käsitteistä luopua:

- (47) Mä en halua kokonaan poistaa sitä, siksi että astrologian harrastajat, vähän vakavammat harrastajat pystyy yhdistämään sen johonkin, eli se on ihan oikeesti jostakin tullut. - - pidän ne planeetat ja kulmat siellä näkyvillä - - Vaikka ne ei ihan tavalliselle lukijalle mitään kerrokaan. - - kuka tahansa voi vahvistaa sen jos haluaa niin astrologisesta kirjallisuudesta nää yhtymäkohdat.

Astrologisella erikoissanastolla haastateltavani haluaa siis osoittaa, että tekstit todella perustuvat hänen tulkintoihinsa tähtikuvioden merkityksistä. Astrologin saaman palautteen mukaan joidenkin mielestä erikoissanastoa on vieläkin liikaa, mutta omista syistä hän haluaa joitakin käsitteitä käyttää.

Haastattelemallani astrologilla on melko tarkatkin tiedot siitä, millaiset ihmiset lukevat hänen horoskooppejaan. Hänen tietonsa sivuston vierailijoista eivät siis perustu pelkkään arvioon. Rekisteröitymistietojen ja erilaisten palautekyselyiden avulla haastateltavani on saanut tietää, millainen on tyypillinen sivuston ilmaishoroskooppeja lukeva henkilö. Esimerkin 48 perusteella erityisesti ikä ja sukupuoli ovat hyvin tuottajan tiedossa, jotain tiedetään myös ammatista ja koulutuksesta:

- (48) Sanotaan et tyypillinen lukija on 25-40 -vuotias nainen. - - enemmän on niinku virkanaisia, eli jotka työskentelee toimistoissa, konttoreissa. - - minimissään keskitason koulutus, mieluummin vähän niinku korkeastikoulutettu.

Edellä mainitussa haastatteluesimerkissä on kyse kuitenkin vain tyypillisestä lukijasta; astrologin mukaan sivustolla käy sekä miehiä että naisia, joiden ikähaarukka on 12-vuotiaista lapsista hyvin iäkkäisiin henkilöihin asti. Astrologi kokee kaikki sivustolla vierailevat lukijat kuuluvan löyhärajaiseen yhteisöön. Astrologin näkemyksiä sivuston yhteisöllisyydestä käsitelin luvussa 5.1.

7 HOROSKOOPIT TEKSTEINÄ

Tässä luvussa keskityn tarkastelemaan aineistoni horoskooppitekstejä tekstituotoksina. Liikun siis pääosin Bhatian (2004) moninäkökulmamallin *diskussi tekstinä* -tilassa, jossa analysoitava on pelkkä tuotos, ei niinkään sen käyttö tai muu tekstinulkoinen konteksti. Analyysissäni on kuitenkin vahvasti mukana joidenkin kielenpiirteiden osalta huomioita kyseisistä seikoista tuottajan näkökulmasta. Pro gradu -tutkimuksen puitteissa on mahdoton tutkia kaikkia tekstinsisäisiä piirteitä, joten olen valikoinut analyysiini vain joitakin. Nämä kielenpiirteet koen juuri tälle tekstilajille tyypillisinä ja pidän niitä tutkimukseni kannalta relevantteina. Analyysiani ohjaa sekä omat havaintoni että haastatteleman astrologin näkemykset teksteistä. Koska tein haastattelun ennen kuin valitsin teksteistä analysoimani piirteet, astrologin näkemykset ovat melko lailla vaikuttaneet valintaani. Tulen tässä luvussa palaamaan astrologin ajatuksiin teksteistä: tarkastelen sitä, miten hänen näkemyksensä horoskooppiteksteistä näkyvät tekstituotoksissa. Toisaalta kuitenkin nämä astrologin näkemykset tekstiensä luonteesta ovat sellaisia, joista suurimman osan olisin valinnut analysoitavakseni ilman haastatteluakin; pidän niitä tarkastelemisen arvoisina, horoskooppitekstille ominaisina piirteinä. Maurasen (2000: 305) mukaan tekstit rakentuvat monesta kielellisestä valinnasta ja kuvausotteen ollessa monipuolinen useamman kielenpiirteiden tarkastelu luo paremman kuvan kuin vain pariin suppeasti rajattuun kielelliseen valintaan keskittyminen.

Koska aineistooni kuuluu kuutta erinimistä horoskooppia, näillä kuudella eri horoskooppilla on joissakin piirteissä enemmän eroavaisuuksia ja joissakin vähemmän. Suurimmat eroavaisuudet löytyvät kahden hahmottelemani alaluokan, luonne- ja ennustehoroskooppien väliltä. Esimerkiksi ennustehoroskoopeissa puhutellaan merkin edustajaa yksikön toisessa persoonassa, kun taas luonnekuvauksissa lukijan oletetaan olevan joku muu kuin merkin edustaja. Niinpä jaottelen tässä luvussa tekstinsisäisiä piirteitä pääosin näiden kahden alagenren mukaan. Ensimmäiseksi analysoin ajan näkymistä ja vaikutusta teksteissä.

7.1 Tekstien aikakäsitys

Tässä ensimmäisessä alaluvussa analysoin, miten aikaa käsitellään horoskooppiteksteissä. Haastatteleman astrologin mielestä astrologiassa on kaiken kaikkiaan kyse ajasta ja sen seuraamisesta. Keskityn tarkastelemaan sitä, miten eri horoskooppiteksteissä tuodaan esille se aika, josta teksti kertoo ja miten verbien eri aikamuotoja käytetään teksteissä. Astrologin mukaan hänen tehtävänsä on auttaa ihmistä löytämään oma, kadoksissa oleva rytmensä. Hän toivoo, että ihmiset saisivat jotain ”konkreettisesti siihen hetkeen ja elämään kuuluvaa infor-

maatiota”. Haastateltavani mukaan hänen tekstinsä eroavat jollain tapaa muiden astrologien teksteistä muun muassa sen perusteella, että hän toimii tässä ajassa ja teksteissä on ”ajankoh-
taisempi laatu.”

Suomen kielen tempus- eli aikamuotojärjestelmä erottelee menemättömän ja menneen ajan. Menemättömällä tarkoitetaan ilmauksen esittämisen kannalta nykyistä sekä tulevaa aikaa, ja menneellä ajalla esittämistä aiempaa aikaa. Nykyhetkeä ilmaistaan yleensä preesensin avulla, ja tulevaa aikaa erilaisten verbiliittojen avulla. Ilmaus voi olla myös geneerinen eli niin sanotusti yleisaikainen: tällöin käytetään *olla*-verbiä. Mennyttä aikaa ilmaistaan erityises-
ti imperfektin, perfektin ja pluskvamperfektin kautta. (ISK 2005: § 1523.) Tempusten jakami-
nen menneen ja menemättömän ajan kesken ei kuitenkaan ole täysin näin yksiselitteistä, sillä esimerkiksi perfektillä voidaan ilmaista myös jatkuvuutta. Jos jokin asia on alkanut mennees-
sä ajassa, eikä sen päättymiselle ole tarkkaa aikaa, perfektissä oleva ilmaus voidaan tällöin tulkita niin, että asia jatkuu vielä viittaushetkelläkin. (ISK 2005: § 1537.)

7.1.1 Ajan merkitys luonnekuvauksissa

Luonnekuvauksissa tärkeintä on se aika, jolloin merkin edustaja on syntynyt ja miten se vai-
kuttaa hänen luonteeseensa ja toimintaansa. Aurinkomerkkiennustuksissa kyse on siitä kuu-
kaudesta ja päivästä, jolloin henkilö on syntynyt. Kuten esimerkeistä 49 ja 50 käy ilmi, luon-
nehoroskoopissa ja lapsihoroskoopissa kuvataan syntymähetken vuodenaikaa: miten se vai-
kuttaa merkin persoonallisuuteen. Rakkaushoroskoopissa vastaavaa vuodenaikakuvausta ei
ole.

(49) **Vuodenaikojen** kierrossa Leijonan aika on **kesän** lämpimintä **aikaa**, jolloin luontokin keskittyy
vain nauttimaan Auringon valosta ja lämmöstä täysin siemauksin. Leijonat ovat siis syntyneet
paistattelemaan milloin missäkin valokeilassa. (Luonnehoroskooppi Leijona)

(50) Lapsesi on syntynyt **aikana** jolloin luonnon lämpö on ihanimmillaan - -. (Lapsihoroskooppi
Rapu)

Lapsuutta kuvataan sekä lapsihoroskoopissa että rakkaushoroskoopissa. Tämä aihealue puut-
tuu luonnekuvauksesta. Rakkaushoroskoopissa ja luonnekuvauksessa merkkiä ei kuvailla
minkään ikäluokan tai elämänvaiheen perusteella, vaan tekstin voi ajatella kertovan joko nuo-
resta tai vanhasta merkin edustajasta.

Koska luonnekuvauksissa keskitytään *kuvaamaan* merkin luonnetta tässä hetkessä, suu-
rin osa luonnetekstien verbeistä on preesensissä. Kuvataan siis menemättömää aikaa, ja luonne-
kuvausten tavoitteena on kuvata ja selittää, miten mikäkin aurinkomerkki vaikuttaa ihmisen
persoonaan ja käyttäytymiseen, kuten esimerkeissä 51, 52 ja 53:

- (51) Kaksosen seksuaalinen käyttäytyminen **on** yhtä arvaamatonta kuin hänen muukin toimintansa. (Luonnehoroskooppi Kaksoset)
- (52) Vapaus ja riippumattomuus **ovat** asioita, joista elämästään nauttiva Oinasnainen **ei voi perääntyä**, huolimatta siitä, että hän itse **saattaa olla** järkyttävän mustasukkainen. (Rakkaushoroskooppi Oinas)
- (53) Koska Härkälapsi **kokee** äitinsä vastuuta kantavaksi vanhemmaksi, hän **haluaa nähdä** nimenomaan äitinsä tulevan riippumattomaksi ulkoisista arvoista ja tavaroista. Härkälapsi **haluaa** erityisesti äitinsä olevan onnellinen ja nauttivan elämästään. (Lapsihoroskooppi Härkä)

Preesensin avulla kuvataan myös jatkuvuutta ja pysyvyyttä, merkin edustajalle tyypillisiä piirteitä. Ilmauksia voi pitää geneerisinä, eli jossain määrin ”yleisaikaisina”, lainomaisina yleispätevyksinä tai habituaalisina (ISK 2005: § 1527). Esimerkeissä 54 ja 55 kuvataan asiat juuri näin yleispätevinä ja ajattomina:

- (54) Oinaat **ovat** kaikista merkeistä sotaisampia ja aggressiivisimpia. - - Oinas **on** huolehtiva ja lämmin puolisona - - . (Luonnehoroskooppi Oinas)
- (55) Ravun kanssa eläminen **vaatii** niin pitkää pinnaa ja valtavaa ymmärrystä - -. (Luonnehoroskooppi Rapu)

Mennyttä aikamuotoa esiintyy luonneteksteissä imperfektin ja perfektin muodossa. Vain neljässä luonnekuvausten teksteissä verbi on imperfektissä. Imperfektin tavoitteena on kuvata mennyttä, jo tapahtunutta aikaa: aineistossani kaikki imperfektit liittyvät lapsuuden tapahtumien kuvailuun. Kaikki esiintymät ovat rakkaushoroskoopeista, joista mainittuna esimerkki 56. Luonne- ja lapsihoroskoopeissa ei ole imperfektimuotoista verbiä.

- (56) Koska äiti **sytytti** isää kaikesta mahdollisesta, jää Neitsytpojalle sellainen kuva - -. (Rakkaushoroskooppi Neitsyt)

Perfektillä ilmaistaan aiemmin tapahtunutta enemmän kuin imperfektillä. Perfektin aikaviittaus on usein epämääräinen (ISK 2005: § 1534). Kun siis imperfektillä halutaan kuvata tarkempaa aikaa (lapsuutta), perfektillä ilmaistaan määrittelemätöntä aikaa, jotain, joka joskus on tapahtunut – tai ei ole tapahtunut. Perfektimuotoinen predikaattiverbi esiintyy jokaisessa kolmessa luonnekuvauksessa (esimerkit 57,58 ja 59):

- (57) Sellaista ongelmaa, joka pysäyttäisi sinun lapsesi etenemisen, **ei todennäköisesti ole** vielä **keksitty**. (Lapsihoroskooppi Kaksoset)
- (58) Moni Neitsyen kumppani **on joutunut nostamaan** kytkintä tämän ilmiön edessä. (Luonnehoroskooppi Neitsyt)
- (59) **Olet mennyt** samaan halpaan, johon useimmat Leijonanaisten miehet menevät - -. (Rakkaushoroskooppi Leijona)

Perfektillä voidaan ilmaista myös jatkuvuutta: jotain on joskus alkanut ja se jatkuu. Perfektin lisäksi ilmaisussa on jokin aikamääräite. (ISK 2005: § 1537.) Tällaisia perfektimuotoja ei aineistossani ole yhtään, kaikki perfektimuodot kuvaavat jotain jo päättynyttä. Luonnekuvaus-

tekstien tavoitteena on kuvata tätä hetkeä tai tulevaa, ja menneiden tapahtumien kuvaaminenkin liittyy jokaisessa tekstissä siihen, miten mennyt vaikuttaa tähän hetkeen.

Vaikka tulevan ennustamista voisi pitää vain ennustehoroskoopeille tyypillisenä piirteenä, on se jossain määrin tyypillinen myös luonnekuvauksille. Suomen kielessä futuurilla ei ole morfologista tempusta, mutta futuurinen ilmaus syntyy merkityksestä. Kun jotain tapahtuu tai on tapahtumassa, futuurinen merkitys voidaan luoda monilla eri rakenteilla. (ISK 2005: § 1542.) Luonnekuvauksissa tyypillisin tällainen rakenne ilmaistaan *tulla olemaan* -verbiliitolla, eli ”tulla”-verbin preesensillä ja illatiivisijaisen MA-infinitiivin muodostelmalla. Tällaisissa rakenteissa tekstin puhuja uskoo kyseisen asian tapahtuvan, kuten esimerkeissä 60 ja 61. (ISK 2005: § 1546.) Tulla-verbillä muodostettua futuuria esiintyy rakkaus- ja lapsihoroskoopeissa, luonnehoroskoopeissa sitä ei ole.

- (60) Hän **ei tule** milloinkaan **unohtamaan** kuningas isäänsä ja kuningatar äitiään - -. (Lapsihoroskooppi Leijona)
- (61) Sinut löydettyään ja sinuun ihastuttuaan Rapumies **tulee takertumaan** sinuun molemmilla saksillaan - -. (Rakkaushoroskooppi Rapu)

Kaikissa luonnekuvausten teksteissä nykyhetkeä seuraavaa, eli tulevaa aikaa kuvataan myös preesensin avulla. Tällöin tulevaan viitataan jollakin aikamääritteellä tai muilla määritteillä, jotka lauseyhteydestä voi tulkita merkitsevän tulevaa aikaa. Lähes jokaisessa tapauksessa kyse on ehdosta: jokin riippuu jostakin. Joissakin ilmauksissa jokin tapahtuu varmasti kuten esimerkissä 62, ja joissakin se on mahdollista, kuten esimerkissä 63. Tekstien modaalaisia ilmauksia analysoin tarkemmin luvussa 7.2.

- (62) **Heti kun** ystävyytesi **muuttuu** omistamiseksi, **alkavat** hälytyskellot **soida** ihastuksesi alitajunnassa - -. (Rakkaushoroskooppi Oinas)
- (63) Härkä **vaistoaa** heti, jos mielenkiintosi **on** liiaksi jossain muualla ja **silloin alkaa** mököty, jota **voi kestää vuosikausia** ellei Härän kumppani halua korjata tilannetta. (Luonnehoroskooppi Härkä)

7.1.2 Ajan merkitys ennustehoroskoopeissa

Vuosi-, kuukausi- ja päivähoroskoopeissa ennustettava ajanjakso tulee useasti ilmi horoskoopin nimen lisäksi myös tekstissä. Erityisesti päivähoroskooppiteksteissä aika on vahvasti läsnä erilaisin ilmauksin. Jokaisessa tekstissä on muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta aina viittaus nykyhetkeen tai lähitulevaisuuteen: kyseessä olevaan päivään tai sen lähipäiviin, kuten

esimerkissä 64. Pidemmästä ajasta ei ole mainintaa, sillä tekstien tavoitteena on antaa päivänennuste.

- (64) Tulet saamaan **lähipäivien aikana** hyvin houkuttelevia tarjouksia ja kutsuja, joihin kannattaa vastata myöntävästi ja pelata jopa riskillä. Ihan helpolla et pysty tätä lupaa itsellesi antamaan, mutta voitahan silti ottaa sen lähtökohdaksi **tälle päivälle** - -. (Päivähoroskooppi Leijona)

Päivähoroskooppitekstit julkaistaan viikon välein ja seitsemän päivän horoskoopit ovat yhdellä sivulla allekkain. Joissakin teksteissä aikaa kuvataan käyttämällä *jakso*-sanaa, kuten esimerkissä 65. Myös sana *nyt* esiintyy muutamassa tekstissä (esimerkki 66). Ajanmääreet siis tarkoittavat joko tarkasti tiettyä päivää tai sitten ne kuvaavat epätarkemmin määriteltyä aikaa.

- (65) Jos kantisi kestää, et tule katumaan **tämän jakson aikana** tekemääsi uhkarohkeaa päätöstä. (Päivähoroskooppi Leijona)
- (66) Suullinen ilmaisusi on **nyt** vahvaa ja puhuttelevaa. (Päivähoroskooppi Rapu)

Kuukausihoroskoopissa neljässä kuudesta tekstistä mainitaan kyseessä oleva kuukausi, *tammikuu*. Kahdessa muussa tekstissä aikakäsitteenä on *tämä hetki* ja *nyt* kertomatta tarkempaa sen tarkempaa ajanjaksoa, kuten esimerkissä 67:

- (67) **Tällä hetkellä** tilanne on kuitenkin sellainen, että sinulle selviää monia väärällä mallilla olevia hämäreitä seikkoja - -. (Kuukausihoroskooppi Kaksoset)

Vuosihoroskoopin ennuste on ajallisesti kaikkein pisin, ja sen takia vuosihoroskoopissa erilaisia ajanjaksoja on kuvattu eniten. Vuosihoroskoopissa on tarkkoja ajanjaksoja päivien tarkkuudella (esimerkki 68) sekä epämääräisemmällä tarkkuudella ilmaistuja aikoja vuodesta (esimerkki 69):

- (68) Venus vaikuttaa merkissäsi **huhtikuun 15 päivästä toukokuun 9 päivään saakka** ja tällä välillä se on myös oppositiossa Saturnukseen. (Vuosihoroskooppi Härkä)
- (69) Jupiterin sekstiili vaikuttaa merkkiisi **kesäkuun loppuun saakka** ja siksi menestyksekkäimmät jaksot toteutuvat **kevään ja alkukesän aikana**. (Vuosihoroskooppi Leijona)

Kuukausi- ja päivähoroskooppiin verrattuna vuosihoroskoopissa ei puhuta *tästä hetkestä* tai että jokin tapahtuisi *nyt*. Tätä selittää osittain varmasti se, että ennuste on tehty melko kauemmas tulevaisuuteen, mutta myös se, että tämän hetken ennuste löytyy päivä- ja kuukausihoroskooppitekstistä.

Koska horoskooppiennusteet ovat katsauksia tähtikuvioiden vaikutuksista kuhunkin merkkiin jollekin tietylle ajalle, kuvataan niissä nykyhetkeä tai tulevaa. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kaikki verbit ovat preesensissä – asiat tapahtuvat joko juuri siinä hetkessä tai sitten preesensillä halutaan viitata tulevaan. Kuten luonnekuvauksissakin, preesensin avulla ilmaistaan myös geneerisyyttä ja ”yleistä lainalaisuutta”.

Päivähoroskoopissa preesensin avulla kuvataan sinä päivänä tai lähipäivinä vallitsevia oloja ja tapahtuvia asioita. Kaikki ilmaukset viittaavat jollain tapaa tulevaan: jotakin tapahtuu tänä ajanjaksona. Esimerkissä 70 käsitellään juuri tätä päivää:

- (70) Herkkyytesi **on** hyvässä vireessä ja vaistosi **ovat** valmiustilassa ohjaamaan kulkuasi ehkä hyvin-kin oudoille poluille. **Etene** rohkeasti, sillä tämä **on** sinun päiväsi. (Päivähoroskooppi Rapu)

Tulee olemaan -verbiliitolla ilmaistaan tulevaa, määrittelemättömän ajan päässä tapahtuvaa asiaa. Näitä ilmauksia on päivähoroskoopissa kuitenkin kaikkein vähiten. Ilmauksella halutaan osoittaa, että näin tapahtuu *joskus*. Kyseistä rakennetta käytetään myös ilmaisemaan yleisyyttä ja seuraamuksia – jostakin syystä asiat yleensä menevät jollakin tavalla. Myös kuukausi- ja vuosihoroskoopiteksteissä lähes kaikki predikaatit ovat preesensissä. Preesensin avulla kuvataan tämän jakson aikana tapahtuvia asioita – jotain tapahtuu parhaillaan tai sitten pian.

Vuosihoroskoopille on muita ennusteita enemmän tyypillistä, että tulevia tapahtumia kuvataan preesensin ja jonkin aikamääritteen avulla: kerrotaan melko tarkasti aika, sillä vuosi on pitkä aika. Esimerkissä 71 lukijalle kerrotaan, milloin tarkalleen jotakin tapahtuu:

- (71) **Heinä-elokuussa Mars on** osana äärimmäisen menestyksellistä ja silti haasteellista T-ristiä yhdessä Jupiterin kanssa - - **Kesällä sinun on pystyttävä pitämään** omat linjasi - - sillä oikeaan suuntaan purkautuva energia **antaa** sinulle täysin pysäyttämättömän olotilan. (Vuosihoroskooppi Oinas)

Tulee olemaan -ilmaisua ei kuukausihoroskoopissa ole kuin yhden merkin tekstissä. Vuosihoroskoopissa on suurimassa osassa, neljässä tekstissä kuudesta. Ilmaisua löytyy asioista, jotka tulevat tapahtumaan myöhemmin vuoden aikana, kuten esimerkiksi 72:

- (72) - - **heinäkuussa** merkkiisi saapuva Jupiter **tulee vaatimaan** täyden huomiosi ja erittäin keskittyneen energian **koko loppuvuoden aikana**. (Vuosihoroskooppi Rapu)

Mennyttä aikaa ilmaistaan horoskooppiennusteissa vain perfektin muodossa. Menneestä ajasta kerrotaan vain päivähoroskoopeissa, vuosi- ja kuukausihoroskoopiteksteissä niitä ei ole. Päivähoroskoopeissakin mennyt aikamuoto predikaattiverbissä on harvinainen. Perfektin käyttö liittyy virkkeisiin, joissa lukija itse tai joku toinen on tehnyt jotakin. Myös jokin asia on voinut joskus olla jollakin tavalla. Kaikissa tapauksissa menneellä on jokin vaikutus nykyhetkeen tai tulevaan, kuten esimerkiksi 73:

- (73) **Olet ehkä olettanut** jonkun asian menevän paremmin **kuin mitä nyt tapahtuu** etkä pystykään pitämään kiinni itse antamistasi lupauksista. (Päivähoroskooppi Neitsyt)

Jokaisen kuuden eri horoskoopin tavoite ohjaa sitä, miten teksteissä tuodaan esille aikaa ja mistä ajasta ne kertovat. Esimerkiksi lapsihoroskoopissa kuvataan merkin lapsuusaikaa,

kun taas luonnehoroskoopissa merkitystä on sillä vuodenajalla, jolloin merkin edustaja on syntynyt. Ennustehoroskoopeissa kuvataan sitä aikaa, jolla teksti on tehty. Päivähoroskoopissa kuvataan nykyhetkeä tai lähipäiviä, kun taas vuosihoroskoopissa kuvataan ajallisesti koko seuraavaa vuotta. Kaikissa horoskooppiteksteissä suurin osa predikaattiverbeistä on preesensissä. Preesensin avulla kuvataan nyt vallitsevia oloja tai tulevaisuudessa tapahtuvia asioita. Myös futuurista ilmausta *tulee olemaan* käytetään jonkin verran horoskooppiteksteissä luonnehoroskooppia lukuun ottamatta. Muun muassa tämä selittyy tekstin tavoitteella: luonnehoroskoopissa tarkoitus on kuvata merkin luonnetta, ei kertoa mitään tulevasta.

Mennyttä aikaa kuvataan imperfektin ja perfektin avulla, pääosin perfektimuotoisten predikaattiverbien kautta. Tällaisia ilmauksia on kuitenkin hyvin vähän. Perfektiä on huomattavasti imperfektiä enemmän. Menneen ajan ilmaisut merkitsevät teksteissä aina vaikutusta johonkin nykyhetken tilanteeseen. Käyttäessään imperfektiä puhuja niin ikään asettuu menneen tapahtuman todistajaksi, kun taas perfektin avulla puhuja käsittelee menneisyydessä alkanutta tai jo tapahtunutta tilannetta niin kutsutusta nykyisestä puhehetkestä käsin (ISK 2005: § 1538). Perfektimuotoisia ilmauksia on kaikissa muissa horoskoopeissa paitsi vuosi- ja kuukausihoroskoopeissa. Nämä tekstit kertovat niin pitkälle tulevasta ajasta, että sen takia menneen ajan tempuksia ei teksteistä löydy. Astrologin tehtävänä on kuvailla tätä aikaa ja valottaa tulevia tapahtumia tai mahdollisuuksia: siksi esimerkiksi imperfektin käyttö on teksteissä erittäin vähäistä. Vain se mennyt aika on merkityksellistä, joka vaikuttaa nykyhetkeen tai tulevaan. Suomen kielessä sitä ilmaistaan perfektin, ei niinkään imperfektin avulla.

Kaikille horoskoopeille yhteistä on kuitenkin se, että aikaa, josta tekstit kertovat kuvataan jonkin verran erilaisin ilmauksin. Tyypillistä ja yhteistä on myös se, että lähes kaikki predikaattiverbit ovat preesensissä kuvaten nykyhetkeä tai tulevaa. Jotkut asiat ja tapahtumat esitetään varmoina, osa epävarmoina mahdollisuuksina. Seuraavassa luvussa käsittelemme horoskooppitekstien modaalisuutta.

7.2 Varmaa vai epävarmaa

Tässä alaluvussa tarkastelen sitä, kuinka varmana tai vain mahdollisesti tapahtuvana esimerkiksi tulevan ajan ennusteet ilmaistaan. Käsittelemme tätä modaalisuuteen liittyvää varmuuden ilmaisemista kahden merkityksen kautta, kuten se yksinkertaisimmillaan ja perinteisesti logiikassa esitetään: **mahdollinen** ja **välttämätön** ovat perusmerkityksiä, ja luonnollisessa kielessä mahdollisuutta ja välttämättömyyttä voidaan ilmaista monin eri tavoin. Näitä kahta perusmerkitystä voidaan ilmaista esimerkiksi verbirakenteen tai adjektiivin keinoin. Näiden kahden lajin merkityserot eivät kuitenkaan aina ole selvät; tulkinta syntyy pääasiallisesti kuitenkin

aina kontekstissaan. (ISK 2005: § 1552.) Haastatteleman astrologi tiedostaa, että jotkut lukijat ottavat tekstit liiankin tosissaan, eikä täten halua heitä liikaa provosoida. Kuten esimerkiksi 74 käy ilmi, hän pyrkii välttämään suoria ennustuksia, ja korostamaan mahdollisuuden voimaa:

- (74) En usko, että pelkästään, et jos oliskin vain ennustus, jossa kerrotaan et sulle käy näin ja näin - -. Mut mä uskon et se jännite tulee siitä et tekstit antaa niinku joka kerta aina uuden mahdollisuuden. Nyt sun mahdollisuus on tässä - -. Et haluaa niinku käydä hakemassa sen et mikäs se mun mahdollisuus nyt on.

Aineistoni horoskooppiteksteissä on kuitenkin suurin osa verbeistä indikatiivissa, ilman mitään mahdollisuutta ilmaisevaa määritettä tai rakennetta. Modaalisella asteikolla indikatiivi voidaan nähdä väitteenä: indikatiivimuotoinen väite ilmaisee jopa enemmän velvoitetta tai varmuutta kuin sellainen ilmaus, jossa välttämättömyyttä osoitetaan jollakin modaalisella keinolla. (ISK 2005: § 1590.) Sekä luonnekuvauksissa (esimerkki 75) että ennustehoroskoopeissa (esimerkki 76) on kaikissa paljon indikatiivimuotoisia verbejä, selvää eroa näiden kahden ylägenren välillä ei ole. Tekstit rakentuvat pääasiallisesti väitteistä: ne siis ilmaisevat, että jotakin *tapahtuu* – ilman, että sitä millään tavalla edes kyseenalaistetaan:

- (75) Isän mallin mukaisesti **hän arvostaa** ja **tekee** mieluummin myös töitä miesten kanssa, koska **he ymmärtävät** häntä ja hänen pyrkimyksiään paremmin kuin **naiset**, jotka usein **kadehtivat** Kaksoisnaisia ja tämän rohkeutta tarttua uusiin asioihin. (Rakkaushoroskooppi Kaksoiset)
- (76) Toiveesi **kuullaan** monilla eri tasoilla ja niihin **vastataan** sitä mukaa kun **teet** niitä tietäväksi tosi kavereille ja ystäville. (Kuukausihoroskooppi Härkä)

Luonnekuvauksissa indikatiivin käyttö ja siten varmojen väitteiden käyttö on odotuksenmukaisempaa, sillä luonnekuvausten tavoitteena on kuvata aurinkomerkkien persoonallisuutta ja toimintatapoja. Ennustehoroskoopeissa suorat ja varmalla tuntuvat väittämät ovat sen sijaan hieman yllättäviä: astrologi ei halua liikaa ennustaa asioita varmuudella, vaan luoda mahdollisuuksia. Indikatiivin runsas käyttö saa kuitenkin monen ilmauksen näyttämään hyvinkin varmalta tapahtumalta, kuten esimerkissä 77:

- (77) Toimimattomat **ihmissuhteet käyvät** kevään kuluessa mahdottoman raskaiksi, mutta kaikilta muista osin **viehätysvoimasi on** hurjimmillaan ja **ihastuksia riittää** vaikka ystäville jaettavaksi. (Vuosihoroskooppi Härkä)

Välttämättömyyttä esiintyy myös muilla keinoilla kuin indikatiivin käytöllä. Välttämättömyyttä korostetaan joissakin yksittäisissä kohdissa luonnekuvauksissa. Näissä ilmauksissa käytetään pääsääntöisesti verbiä tai verbirakennetta, kuten esimerkeissä 78 ja 79:

- (78) Vaikka härkä ensin tuntuu pidättyväiseltä niin mielipidettä **on** ajan kuluessa **pakko tarkistaa**, sillä - -. (Luonnehoroskooppi Härkä)

- (79) Näin tehdessään **hän joutuu luopumaan** monista omista haluistaan ja mieliteoistaan vuoksesi. (Rakkaushoroskooppi Neitsyt)

Ennustehoroskoopeissa varmuutta ja välttämättömyyttä ei ilmaista millään muulla tavalla kuin jo mainitsemillani indikaatiiveilla. Ennusteissa ei siis missään yksittäisessä tekstissä korosteta esimerkiksi verbien avulla varmuutta tai välttämättömyyttä niin kuin luonnekuvausten muutamissa tapauksissa.

Astrologin mukaan astrologiset tähtikuviot mahdollistavat erilaisia tapahtumia, ja joskus jokin aika on jollekin asialle parempi kuin jokin toinen ajanjakso. Analysoimissani horoskoopiteksteissä on paljon suoria (ja täten varmasti tapahtuvia) väitelauseita, mutta kaikista kuudesta erinimisestä horoskoopista löytyy myös ilmauksia, joissa astrologi pitää jotain mahdollisesti tapahtuvana. Kuten varmuuttakin, mahdollisuutta voidaan myös ilmaista esimerkiksi verbin tai verbirakenteen avulla (ISK 2005: § 1551). Esimerkeissä 80 ja 81 jotakin saattaa tapahtua:

- (80) Lapsesi **saattaa itkeä ja tarrautua** sinuun kuin takiainen sanoessasi, että lähdet nyt - -. (Lapsi-horoskooppi Härkä)
- (81) **Voit tuntea** olosi hyvinkin energiseksi **ja innostua** kasaamaan liikaa hommia tälle päivälle. (Päivähoroskooppi Rapu)

Tällaisia mahdollisuuden ilmauksia on luonnekuvauksissa paljon enemmän kuin ennusteteksteissä. Toki luonnekuvaustekstit ovat laajempia tekstejä kuin ennusteet, mutta suhteutettuna tekstin pituuteen niitä on silti enemmän. Mahdollisuutta ilmaistaan eniten verbien *voida* ja *saattaa* avulla. Sana *mahdollisuus* esiintyy muutamassa tekstissä substantiivina, kuten esimerkissä 82, ei adjektiivina tai adverbina (*mahdollista, mahdollisesti*).

- (82) **Seuraamalla** näitä jääkausia **sinulla on mahdollisuus löytää** omat virheesi ja pelastua - -. (Rakkaushoroskooppi Oinas)

Huomioitavaa on, että epävarmuutta eli vain mahdollisia tapauksia tai varmoja tapahtumia ei ilmaista modaalisten adverbien tai partikkelien avulla. Modaalisia adverbeja ja partikkeleita käytetään yleensä väitelauseissa (ISK 2005: § 1602), ja on melko yllättävää, ettei horoskoopiteksteissä ole käytetty modaalisia adverbeja tai partikkeleita, vaikka niissä on paljon väitelauseita. horoskoopiteksteissä on paljon varmuuden sisältäviä väitelauseita.

Esimerkissä 82 on huomattavissa myös eräs keskeinen, mahdollisuuden ilmauksen yhteydessä useasti esiintyvä piirre. Moneen mahdolliseen asiaan, joka *voi* tai *saattaa* tapahtua, sisältyy ehto. Jotakin voi tapahtua, jos tekstin lukija tekee jotain tai käyttäytyy jollain tietyllä tavalla. Tällaista ehtoa esiintyy muun muassa alistuskonjunktion *jos* kautta. Ehtoa ilmaistaan myös varmuudella tapahtuvissa ilmauksissa sekä luonnekuvauksissa että ennustehoroskoo-

peissa. Toisin sanoen, jotakin tapahtuu (varmasti) monesta eri asiasta riippuen. Suurin osa näistä ilmaistaan *jos*-sanalla avulla, kuten esimerkeissä 83 ja 84:

- (83) Mutta auta armias, **jos rakkaus pääsee** syystä tai toisesta ruostumaan tai keskinäinen luottamus kärsii pahan karille ajon, **niin silloin koittaa** vaikeat ajat - -. (Rakkaushoroskooppi Leijona)
- (84) **Jos nyt tarttuu** siihen, mistä on oikein tosissaan innostunut, niin **menestystäkin on varmasti luvassa**. (Vuosihoroskooppi Kaksoiset)

Lähes kaikki mahdollisesti tai varmasti tapahtuvat asiat jonkin ehdon alaisuudessa ovat joko lukijasta tai merkin edustajasta (huomaa ennusteiden ja kuvausten ero oletetussa lukijassa) riippuvaisia. Jotakin siis tapahtuu, tai ei pitäisi tapahtua, jos lukija tai aurinkomerkkiä edustava henkilö tekisi toisin kuin varoitetaan. Näitä lukijasta tai tietyn merkkisestä henkilöstä riippuvaisia ehtoja ilmaistaan enimmäkseen lauseenvastikkeiden, esimerkiksi finaalarakenteen avulla (esimerkki 85):

- (85) **Välttyäkseen** omistushalunsa ikäviltä seuraamuksilta **tulee Härän pystyä luottamaan** kumppaniinsa sataprosenttisesti. (Luonnehoroskooppi Härkä)

Tällaisiin ehtoihin sisältyy lähes jokaiseen jonkinlainen neuvo, kehoitus tai jopa käsky. Ellei lukija tee jotain, mitä astrologi kehottaa, tapahtuu joko varmasti tai sitten vain mahdollisesti jotain. Seuraavassa luvussa analysoin astrologin antamia neuvoja ja käskyjä.

7.3 Positiivista neuvonantoa

Haastatteleman astrologin mukaan tähti- ja planeettakuvioiden on aina jokin merkitys ja ne voivat tulkintatavasta riippuen olla joko negatiivisia tai positiivisia. Hänen mukaansa astrologin tehtävänä on osoittaa, miten kaikesta voi löytää mahdollisuuksia sekä voimavaroja, ja tätä kautta kääntää huonotkin asiat positiivisiksi. Hänen mukaansa esimerkiksi vuosihoroskoopin idea on, että se pyrkii osoittamaan merkin edustajalle vuoden nousujaksot. Jos tiedossa on kuitenkin jotain vähemmän nousujohteista, mainitsee hän niistäkin, mutta mahdollisimman hienovaraisesti ja positiivisia vaikutuksia korostaen. Esimerkiksi raskaan ja voimia vievän jakson tarkoituksena on, että ihminen oppisi luopumaan niistä asioista, jotka tekevät siitä raskasta. Kaiken takana on siis usko tulevaisuuteen ja siihen, että omia syklejä seuraamalla ihminen alkaisi elää parempaa elämää.

Jotta negatiivisistakin energioista voisi löytää mahdollisuuksia ja että tekstin lukemisen jälkeen lukijalle jäisi hyvä olo, astrologi käyttää teksteissään jonkin verran neuvoja. Hänen mukaansa astrologi on kuin neuvonantaja, joka pyrkii herättämään ihmisen. Hän neuvoo yleensä silloin, kun kuvioissa on viitteitä johonkin sellaiseen elementtiin elämässä, joka ei ole kohdallaan. Hän haluaa antaa ihmisille voimaa muuttaa asioita neuvojensa avulla. Esimerkis-

sä 86 hän korostaa, ettei halua liikaa käskeä lukijoita. Lisäksi neuvon pitäisi olla sellainen, että se kehittäisi lukijaa eikä käskisi liikaa (esimerkki 87):

- (86) mielummin ei kovin paljon käskymuotoja laittasi sinne vaan tois sen niinku jossain muussa muodossa esille. - -mielummin alkaa välttämään sitä kuin lisäämään.
- (87) mulla semmonen idea on et neuvon voi hyvin heittää, semmonen joka tukee sitä elämää ja sitä omaa kehitystä niin ja sitten siinä muodossa et se ei kuitenkaan rajaisi mitään pois. - - se on kuitenkin niinku susta kiinni, et tee jotain mitä itse haluat, ja mikä sun ratkaisu on ja mitä sä päätät.

Se, että horoskooppiteksteistä välittyisi mahdollisimman positiivinen tunne ja että lukija kokisi tulkinnan itseään kehittävänä, riippuu kaikkein eniten lukijan omasta suhtautumisestaan asiaan. Astrologi tiedostaa sen, että eri ihmiset tulkitsevat samoja asioita eri tavalla. Siksi on siis hieman vaikea analysoida, mitkä asiat teksteissä ovat positiivisia ja mitkä negatiivisia. Luvussa 5 käsittelin horoskooppitekstien rakennetta teemojen avulla. Teemoissa esiintyvät aiheet kuten *menestys, rakkaus, voimavarat, mahdollisuudet ja lapsuus* luovat pääosin positiivisia mielikuvia. Teksteissä on kuitenkin mukana myös aiheita kuten *heikkoudet, sairaudet ja raskaat jaksot*, joissa on negatiivista sävyä. Astrologi haluaa, että myös negatiivisia asioita on teksteissä, sillä niiden tiedostamisella ja niihin havahtumisella voi ihminen huomata omat puutteensa ja kääntää ne tai jotkin raskaat tapahtumat voitoksi – omaksi mahdollisuudeksi.

Analysoimissani horoskooppiteksteissä on jokaisessa yksittäisessä tekstissä jokin ilmaisu, jonka voi mieltää *direktiiviksi*. Direktiivit ovat ohjailevia lausumia, joilla lukijaa tai puhuttavaa esimerkiksi neuvotaan, kehoitetaan tai käsketään. Tyypillisin direktiivin ilmaisukeino on imperatiivi- eli käskylause. On kuitenkin myös muita direktiiviä osoittavia ilmaisuja, kuten erimuotoisia verbejä. Direktiiveissä on niin kutsuttuja sävyeroja, jotka voi selittää kielellisten piirteiden avulla, mutta etupäässä ne tulkitaan vasta kontekstissaan. Erilaisia direktiivejä on eroteltu ja ryhmitelty kielellisten piirteiden sekä niiden funktioiden avulla. Esimerkiksi *kielto* sisältää kieltoverbin ja sen tarkoitus on kieltää jotakin. *Suosituksessa* taas predikaattiverbi on konditionaalissa ja sen tarkoituksena on ehdottaa suotuista vaihtoehtoa tai asiaa. (ISK 2005: § 1645.)

Horoskooppiteksteissä on monia erisävyisiä direktiivejä. Osan voi luokitella pelkästään kielellisten piirteiden kautta tietynlaiseksi, kun taas osan sävy ja merkitys on tulkittavissa oikeastaan vain niiden kontekstissa. Analyysistä haasteellista tekeekin se, onko jokin selvästi direktiivi ehdoton käsky, suostutteleva neuvo vai kenties kehoitus. Direktiiviksi luokiteltavia ilmauksia on tekstin pituuteen suhteutettuna eniten ennustehoroskoopeissa. Kuukausihoroskoopeissa on vähiten ja päivähoroskoopeissa eniten. Karkeasti voi sanoa, että jokaisessa yksittäisessä horoskooppiennustetekstissä on ainakin yksi direktiivi. Luonnekuvauksissa on jo-

kaisessa yksittäisessä tekstissä vähintään yksi direktiivi ja enintään seitsemän. Eniten direktiivejä on rakkaushoroskoopissa, vähiten luonnehoroskoopissa. Tekstien tavoite ohjaa sitä, kuinka paljon direktiivejä niissä on. Esimerkiksi luonnehoroskoopin tehtävänä on vain kuvata tietyn merkin luonnetta: sen tarkoitus ei ole antaa käskyjä tai neuvoja lukijalle. Rakkaus- ja lapsihoroskoopeissa sen sijaan on enemmän direktiivejä, sillä niiden tavoitteena on antaa neuvoja lukijalle siitä, miten käyttäytyä kunkin merkin edustajan kanssa – joko rakastetun tai vanhemman roolissa. Ennustehoroskoopeissa direktiivit selittyvät sillä, että niiden tavoitteena on valottaa tulevia tähtikuvioita ja neuvoa lukijaa elämään ennusteessa kyseessä oleva aika mahdollisimman hyvin. Ne kertovat, miten lukijan eli merkin edustajan kannattaa toimia erilaisten tähti- ja planeettakuvioiden vaikutuksen alaisena tässä maailmassa.

Kuten jo totesin, prototyypin direktiivi on modukseltaan imperatiivimuotoinen verbi. Jokaisessa kuudessa erinimisessä horoskoopissa on käskylauseita, ennustehoroskoopeissa hieman enemmän kuin luonnekuvauksissa. Kuten esimerkeistä 88 ja 89 ilmenee, ilmaus on osoitettu käskynä lukijalle:

- (88) **Tee** hänet tietoiseksi voimastaan ja paikkasi auringossa on turvattu. (Rakkaushoroskooppi Leijona)
- (89) **Ole** tarkkana kaiken tekemisiesi kanssa näinä päivinä ja **huomaa** mitä menee pieleen. (Päivähoroskooppi Kaksoset)

Sekä luonnekuvauksissa että ennusteissa direktiivejä esiintyy kuitenkin eniten modaaliverbien muodostamilla rakenteilla. Imperatiivimuotoiseen direktiiviin verrattuna tällaisissa ilmauksissa on jokin arvottava merkitys: jotakin on suotavaa tai kannattavaa tehdä. Modaaliverbillä tai *on tehtävä* -verbiliitolla (esimerkki 90) ilmaistaan yleensä velvoitetta, ja velvoitteen antajana on tyypillisesti puhuja. (ISK 2005: § 1668.) Horoskooppitekstien direktiiveissä esiintyy eniten nesessiiviverbejä *tulee* ja *kannattaa*. Tulkittaessa niitä kontekstissaan ilmaukset voivat olla joko käskyjä, kuten esimerkissä 91 tai sitten neuvoja tai suosituksia, kuten esimerkissä 92:

- (90) - - kaikki **on hoidettava** omatoimisesti. (Päivähoroskooppi Rapu)
- (91) Leijonan **tulee tiedostaa** alitajuinen tarpeensa päästä toteuttamaan omaa luovuuttaan juuri itselleen kuuluvalla sektorilla - -. (Luonnehoroskooppi Leijona)
- (92) Erityisesti syys- lokakuussa **kannattaa kuunnella** kaikkia vähänkään ahdistavia tuntemuksia todella tarkasti - -. (Vuosihoroskooppi Neitsyt)

Eräs direktiivin keskeisiä funktioita on *kielto*. Kieltoa ilmaistaan imperatiivilauseen mukaisesti, jossa kieltoverbi on 2. persoonan imperatiivimuodossa *älä, älkää*. Se alkaa tyypillisesti kieltoverbillä. (ISK 2005: § 1648.) Ennusteissa ei kieltoa juurikaan ole muualla kuin

muutamassa päivähoroskoopissa, vuosi- ja kuukausihoroskoopissa niitä ei ole yhtään. Luonnehoroskoopeissa kieltoja ei ole yhtäkään (niin kuin ei ylipäätään ole montaa muutakaan direktiiviä), mutta lapsi- ja rakkaushoroskoopeissa kieltodirektiivejä on paljon. Päivähoroskoopeissa kiellolla halutaan välttää lukijaa tekemään sinä päivänä jotain asiaa, kuten esimerkissä 93:

- (93) **Älä anna** elämän lipua koskemattomana ohitsesi. (Päivähoroskooppi Härkä)

Lapsihoroskoopissa kieltojen avulla halutaan neuvoa lukijaa eli lapsen vanhempaa kasvattamaan merkin edustaja oikein, kuten esimerkissä 94. Rakkaushoroskoopissa kieltoja on jopa vielä enemmän kuin lapsihoroskoopissa. Kiellolla ilmaistaan hieman samaa asiaa kuin lapsihoroskoopissakin: kieltojen avulla halutaan neuvoa lukijaa, eli merkin edustajaan ihastunutta henkilöä käyttäytymään oikein saavuttaakseen ihastuksensa rakkauden ja jopa onnistumaan parisuhteessa tämän kanssa, kuten esimerkissä 95:

- (94) **Älä** siis lapsesi varttuessa **pyydä** selityksiä tai ennakkoraporttia hänen matkoistaan - -. **Äläkä** suotta **hermostu** kun sinulle selviää - -. (Lapsihoroskooppi Kaksoset)
- (95) **Älä anna** hänen lahjoa sinua, kun sinulla on huono päivä - - **äläkä anna** hänen lepyttää sinua suuttumuksesta - -. (Rakkaushoroskooppi Neitsyt)

Aineistoni teksteissä esiintyvät kiellot ovat kaikki suunnattu nimenomaan tekstin oletetulle lukijalle. Myös moni muu direktiiviksi luokiteltava ilmaus on suunnattu nimenomaan lukijalle. Suurin osa direktiiveistä on tällaisia, mutta joitakin geneerisiä direktiivejä esiintyy myös, kuten aiemmin mainituista esimerkeistä 90–92 on nähtävissä. Rakkaus- ja lapsihoroskooppien direktiivit on suunnattu vain suoraan lukijalle, mutta neljässä muussa horoskoopissa esiintyy joitakin geneerisiä käskyjä ja neuvoja.

Vaikka horoskooppiteksteissä suurin osa on niin sanotusti käskyiksi luokiteltavia imperatiivimuotoisten verbien perusteella, saavat ne kontekstissaan enemmän neuvon tai kehotuksen funktion kuin käskyn. Tekstit kirjoittanut astrologi ei halua teksteihinsä liikaa käskyjä ja hänen mukaansa astrologi voi vain neuvoa. Myös horoskooppitekstien tavoitteet huomioon ottaen imperatiivimuotoiset direktiivit voi paremmin tulkita suositeltaviksi neuvoiksi kuin ehdottomiksi käskyiksi. Sävyasteikolla, jossa neuvo ja käsky olisivat ääripäät, voisi luonnekuvausten direktiivejä pitää enemmän käskyinä ja ennusteiden kehotuksina. Ennusteiden tavoite on kertoa tulevia näkymiä ja neuvoa lukijaa ottamaan ne oikealla tavalla vastaan, kun taas luonnekuvausten tavoite on enemmän ohjailta lukijaa käyttäytymään tietyllä tavalla jonkin aurinkomerkin edustajan kanssa. Esimerkissä 96 rakkaushoroskoopissa esiintyvää direk-

tiivä voi pitää melko ehdottomana käskynä ja esimerkissä 97 päivähoroskoopin imperatiivimuotoinen direktiivi voi tulkita kontekstin perusteella vain suositeltavaksi neuvoksi:

- (96) **Jos olet** todella kiinnostunut, **niin käännä** vikkellästi okullaarit toiseen suuntaan, sillä liian innokkaita yrittäjiä ja palvojia - -. (Rakkaushoroskooppi Oinas)
- (97) **Koeta säilyttää** malttisi ja rauhallisuutesi - -. (Päivähoroskooppi Kaksoiset)

Se, minkä sävyiseksi direktiivin mieltää, on pitkälti tulkintakysymys. Tutkijana teen omat tulkintani neuvojen tai käskyjen ehdottomuudesta ja jokainen tekstin lukija tekee myös niin. Kuten haastatteleman astrologi toteaa, jokainen tulkitsee horoskooppitekstejään omalla tavallaan ja omaan tilanteeseensa sopivasti. Jos lukija kaipaa ehdottomia käskyjä, hän varmasti tulkitsee teksteissä olevat direktiivit sellaisiksi ja niin edelleen. Indikatiivimuotoisten väitelauseiden seassa direktiivejä on melko vähän, juuri niin kuin astrologi haluaakin.

7.4 Kirjoittajan ja lukijan suhde

Haastatteleman astrologi pitää täydellisenä horoskooppitekstinä sellaista, joka puhuttelee lukijaa mahdollisimman henkilökohtaisesti ja joka tuntuu itselle kohdistetulta. Hän haluaa välittää viestinsä lukijalle mahdollisimman selkeästi ja suoraviivaisesti. Astrologin mukaan eräs hänen tekstiensä ominaispiirteistä on se, että hän puhuttelee lukijaa ja esimerkiksi ennustehoroskoopeissa käyttää pääosin yksikön toista persoonamuotoa ja *sinä*-persoonapronominia.

Tässä luvussa analysoin sitä, miten horoskooppitekstit kohdistetaan lukijalle ja miten niissä puhutellaan lukijaa. Analysoin myös tekstien toimijoita. Aloitan tarkastelemalla sitä, miten teksteissä ilmenee se, kenet astrologi kuvittelee lukijaksi. Sivuan analyysissäni myös sitä, miten astrologi tuo teksteissään oman äänensä kuuluviin. Tarkastelen siis horoskooppien kirjoittajan ja lukijan välisen suhteen ilmenemistä teksteissä. Luonnekuvausten ja ennustehoroskooppien välillä on jälleen tässäkin tekstinpiirteessä suurin eroavaisuus. Erittelen aluksi ennustehoroskooppeja, jonka jälkeen tarkastelen luonnekuvausten lukijapositioita.

Jokaisessa kolmessa ennustehoroskoopissa lukijan oletetaan olevan kyseessä olevan aurinkomerkin edustaja. Suurin osa tekstien predikaattiverbeistä on preesensin indikatiivimuotoisia, ja ne ovat yksikön toisessa persoonassa. Substantiiveissa on toisen persoonan possessiivisuffiksi. Tällä tavoin ilmaistaan varmoja tapahtumia, kuten esimerkissä 98:

- (98) **Tunnistat** todella vahvana **oman arvomaailmasi** ja **koet** sen mukaiset asiat voimakkaan intohimon muodossa. (Kuukausihoroskooppi Rapu)

Neuvoissa, käskyissä ja joistakin asioista riippuvissa mahdollisuuksissa tekstien puhuja eli astrologi puhuttelee lukijaa myös niin ikään yksikön toisessa persoonassa ja käyttää *sinä*-muotoista omistusliitettä asioiden kuvailussa (esimerkit 99, 100 ja 101):

- (99) Kesällä **sinun on pystyttävä** pitämään **omat linjasi** hinnalla millä hyvänsä, sillä oikeaan suuntaan purkautuva energia antaa **sinulle** täysin pysäyttämättömän olotilan. (Vuosihoroskooppi Oinas)
- (100) **Tunnet** rauhattomuutta ja levottomuutta **sinulle** läheisen ihmisen seurassa, mikäli **koet** hänen rajoittavan **sinun elämäsi** jollakin tavalla. (Päivähoroskooppi Rapu)
- (101) **Uskalla** siis kohdata **rakkauselämäsi** todellisuus. (Kuukausihoroskooppi Oinas)

Suurin osa ennustehoroskoopeissa esiintyvistä tekstien toimijoista ja subjekteista on lukija itse. Kuvailaan, mitä hän tekee, voisi tehdä tai mitä hänen täytyisi tehdä. Lukija, eli *sinä*, on joissakin lauseissa myös kokija tai kohde eli objekti, kuten esimerkissä 102:

- (102) Tärkeämmät tehtävät odottavat **sinua** heti oven takana. (Päivähoroskooppi Kaksoiset)

Tällaisissa ilmauksissa subjektina on usein jokin muu ihminen tai sitten esimerkiksi tähtikuviot tai avaruus kuten esimerkissä 103 saavat jotain aikaan, eli tavallaan ne *tekevät* jotain.

- (103) **Kosmos näyttää sinulle**, mitä on todellinen rakkaus hyvine ja haastavine piirteineen. (Vuosihoroskooppi Leijona)

Passiivimuotoiset ilmaukset loistavat poissaolollaan ennustehoroskoopeissa. Paria poikkeusta lukuun ottamatta jokaisessa lauseessa on subjekti, joko ihminen tai asia. Ennustehoroskoopeissa jokainen lause viittaa jollain tapaa lukijaan: tekstistä kertovan aurinkomerkin edustajaan. Tekstien kirjoittaja eli haastatteleman astrologi ei tuo suoraan esille omaa ääntään, esimerkiksi verbeissä yksikön ensimmäisellä persoonamuodolla, vaikka astrologi on tulkki ja tekstit ovat hänen näkemyksiään astrologisista kuvioista ja symboleista. Toisaalta voi ajatella, että kirjoittaja tietää lukijan tietävän, että hän on tekstit kirjoittanut ja kaikki ovat hänen omia näkemyksiään.

Toisin kuin yllä kävi ilmi ennustehoroskoopeista, luonnekuvausteksteissä ei oleteta lukijan olevan sen merkin henkilö, josta luonnekuvaukset kertovat. Rakkaus- ja lapsihoroskoopissa lukijaa sinutellaan melko paljon, luonnehoroskoopissa ei juurikaan. Käsittelen seuraavaksi jokaista aineistoni kolmea luonnekuvaushoroskoopeja erikseen, sillä ne eroavat toisistaan enemmän kuin ennustehoroskoopit.

Poikkeuksena ennustehoroskoopeihin, luonnehoroskoopissa kutsutaan tekstistä kertovaa henkilöä aurinkomerkin nimellä tai hänestä kerrotaan yksikön kolmannessa persoonassa, kuten esimerkeissä 104 ja 105. Tällä tavoin tekstistä tulee kuvaileva esitys kyseessä olevasta aurinkomerkestä, mikä onkin tekstin kommunikatiivinen tavoite.

- (104) Kauneuden ja esteettisyyden Jumalatar Venus on **Härän** hallitseva planeetta. **Härkä on** tarkka ulkonäöstään **eikä epäröi** varmistaa tilannetta sopivilla koruilla ja vaatteilla. (Luonnehoroskooppi Härkä)

- (105) **Oinaan** heikkouksia ovat kiire ja hätiköinti, liiallinen itseluottamus ja karkeus. **Hän ei harkitse, ei suunnittele** pitkään **eikä arvosta** syvällisyyksiä tai hienouksia. (Luonnehoroskooppi Oinas)

Luonnehoroskooppia ei ole varsinaisesti suunnattu kellekään tietylle henkilölle tai kyseessä olevan merkin edustajalle (kuten ennustehoroskoopeissa), vaan luonnehoroskoopit ovat yleisiä kuvauksia kaikille niille, joita kiinnostaa kyseessä olevan aurinkomerkin luonne ja käyttäytyminen. Voi kuitenkin olettaa, että esimerkiksi Oinaan tekstiä lukee henkilö, joka on horoskooppimerkiltään Oinas, mutta yhtä lailla sitä voi myös lukea joku muu Oinaan luonteesta kiinnostunut. Aineistoni kuudesta luonnehoroskooppitekstistä kolmessa lukijaa sinutellaan kerran tai kaksi kertaa, muuten lukijaa ei puhutella suoraan.

- (106) Kun **olet voittanut** Neitsyen varauksettoman luottamuksen ja rakkauden tulee hän etsimään ja löytämään **sinun herkimmät mielihyvän pisteesi** ja johdattamaan **sinut** kerta kerralta - -. (Luonnehoroskooppi Neitsyt)

Rakkaushoroskoopissa lukijan oletetaan olevan tekstistä kertovaan henkilöön ihastunut henkilö. Osassa ilmauksista puhutaan vain lukijan kiinnostuneisuudesta (esimerkki 107), osassa taas oletetaan, että lukija ja horoskooppitekstin kuvailema henkilö ovat jo parisuhteessa (esimerkki 108). Rakkaushoroskoopissa sinutellaan lukijaa yksikön toisen persoonamuodon ja possessiivisuffiksin avulla.

- (107) Hän on todennäköisesti hyvännäköinen, mutta **saavuttaaksesi** hänen suosionsa **sinun** ei kannata haaskata sanojasi **ylistääksesi** hänen kauneuttaan, sillä hän arvostaa aivan eri asioita. (Rakkaushoroskooppi Kaksoset)
- (108) Alitajuisesti hän pyrkii suhteen alussa vastaamaan salaisimpiinkin **toiveisiisi** ja tekee sen todella hyvin, kuten **olet ehkä jo huomannut**. (Rakkaushoroskooppi Neitsyt)

Rakkaushoroskooppi kertoo kunkin aurinkomerkin joko mies- tai naispuolisesta edustajasta. Tekstissä tuodaan ajoittain esiin erilaisin ilmauksin, kumpi sukupuoli on kyseessä. Henkilöstä, josta teksti kertoo ja jota se kuvaa, käytetään luonnehoroskoopin mukaisesti joko aurinkomerkin nimeä tai *hän*-pronominia yksikön kolmannessa persoonassa. Suurimmassa osassa lukijan puhuttelua ei käy ilmi, että kirjoittaja ajattelisi lukijan olevan vastakkaista sukupuolta, vaan teksteissä puhutaan neutraalisti *sinusta* ja *hänestä*. Jokaisessa tekstissä on kuitenkin ilmaus, jonka perusteella naisesta kertovan tekstin lukijan oletetaan olevan mies ja vastaavasti miehestä nainen, kuten esimerkeissä 109 ja 110:

- (109) Kun sinulla hetken kuluttua on kattosi alla tyytymätön, tiuskiva ja ahdistunut **vaimo**, saat syyttää vain itseäsi. Olet mennyt samaan halpaan, johon useimmat **Leijonanaisten miehet** menevät - -. (Rakkaushoroskooppi Leijona)
- (110) Tällä tavalla **hän** voi oppia, että on itse vastuussa **omista tunteistaan**, ja että sinä myös vastaat omistasi. Saattaa kuulostaa helpolta, mutta on todellisuudessa saavutus, johon vain harva **Neitsymieheen ihastunut nainen** pystyy. (Rakkaushoroskooppi Neitsyt)

Poikkeuksena muihin jo tässä alaluvussa käsittelemiini horoskoopiteksteihin, jokaisessa rakkaushoroskoopitekstissä kirjoittaja eli haastattelemani astrologi tuo suoraan oman äänensä kuuluviin. Hän tekee näin käyttäen yksikön ensimmäistä persoonamuotoa ja tuo täten itsensä henkilökohtaisella tasolla lähemmäksi lukijaa, kuten esimerkiksi 111 käy ilmi. Lisäksi rakkaushoroskoopissa on poikkeuksellisesti suoria kysymyksiä, joilla kirjoittaja puhuttelee lukijaa (esimerkki 112):

- (111) **Sanoihan** jo aluksi, ettei tästä tule helppoa, mutta **toivotan** sinulle onnea, sillä tavoitteesi on haasteen arvoinen. (Rakkaushoroskooppi Oinas)
- (112) Oletko valmis luopumisen kovaan kouluun saadaksesi pitää Leijonan, johon olet ihastunut vai tyydytkö voimansa ja valonsa menettäneeseen kotikissaan kuten useimmat raukat tekevät? (Rakkaushoroskooppi Leijona)

Lapsihoroskoopissa lukijan oletetaan olevan kuvailun kohteena olevan horoskoopimerkin edustajan vanhempi, joko isä tai äiti. Kuten rakkaushoroskoopissakin, lukijaa sinutellaan ja häntä puhutellaan muun muassa suorilla kysymyksillä (esimerkit 113 ja 114):

- (113) **Lapsesi** saattaa itkeä ja tarrautua **sinuun** kuin takiainen sanoessasi, että **lähdet** nyt vähän hummailemaan ja **tulet** vasta ylihuomenna takaisin. (Lapsihoroskooppi Härkä)
- (114) **Sinulleko** on langennut kunnia päästä Leijonalapsen huoltajaksi? (Lapsihoroskooppi Leijona)

Lapsihoroskoopissa kuvataan kunkin aurinkomerkin lapsuusaikaa, sitä miten horoskoopimerkki näkyy lukijan lapsen luonteessa ja toimintatavoissa. Lasta, eli sen aurinkomerkin edustajaa, josta horoskooppi on tehty, nimitetään horoskoopimerkin nimellä tai *hän*-persoonapronominilla. Myös lapsihoroskoopissa tekstin kirjoittaja tuo äänensä kuuluviin puhumalla suoraan itsestään yksikön ensimmäistä persoonaa ja possessiivisuffiksia käyttäen, kuten esimerkissä 115. Tätä ei kuitenkaan ilmene kaikissa lapsihoroskoopeissa.

- (115) Älähän nyt kimpaannu, vaikka **esitänkin** asian hiukan karrikoiden, sillä **tarkoitukseni** on pohjimmitaan rakentava, kuten lapsesi käyttäytyminenkin. (Lapsihoroskooppi Kaksoset)

Kuten aiemmissakin analysoimissani tekstinsisäisissä piirteissä, myös lukijan puhuttelun ja kirjoittajan itsensä asemoinnissa on suurin ero ennuste- ja luonnekuvaushoroskooppien välillä. Niissä on kuitenkin myös yhteisiä piirteitä. Kaikille aineistoni horoskoopiteksteille on tyypillistä lukijan sinuttelu. Tekstit ovat suunnattu jollekin, ja erilaisista sanavalinnoista sekä kontekstista selviää, kuka on oletettu lukija. Tästä tyypillisyydestä poikkeaa hieman luonnehoroskooppi, jossa lukijan puhuttelua *sinä*-muodossa ei kaikissa teksteissä ole. Kun ajattelee tekstien tavoitteita, tämä osoittautuu loogiseksi valinnaksi. Luonnehoroskoopin tavoite on kuvailla eikä niinkään ohjata tai neuvoa niin kuin muut horoskoopit. Kaikissa kuudessa horoskoopissa keskiössä on se henkilö, joka on kyseessä olevan aurinkomerkin edusta-

ja. Oletetusta lukijasta riippuu, käytetäänkö merkin edustajasta yksikön toista vai kolmatta persoonamuotoa.

Ennustehoroskoopeissa lukijan ja aurinkomerkin edustajan ajatellaan olevan sama henkilö, kun taas luonnekuvausten lukija voi olla esimerkiksi jonkun muun merkin edustaja. Ennusteissa tekstin kautta toimivat henkilöt ovat pääasiassa kirjoittaja ja lukija, kun taas luonnekuvauksissa on kolme osapuolta: kirjoittaja, lukija ja se henkilö, josta teksti kertoo. Ennustehoroskoopeissa ja luonnehoroskoopissa astrologi ei suoraan tuo omaa ääntään kuuluviin, mutta rakkaus- ja lapsihoroskoopissa hän kehottaa ja neuvoo lukijaa oman positionsa kautta käyttäen yksikön ensimmäisen persoonan muotoja. Näissäkin teksteissä tällainen ilmaisu on harvinainen, joten voi ajatella, että aineistoni horoskooppiteksteissä astrologi ei puhu suoraan omana itsenään. Lukija kuitenkin sivuston kautta tietää, että tulkintojen tekijänä on joku astrologi, ja osa ehkä tietää tarkalleen myös kuka.

7.5 Astrologista sanastoa ja kansantajuisia sanontoja

Haastatteleman astrologi haluaa, että tekstit olisivat mahdollisimman ”kansantajuisia” ja ymmärrettäviä. Astrologi kokee omat tekstinsä ”konkreettisina ja maanläheisinä”. Hän pitää itseään melko totisena kirjoittajana, mutta käyttää huumoria silloin tällöin. Hän on pyrkinyt vähentämään teksteistään astrologian erikoissanastoa, jotta ne olisivat helpommin ymmärrettäviä. Täysin hän ei niitä kuitenkaan halua eikä aio poistaa, sillä astrologinen jargoni saa ”vähän vakavimmat harrastajat” ymmärtämään, mistä tulkinnassa on kysymys. Tähtikuvioista kertominen erikoissanaston avulla auttaa myös luomaan rakennetta ja selittämään hänen tekemiään tulkintoja. Tässä luvussa analysoin astrologista erikoissanastoa ja esitän muutaman esimerkin, jotka koen humoristisina ilmauksina. Pidän haastatteleman astrologin tekemille horoskooppiteksteille tyypillisenä kansanomaisia sanontoja ja ilmauksia, joista annan luvun lopuksi esimerkkejä.

Aineistoni kuudessa erinimisessä horoskoopissa neljässä on jokaisessa yksittäisessä tekstissä sanastoa, jota nimitän astrologiseksi jargoniksi. Rakkaus- ja päivähoroskoopissa erikoissanastoa on vain muutamissa yksittäisissä teksteissä. Jokaisesta horoskoopista löytyy siis edes jostain tekstistä jokin erikoissanastoa sisältävä ilmaisu. Erikoissanastona pidän sellaisia sanoja ja ilmauksia, jotka liittyvät jollain tapaa astrologiaan: muun muassa planeettoja, tähtikuvioita ja niiden merkityksiä. Jaottelen aineistoni astrologisen jargonin ilmaukset sen perusteella, pidätkö niitä lähes kaikkien astrologian harrastajien ymmärtäminä vai ovatko ne ”vähän vakavampien harrastajien” (ks. luku 6) ymmärrettävissä. Jaottelu perustuu täysin omaan tulkintaani. Pääasiallisesti luonnekuvausten astrologiset ilmaukset ovat helposti ymmärrettä-

vissä, niin kutsuttua helppoa jargonia. Luonnekuvausteksteissä suurin osa ilmauksista liittyy horoskooppimerkkeihin ja vaikutuksiin – niin kuin luonnekuvausten kommunikatiivisena tavoitteena onkin (esimerkit 116, 117 ja 118):

- (116) Anna suosiolla tilaa tälle **ilmaelementin edustajalle** ja hän jakaa kansasi - -. (Rakkaushoroskooppi Kaksoset)
- (117) Tällä **kuuplaneetan hallitsemalla lapsella** ei todellakaan tunnu olevan - -. (Lapsihoroskooppi Rapu)
- (118) **Sodan jumala Mars on Oinaan hallitseva planeetta** ja siksi juuri Oinaat ovat merkeistä so-
taisampia ja aggressiivisempia. (Luonnehoroskooppi Oinas)

Luonnekuvauksissa astrologisen erikoissanaston käyttö on melko vähäistä. Tästä voi päätellä, että luonnekuvaukset on tarkoitettu helpoksi kaikkien ymmärtää ja toisaalta kuvaukset keskittyvät vain aurinkomerkkiin, tarkemmassa luonneanalyysissä planeettojen vaikutuksia tähtikartalla on varmasti enemmän.

Ennustehoroskoopeissa astrologista jargonia on sitä enemmän mitä pidemmälle ajalle ennuste on tehty. Ilmaukset ovat *vaikeampia* kuin luonnekuvauksissa, ja tulkitsen ne vain ”vakavamman harrastajan” ymmärrettäviksi. Toisaalta haastatteleman astrologi toteaa, että tekstien astrologisten käsitteiden määritelmät ovat kenen tahansa saatavilla, muun muassa Astro.fi -sivuston kautta. Päivähoroskoopeissa erikoissanastoksi tulkitsemiani ilmaisuja ei ole kuin muutamassa yksittäisessä tekstissä. Kuten esimerkeissä 119 ja 120, muutaman virkkeen teksti alkaa tällaisella ilmauksella:

- (119) **Venuksen ja Jupiterin aspekti** auttaa sinua saavuttamaan kaiken mikä on sinulle - -. (Päivähoroskooppi Kaksoset)
- (120) **Marsin oppositio ja Jupiterin nelio** synnyttävät armottoman tyytymättömyyden ja epäonnen - -. (Päivähoroskooppi Neitsyt)

Astrologista jargonia sisältävät ilmaukset esiintyvät teksteissä niin, että jokin tietty kuvio vaikuttaa jollain tavalla tekstin lukijaan. Haastatteleman astrologin mukaan jokin tietty kuvio synnyttää tekstin merkityksen ja tekstin rakentuu kuvioiden tulkinnalle. Lukijan on hyvä tietää, mistä astrologisista symboleista ennuste syntyy: miksi hän kirjoittaa juuri tästä ja miksi juuri näin tulee mahdollisesti tapahtumaan.

Jokaisessa kuukausihoroskoopissa on astrologista jargonia ja moni on tunnistettavissa vain edistyneimmille astrologian harrastajille. Tällaiset ilmaukset esiintyvät yleensä tekstin alussa, lopputekstissä ei niitä ole. Täten siis kuukauden aikana horoskooppimerkissä vaikuttava kuvio on selitettynä ”maallikkokielellä” erikoissanasto-osion jälkeen. Yksittäisen kuukausihoroskooppitekstin parin ensimmäisen virkkeen jälkeen ennusteteksti on siis analyysini mukaan kaikkien ymmärrettävissä, kuten esimerkistä 121 on luettavissa. Täten kaikki lukijat,

jotka ovat niin sanotusti eritasoisia astrologisilta tiedoiltaan, voivat saada jotain teksteistä itselleen.

- (121) **Jupiter** jatkaa **perääntymistään merkissäsi** ja tekee samalla **yhtymää Vesta-asteroidille ja neliötä Neptunukselle**. Elät suurten mahdollisuuksien aikaa elämässäsi ja tavalla tai toisella olet käynnistämässä 12 vuoden menestysjaksoa elämässäsi. (Kuukausihoroskooppi Kaksoiset)

Vuosihoroskoopissa astrologista jargonia on kaikkein eniten. Sen lisäksi, että tekstien ensimmäisessä virkkeessä (kuten kuukausihoroskoopissakin) on kyseinen ilmaus, löytyy ilmauksia myös muualta tekstistä. Jokaisessa aineistoni vuosihoroskooppitekstissä on keskimäärin neljä tai viisi virkettä, joissa on sanoja, joita pidän astrologisena erikoissanastona (esimerkit 122 ja 123):

- (122) **Mars** on osana äärimmäisen menestyksellistä ja silti haasteellista **T-ristiä yhdessä Jupiterin kanssa** ja tuolloin **neliössä sinun merkkiisi**. (Vuosihoroskooppi Oinas)
- (123) - - **Mars ja Venus** tekevät molemmat **yhtymää merkissäsi vaikuttavalle Uranukselle**. (Vuosihoroskooppi Leijona)

Kuten haastatteleman astrologi toteaa, horoskooppiteksteissä on jokaisessa jonkin verran astrologista erikoissanastoa, sillä hän haluaa omista syistä niitä pitää teksteissään. Jargonia on joskus ollut enemmänkin, mutta lukijapalautteiden myötä sitä on hieman karsittu. Analyysini mukaan vähiten astrologista sanastoa on päivä- ja rakkaushoroskoopissa, eniten sitä on vuosihoroskoopissa. Analyysini mukaan jotkut ilmauksista ovat ”erikoisempia” kuin toiset: joidenkin käsitteiden ymmärtämiseen vaaditaan enemmän astrologista tietämystä. Sanasto luo ja rakentaa tekstiä: teksti on selitys sille, mitä tähti- ja planeettakuviot merkitsevät ja miten astrologi niitä tulkitsee.

Haastatteleman astrologi haluaa, että hänen tekstinsä olisivat mahdollisimman kansantajuisia ja tulisivat lähelle jokaista lukijaa. Hän kokee tekstinsä sisältävän myös jonkin verran huumoria. Otan analyysissäni huomioon teksteistä sanontoja, metaforia ja muita ilmauksia, joita voi pitää suomalaisessa kulttuurissa yleisinä, lähes kaiken kansan tietäminä sanontoina. Humoristisissa ilmauksissa olen tutkijana yrittänyt asemoitua sekä kirjoittajan että lukijan asemaan: mitkä ilmaukset astrologi on halunnut esittää huumorin keinoin ja mitkä lukija voisi ottaa humoristina ilmauksina. Kuten missä tahansa analyysissä, tutkija tekee omat tulkintansa ja määritelmänsä.

Suurin osa tekstiä on kuitenkin hyvin yleisluonteista, neutraalia kieltä. Sitä voi verrata vaikkapa lehtijuttuun tai johonkin muuhun yleisluonteiseen kirjoitukseen. Kuten esimerkissä 124 on huomattavissa, tällaista kieltä voisi olla missä tahansa tekstissä ilman kansanomaisia sanontoja tai humoristisia ilmauksia:

- (124) Ystäväsi lapsuus on ollut hyvin isäidonnainen ja ihanteellisilla, mutta kohtuuttomilla vaatimuksilla täytetty. Siksi häntä edelleenkin rasittaa pyrkimys täydellisyyteen. (Rakkushoroskooppi Leijona)

Jokaisesta horoskoopitekstistä löytyy kuitenkin lauseita, jonka tulkitsemisena humorigeniseksi. Perustelen huumorin käyttöä sillä, että asian olisi voinut ilmasta ”virallisemmin” ja neutraalimmin, kuten edellisessä esimerkissä. Esimerkissä 128 huumori perustuu humoristisiin sanoihin:

- (125) Tammikuussa sinulle on tarjolla aivan **hurjat pippalot kosmisilla hilavitkuttimilla höystettyinä** - -. (Kuukausihoroskooppi Neitsyt)

Luonnekuvauksille on tyypillistä, että teksteissä on metaforisia ilmauksia liittyen kyseessä olevaan merkkiin. Ennustehoroskoopeissa näitä ei ole. Esimerkiksi rakkaushoroskoopissa käytetään metaforia liittyen merkin olemukseen ja luonteeseen. Esimerkissä 126 parisuhdetta Härkä-merkkisen kanssa kuvataan härkätaistelun kautta:

- (126) Katso vaikka yksi **härkätaistelu** ja yritä kuvitella, kuinka paljon harjoitusta ja itsensä hallintaa **matadori** tarvitsee ennen **areenalle** astumistaan. **Parisuhde Härkämiehen kanssa on myös melkoinen arena**, jossa ovat vastakkain turvallinen, vakaa ja lämmin koti tai verta tiheä haava sydämessä. - - Ensimmäinen ja tärkein neuvo tässä **härkätaistelussa** tulee nyt: Pidä taantumien kulku alusta asti omilla käsissäsi. Saat olla varma, että hän hyökkää ja että **sarvet menevät tosi läheltä nostaessasi punaista viittaa** esimerkiksi vaihtamalla työpaikkaa häneltä kysymättä. Älä anna pelolle valtaa, vaan nosta **taisteluviihtasi** uudelleen ja uudelleen - -. Etsihän **viihtasi** – ja sitten vain onnea matkaan.
(Rakkaushoroskooppi Härkä)

Jokaisesta aineistoni kuudesta erinimisestä horoskoopista löytyy kuitenkin metaforia, joiden avulla kuvataan jotain asiaa. Metaforaa käytetään ilmaisemaan jotain kuvainnollisesti, kuten esimerkeissä 127 ja 128:

- (127) Olet melkoisen sotaisalla tuulella eikä kenenkään kannata tulla haastamaan riitaa kanssasi ellei halua **maistaa häviön katkeraa kalkkia**. Koeta säilyttää malttisi ja rauhallisuutesi, jolloin **voittoa maistuu vielä paljon makeammalta**. (Päivähoroskooppi Kaksoiset)
- (128) Mutta auta armias jos **rakkaus pääsee** syystä tai toisesta **ruostumaan** tai keskinäinen **luottamus kärsii pahan karille ajon** niin silloin koittaa vaikeat ajat - -. (Luonnehoroskooppi Leijona)

Kansantajuisuutta ilmentävät sanonnat, joiden merkityksen ja käyttöyhteyden tunnistaa varmasti lähes jokainen suomalaisen kulttuuriin ja kieleen kasvanut. Tällaisia on jokaisessa horoskoopissa, niin luonne- kuin ennusteteksteissäkin. Osa sanonnoista on huumorilla höystettyjä, osassa huumorilla ei ole niin suurta sijaa sanonnan käyttöyhteydessä. Sanonnat voidaan ajatella myös metaforisina ilmauksina, joissa jokin asia personifikoitua, kuten esimerkeissä 129 ja 130:

- (129) Toivotan onnea yrityksellesi, sillä **läpäistyäsi tulikokeen** hän hukuttaa sinut ainutlaatuisen, lämpimään syyliinsä, josta sinun ei takuulla tarvitse lähteä, **ennen kuin kuolema teidät erottaa**. (Rakkaushoroskooppi Rapu)

- (130) Et kuitenkaan saa **sielullesi rauhaa**, ellet laita **panoksia piippuun ja vedä liipaisimesta**. (Vuosihoroskooppi Kaksoset)

Vertaillen luonnekuvauksia ja ennustehoroskooppeja, luonnekuvauksissa on enemmän humoristisiksi vertauksiksi tulkitsemiani ilmauksia. Tästä voi päätellä, että luonnekuvaukset ovat jollain tapaa leikillisempiä, niitä ei pidä ottaa niin tosissaan kuin esimerkiksi ennustehoroskooppeja. Erityisesti lapsi- ja rakkaushoroskoopeissa huumoria ja metaforisia sanavalintoja on muita horoskooppeja enemmän.

8 PÄÄTÄNTÖ

Tutkimukseni tavoitteena oli kuvata yksittäisen tapausesimerkin kautta horoskoopin tekstilajia sekä tekstien syntyyn vaikuttavia tekijöitä ja ulkoisia konteksteja. Tapaustutkimukseni aineistona toimi Astro.fi -verkkosivusto, josta valitsin tutkimukseeni 36 yksittäistä horoskoopitekstiä. Lisäksi aineistonani toimi tekstien tekijän, sivustolle sisältöä tuottavan astrologin litteoitu teemahaastattelu. Kandidaatintutkielmani (ks. Ranta-Knuutila, 2011) taustoitti tutkimustani sen verran, että minulla oli tietynlainen käsitys haastattelemani astrologin kirjoittamista teksteistä. Ennakko-oletuksenani oli, että horoskooppitekstit ovat tekijänsä näköisiä, eikä niiden tekemiseen ole mitään selkeää kaavaa. Esittelin tutkimuksessani myös astrologista kulttuuriperimää: sen historiaa ja nykyisyyttä. Astrologia monialaisena uskomusjärjestelmänä toimii kaikkien horoskoopin tekstilajiin liittyvien käytäntöjen ja piirteiden taustalla. Jotta horoskooppeja tekstilajina voi tutkia, on ymmärrettävä jotain astrologiasta ja sen perinteestä.

Jotta horoskooppitekstejä oli mahdollista tarkastella tekstilajitutkimuksen näkökulmasta, oli valittava jokin teoria siitä, miten tekstilaji eli genre määrittyy. Swalesin genreteorian mukaan tekstilaji määrittyy kommunikatiivisen tavoitteen mukaan ja genre on oltava jonkin tietyn tai joidenkin tiettyjen diskurssiyhteisöjen käytössä. Tutkimukseni perusteella horoskooppitekstit muodostavat oman genrensä, ja nimenomaan sillä perusteella, että niillä on tietty tavoite. Astro.fi -sivusto myös muodostaa oman diskurssiyhteisönsä, jolla on tietyt tavat toimia ja jonka piirissä horoskooppitekstejä käytetään. Horoskooppi genrenä on omalta osaltaan syntynyt jo tuhansia vuosia sitten, ja Astro.fi -sivuston diskurssiyhteisö jatkaa kulttuurista perimää omalla toiminnallaan. Genre elää ja kehittyy sivuston tuottajien ja niin sanottujen kuluttajien toimesta.

Swalesin ja Bhatian näkemysten mukaan tietyn genren yksittäisiä tekstejä yhdistää niiden tavoitteen ja käytön lisäksi jotkin tietyt tekstinsisäiset piirteet. Toisin kuin joissakin muissa tekstilajiteorioissa, genre ei määrity esimerkiksi rakenteen tai muiden piirteiden kautta, mutta ne voivat muodostaa genrelle sille tyypillisiä piirteitä. Jos jonkin genren yksittäisessä tekstissä on monia tai jopa kaikki tekstilajille määritellyt piirteet, on se silloin lajinsa tyypillisin eli prototyyppisin edustaja. Haastattelemani astrologin teksteissä on joitakin tyypillisiä kielenpiirteitä, joita olen tutkimuksessani tarkastellut. Kokoan seuraavaksi analyysini tuloksia, minkä jälkeen viimeisessä alaluvussa 8.2 pohdin tutkimukseni antia ja mahdollisia jatkotutkimuskysymyksiä.

8.1 Horoskooppi tekstilajina

Hahmottelin tutkimuksessani genrekoloniaa Astro.fi -sivuston länsimaiseen astrologiaan liittyvistä teksteistä. Olen tarkastellut horoskooppien genreä, vaikka tavallaan tutkimukseni perusteella voisi sanoa, että näitä genrejä olisi kuusi. Aineistoni kuusi erinimistä horoskooppia (luonne-, lapsi-, rakkaus-, vuosi-, kuukausi- ja päivähoroskoopit) voisi ajatella omiksi genreikseen, sillä niillä jokaisella on oma nimi ja jossain määrin myös toisistaan eroavia tyypillisiä piirteitä. Vaikka niillä jokaisella on omat, tarkemmat tavoitteensa, miellän ne kuitenkin samaan genreen kuuluviksi, sillä niiden perimmäinen tarkoitus on sama. Kaikki kuusi horoskooppia perustuvat aikaan pysäytettyyn tähtikarttaan, ja ne ovat kirjoittajan eli astrologin tulkintoja näistä kartoista. Horoskoopin tekstilajin tavoitteena on astrologian harrastaminen ja astrologisen perinteen siirtäminen. Astrologian päämääränä on tulkita taivaankappaleiden symboliikkaa ihmisille. Kysymystä siitä, onko horoskooppigenrejä yksi vai useampi, tarkastelin *genrekolonian* käsitteen avulla. Sen kautta voi todeta, että horoskoopit ovat jonkinlainen ”kattogenre” kuudelle pienemmälle genrelle eli ne muodostavat ylä- ja alagenrejä. Vaikka olen käsitellyt kuutta erinimistä horoskooppia erikseenkin, olen silti pyrkinyt tarkastelemaan niitä kaikkia tasavertaisesti, yhteen laajempaan horoskoopin genreen kuuluvana.

Tutkimukseni mukaan horoskooppitekstit muodostavat siis oman genren eli tekstilajinsa. Kandidaatintutkielmani (ks. Ranta-Knuutila, 2011) ja astrologin haastattelun pohjalta voi sanoa, että mitään tiettyä, kaikille astrologeille yhteistä kaavaa tai säännöstöä horoskooppitekstin kirjoittamiselle ei ole. Astrologi saa – ja periaatteessa hänen pitää – tehdä tekstistään omannäköisensä. Hän voi tehdä tekstistä juuri sellaisen, kuin itse haluaa sen mukaan, miten hän tähtikarttoja tulkitsee. Tutkimukseni perusteella haastattelemallani astrologilla on oma tyyli tehdä tekstejä, ja hän pyytää ja saa niistä palautetta. Astrologi haluaa teksteillään palvella ihmisiä mahdollisimman hyvin ja vastata heidän toiveisiinsa. Astro.fi -sivustolla jokaisella on mahdollisuus antaa sivuston toiminnasta ja erilaisista teksteistä palautetta. Astrologi muuttaa tekstejensä aina silloin tällöin, kun kokee siihen palautteen myötä aihetta.

Palautteenanto onkin astrologin mukaan keskeisin yhteisöllisyyttä rakentava seikka. Astrologi kokee jopa sivustolla satunnaisesti vierailevatkin osaksi Astro.fi:n yhteisöä. Hänen mielestään yhteisöllisyyttä tukee se, että jokaisella on mahdollisuus antaa palautetta. Varsinaiseksi yhteisön jäseniksi hän mieltää ne henkilöt, joille tuotantotiimi lähettää postia. Tällaisia ryhmiä ovat sivustolle rekisteröityneet käyttäjät, postituslistalla olevat sekä he, jotka ovat joskus tilanneet sivustolta jonkin maksullisen horoskooppitulkinnan. Tekstien tuottajat ja kuluttajat voisi ajatella olevan yhteisön ekspertit ja noviisit, mutta haastattelemani astrologi ei koe

tällaista jakoa yhteisössä. Hänen mukaansa kaikki ovat niin sanotusti samalla viivalla eikä ”noviisien” palautteista välity sitä, että he kokisivat olevansa jotenkin tietämättömämpiä. Tulkitsen kuitenkin Swalesin teorian pohjalta sivustolle tekstejä tuottavat astrologit eksperteiksi ja lukijat noviiseiksi, sillä astrologeilla on ainakin tämän toiminnan puitteissa enemmän tietoa ja kokemusta kuin suurimmalla osalla tekstien lukijoista. Toki tämäkin riippuu siitä, millaiset ovat kunkin lukijan tiedot ja taidot tekijään verrattuna. Lisäksi lukijoilla on melko paljonkin valtaa genreen, koska he antavat palautetta ja kirjoittajat ottavat ne teksteissään huomioon. Analysoimani horoskooppitekstit ovat siis keskeinen osa yhteisön toimintaa, ja horoskooppi-genre palvelee tämän diskurssiyhteisön toimintaa ja päämäärää tavoitteidensa saavuttamiseksi.

Haastattelemani astrologi työskentelee sisällöntuottajana Astro.fi -sivustolle. Alun alkaen sivusto on ollut vain hänen henkilökohtainen mainossivustonsa, jossa hän on mainostanut omia astrologisia tulkintojaan. Astrologi kokee horoskooppitekstien tekemisen sekä työnä että harrastuksena, johon hän suhtautuu erittäin intohimoisesti. Hänen mukaansa astrologeiksi kutsutaan heitä, jotka tekevät tähtikartoista tulkintoja muille ihmisille. Kaikki muut ovat vain astrologian harrastajia. Astrologiaa harrastaa hänen mielestään aina, kun on jossain tekemisissä astrologian kanssa. Aina, kun joku lukee horoskooppitekstejä, harrastaa henkilö silloin astrologiaa – oli hänen tarkoitusperänsä sitten mitkä tahansa.

Astrologi kokee tärkeimmäksi tehtäväkseen auttaa ihmisiä seuraamaan omaa rytmiään sekä havahtumaan taivaankappaleiden liikkeistä aiheutuviin sykleihin ja niiden vaikutukseen. Jos edessä ovat vaikeat ajat, astrologin tehtävänä on osoittaa, miten nämä raskaat jaksot voidaan kääntää positiivisiksi mahdollisuuksiksi. Astrologi ei halua liikaa käskeä tai neuvoa, ja hän tiedostaa, että lukijat tulkitsevat horoskooppitekstejä jokainen tavallaan – omista lähtökohdista käsin. Ja niin sen kuulemma täytyykin olla: astrologi on vain tulkki, joka kertoo astrologisista sykleistä ja niiden merkityksistä lukijalle. Jokaisen lukijan on sisimmässään tehtävä lopullinen tulkinta ja pohtia, miten jokin asia vaikuttaa hänen elämäänsä. Astrologi kokee jatkavansa ikivanhaa astrologista perinnettä toiminnallaan: astrologit ovat aina auttaneet ihmisiä.

Horoskooppitekstit syntyvät tähtikarttojen tulkinnasta. Astrologi tulkitsee tekemäänsä tähtikarttaa ja kirjoittaa planeettakuvioiden merkitysten perusteella tekstejä. Esimerkiksi jos on kirjoittamassa vuosihoroskooppitekstiä, on hänen ensin katsottava kussakin merkissä tapahtuvat taivaankappaleiden liikkeet sen vuoden ajalta, jolle hän tekstiä tekee. Teksti syntyy siitä tulkinnasta, jonka astrologi tekee symbolien merkityksestä. Astrologilla on varastossa valmiina tekstipätkiä, jotka hän liittää aina niihin horoskooppiteksteihin, johon ne kulloinkin

sopivat. Esimerkiksi jos Venus-planeetta on Härän merkissä yhden kuukauden ajan, astrologi ottaa Härän kuukausihoroskooppitekstiin sen pätkän arkistostaan, jossa kuvaillaan Venus-planeetan vaikutusta Härän merkissä.

Astrologi kuvaa kirjoitustyyliään maanläheiseksi ja jossain määrin totiseksi, vaikka käyttääkin jonkin verran huumoria. Hän haluaisi kehittää itseään kirjoittajana niin, että pystyisi ilmaisemaan tulkintansa mahdollisimman selkeästi. Hän kokee suurimpana haittanaan sen, että teksti on välillä liian polveilevaa. Haastattelun mukaan täydellinen horoskooppiteksti on lukijaa puhutteleva ja sellainen, josta jää lukijalle jokin tunne. Hän haluaa jonkin verran käyttää astrologista erikoissanastoa, mutta ei liikaa, jotta tekstit olisivat mahdollisimman kansantajuisia. Astro.fi:n tuotantotiimillä on jonkinlaista tietoa siitä, millaiset ihmiset heidän sivustollaan käyvät tekstejä lukemassa. He saavat tietoa muun muassa rekisteröityneiden käyttäjien ilmoittamista tiedoista sekä lukijoilta saatujen palautteiden ja kyselylomakevastausten perusteella. Haastattelemani astrologin mukaan tyypillinen horoskooppien lukija on 25–40 -vuotias nainen, joka tekee toimistotöitä ja on vähintään keskitasoisesti koulutettu, jopa korkeakoulutettu. Lukijoita on kuitenkin niin sanotusti vauvasta vaariin: nuorin, jolta astrologi on postia saanut, on 12-vuotias lapsi. Astrologin on siis hyvin vaikea suunnata tekstiä esimerkiksi jonkin tietyn ihmisryhmän jäsenelle. Toki taustaoletuksena lukijaa ajatellessa on se, että lukija todennäköisesti on kiinnostunut astrologiasta.

Ensimmäisessä varsinaisessa analyysiluvussani, luvussa 5, käsittelin jokaista kuutta horoskooppia erikseen ja niiden teemojen sekä rakenteen avulla esittelin tekstejä. Tarkoituksenani oli luoda jonkinlainen kuva siitä, millaisia kuusi erinimistä horoskooppia ovat ja miten ne eroavat toisistaan. Käsittelin luonnekuvauksia ja ennustehoroskooppeja erikseen, sillä niiden välillä on suurimmat eroavaisuudet. Sain selville, että niin luonnekuvauksissa kuin ennustehoroskoopeissakin on tietyt teemat, joista astrologi kirjoittaa. Luonnehoroskoopissa ja vuosihoroskoopissa on kaikkein selkein rakenne: tekstit ovat rakentuneet otsikoituihin teemakappaleisiin. Kyseiset horoskoopit ovat tekstiaineistossani kaikkein pisimpiä tekstejä, joten voi ajatella, että tekstin lukemisen helpottamiseksi tekstiä on kannattanut pilkkoa selvempiin osiin. Rakkaus-, lapsi- ja kuukausihoroskoopeissa on myös tietyt aiheet ja jaksot, mutta ne eivät ole tietyssä rakenteellisessa järjestyksessä. Päivähoroskooppi on siis ainoa, jossa ei ole selkeitä rakenteellisia osia. Päivähoroskooppitekstit ovat niin lyhyitä, että ehkä myös niissä tekstin pituus määrittelee sen, onko teksteissä selkeitä rakenteellisia ja tietyssä järjestyksessä olevia osia vai ei. Luonnekuvauksille yhteisenä teemana voi pitää luonteen kuvailua, joka vastaa parhaiten tekstien tavoitettakin. Horoskooppien nimi paljastaa teemoista eniten: lapsihoroskoopissa kuvataan merkin lapsuutta ja annetaan ohjeita lapsen vanhemmille, ja rakkaus-

horoskoopissa kuvataan merkin rakkaus- ja seksielämää sekä annetaan ohjeita merkkiin ihas-
tuneelle henkilölle. Ennustehoroskoopeissa käsiteltäviä aiheita ovat erityisesti menestys, rak-
kaus ja mahdollisuudet. Kaikki teemat ovat jossain määrin puheenaiheena niin vuosi-, kuu-
kausi- kuin päivähoroskoopissakin. Egginsin (2004) hahmottelema tyypillinen rakenne päivä-
horoskoopille ei aineistoni päivähoroskooppeihin sovellu. Egginsin (2004: 58–59) mukaan
horoskooppiteksti koostuu neljästä rakenneosasta: yleisnäkymästä, lukijasta riippumattomista
ennustuksista, lukijasta riippuvaisista ennustuksista, ja lopuksi on astrologin neuvo. Esimer-
kiksi neuvoja ja ennusteita on, mutta ne eivät noudata mitään selkeää rakennetta eikä kaikista
päivähoroskoopeista löydy näitä kaikkia. Eggins on tutkinut vain päivähoroskooppeja, mutta
vastaavaa rakennetta ei ole löydettävissä muistakaan aineistoni horoskoopeista. Tutkimustu-
lokseni siitä, että jokaisella astrologilla on oma tyyhinsä kirjoittaa eikä yhteisiä sääntöjä ole,
selittää varmasti tämän eroavaisuuden.

Luvussa 7 keskityin kuvaamaan horoskooppitekstien kielellisiä piirteitä. Ensiksi ana-
lysoin tekstien aikakäsitystä ja sitä, miten teksteissä näkyy se aika, jolle teksti on tehty. Astro-
login mukaan hänen teksteilleen on tyypillistä niiden toimiminen tässä ajassa ja astrologin
tehtävän on nimenomaan ajan seuraaminen. Kuten monen muunkin kielenpiirteen kanssa,
suurimmat eroavaisuudet olivat ennustehoroskoopeiden ja luonnekuvausten välillä. Ennusteis-
sa aikaa on kuvattu tarkasti, ja lähes jokaisesta yksittäisestä tekstistä käy ilmi suorasti tai epä-
suorasti, mille ajanjaksolle ennuste on tehty. Mitä pidemmälle ajalle ennuste on tehty sitä
enemmän ajanjaksoista on mainintoja. Vuosihoroskoopeissa ajanjaksoja voidaan kuvata hy-
vinkin tarkkojen päivänmäärien kautta, kun taas päivähoroskoopissa voidaan vain puhua esi-
merkiksi tästä hetkestä ilman sen tarkempaa rajausta. Luonnekuvauksissa taasen ajan tärkein
merkitys on tekstissä käsiteltävän merkin edustajan syntymähetki. Kaikissa horoskooppitek-
steissä suurin osa predikaattiverbeistä on preesensissä. Sen avulla kuvataan joko nykyistä het-
keä tai sitten jotain tulevaisuudessa tapahtuvaa. Kun jotakin tulee tapahtumaan varmasti, käy-
tetään futurista ilmausta, ja kun jokin on tulevaisuudessa mahdollista, se ilmaistaan preesen-
sin avulla. Futuurisista ilmauksista tyypillisin on *tulee olemaan* -verbiliitto, jota esiintyy kai-
kissa muissa teksteissä paitsi luonnehoroskoopeissa. Mennyttä aikaa kuvataan imperfektin ja
perfektin avulla. Perfekti on huomattavasti yleisempi ja sitä käytetään silloin, kun jotakin on
tapahtunut *joskus*. Imperfektia käytetään tarkemmissa ajanmääreissä, kuten merkin lapsuudes-
ta kerrottaessa. Menneen ajan tapahtumilla on aina jokin vaikutus nykyhetkeen. Jokaisessa
kuudessa horoskooppitekstissä niiden tavoite määrittelee eniten sitä, miten aikaa kuvataan.

Haastattelemani astrologi tiedostaa, että jotkut lukijat ottavat hänen ennusteensa liiankin
tosissaan, vaikka hänen tarkoituksenaan on vain tulkita tähtikuvioiden luomia mahdollisuuk-

sia ja tulevaisuudennäkymiä. Lähes jokaisen ennustetekstien väittämän voi kokea varmana tapahtumana, sillä predikaattiverbit ovat indikatiivimuotoisia väittämiä. Näitä esiintyy sekä luonnekuvauksissa että ennusteissa. Luonnekuvauksissa ne ovat odotuksenmukaisia, sillä tavoitteena on vain kuvailla ”tosiasioita” merkin edustajasta. Ennusteissa ne sen sijaan ovat mielestäni yllättäviä, jos kerran on niin, ettei astrologi halua ennustaa mitään varmana. Välttämättömyyttä ei kuitenkaan korosteta ennusteissa millään tavalla, kuten joissakin luonnekuvauksissa: luonnekuvauksissa varmuutta korostetaan muutamilla eri verbeillä ja verbiliitoilla. Mahdollisia tapahtumia esiintyy jokaisessa kuudessa horoskoopissa ja mahdollisuutta ilmaistaan verbeillä ja verbiliitoilla. Mahdollisia tapahtumia on enemmän luonnekuvauksissa kuin ennusteissa. Mahdolliseen tapahtumaan sisältyy monesti jonkinlainen ehto: jotakin voi tai saattaa tapahtua, jos lukija tekee jotain. Ehto sisältyy myös joihinkin varmasti tapahtuviin asioihin.

Astrologin tehtävänä on osoittaa huonojen aikojen positiivinen mahdollisuus eikä haastattelemani astrologi halua teksteillään lannistaa ketään. Vaikka esimerkiksi jonkin merkin kuukausiennusteelle on luvassa jokin planeettojen liikkeistä johtuva raskas jakso, hän haluaa osoittaa, miten lukija voi kääntää tämän huonon ajan voitokseen. Negatiivisten jaksojen tehtävänä on hänen mukaansa osoittaa ihmiselle ne asiat, jotka kuluttavat voimia tai tekevät elämästä vaikeampaa. Astrologi haluaa neuvoa ja opastaa ihmisiä seuraamaan omia syklejään. Hän pyrkii mahdollisimman vähän käskemään ihmisiä, mutta niitäkin horoskooppiteksteistä löytyy. Teksteissä esiintyvät direktiivit ovat niin sanotulla voimakkuus- ja sävyasteikolla mitattuna enemmän neuvoja ja kehotuksia kuin suoranaisia käskyjä. Direktiivejä on jokaisessa aineistoni tekstissä, tekstien pituuteen suhteutettuna niitä on eniten ennustehoroskoopeissa: vähiten kuukausihoroskoopeissa ja eniten päivähoroskoopeissa. Luonnekuvauksista direktiivejä on eniten rakkaushoroskoopissa ja vähiten luonnehoroskoopissa. Prototyyppisin direktiivi on imperatiivimuotoisen verbin sisältävä käskylause, mutta horoskooppiteksteissä se ei kuitenkaan ole käytetyin direktiivi. Teksteissä direktiiviä ilmaistaan enemmän modaaliverbeistä muodostetuilla rakenteilla kuin imperatiivilauseilla. Imperatiivilauseita kuitenkin esiintyy silloin, kun astrologi haluaa nimenomaan käskää lukijaa. Kontekstissaan nämä ovat silti tulkintani mukaan pikemminkin neuvoja kuin ehdottomia käskyjä. Horoskooppiteksteissä on jonkin verran myös kieltä ilmaiseviä direktiivejä. Ennusteissa niitä juurikaan ole, mutta luonnekuvauksista lapsi- ja rakkaushoroskoopeissa niitä on muihin direktiiveihin verrattuna paljon. Luonnehoroskoopeissa ei ole kieltolauseita, koska niiden tavoitteena ei ole ohjata lukijaa eikä myöskään kieltää mitään. Indikatiivimuotoisiin väitelauseisiin verrattuna direktiivejä on kuitenkin melko vähän, ja niiden tulkitseminen suositeltaviksi neuvoiksi tai ehdottomiksi

käskyiksi on lukijasta riippuvainen seikka. Kuten muissakin analysoimissani kielenpiirteissä, myös neuvoissa ja käskyissä horoskoopin tavoite määrää sen, kuinka paljon erilaisia direktiivejä tekstissä on. Esimerkiksi rakkaushoroskoopissa niitä on paljon, sillä sen tavoitteena on kuvata jonkin merkin ihmissuhdekäyttäytymistä sekä antaa neuvoja siihen, miten käyttäytyä ihastuessaan kyseisen merkin edustajaan.

Haastatteleman astrologi haluaa teksteissään puhutella lukijaa hyvin henkilökohtaisesti ja kokee sen omille teksteilleen hyvin tyypilliseksi piirteeksi. Tarkastelin teksteistä sitä, kenet kirjoittaja horoskoopeissa olettaa lukijaksi ja miten hän heitä puhuttelee. Kuten muissakin analysoimissani tekstinsisäisissä piirteissä, myös tässä suurimmat erot ovat luonne- ja ennustehoroskooppien välillä. Ennustehoroskoopeissa lukijan oletetaan olevan tekstiä koskevan merkin edustaja itse. Lukijaa puhutellaan yksikön toisessa persoonassa. Puhuteltava henkilö toimii monesti ennustetekstien subjektina, mutta välillä tekijänä on myös jokin personifikoitu asia. Esimerkiksi *tähtikuviot* tai *rakkaus* saavat jotain aikaa puhuteltavassa henkilössä, joka tällöin toimii siis lauseen objektina. Ennustehoroskoopeissa jokainen lause viittaa jollain tapaa lukijaan, eikä passiivimuotoisia verbejä esiinny. Ennustehoroskoopeissa astrologin oma ääni ei suoraan kuulu missään tekstissä, eli toisin sanoen hän ei kirjoita itsestään yksikön ensimmäisessä persoonassa. Voidaan kuitenkin olettaa, että lukija tietää, että kaikki tekstit on joku astrologi kirjoittanut. Oman äänen kuuluminen olisi siis jotenkin tarpeetonta. Toisin kuin ennusteissa, luonnekuvauksissa lukijan ei oleteta välttämättä olevan merkin edustaja. Luonnekuvauksissa aurinkomerkin edustajasta käytetään merkin nimeä tai sitten hänestä puhutaan yksikön kolmannessa persoonassa. Merkin edustajaa ei siis puhutella, sillä oletetut lukijat ovat hänen läheisiään. Luonnekuvausten tavoitteena on kuvailla merkin edustajaa, joten tällainen merkistä puhuminen ilman puhuttelua on tarkoituksenmukaista. Luonnehoroskoopista ei analyysini mukaan ole tulkittavissa ketään tiettyä lukijaa, vaan ne ovat yleisesti kaikille suunnattuja kuvauksia kunkin aurinkomerkin luonteesta. Rakkaushoroskoopissa lukija on oletetusti tekstissä kuvailtuun aurinkomerkin edustajaan ihastunut tai hänen kanssaan jo parisuhteessa oleva henkilö. Lukijan sukupuolta ei varsinaisesti missään rakkaushoroskoopin tekstissä esitetä, mutta muutamissa tapauksissa jonkin merkin naisedustajan tekstiä lukevan ajatellaan olevan mies ja niin edelleen. Suurimmassa osassa rakkaushoroskooppeja astrologi puhuu suoraan myös omalla äänellään, yksikön ensimmäistä persoonaa käyttäen. Hän tekee näin tekstien lopussa, jossa hän toivottaa onnea lukijalle. Lapsihoroskoopissa oletettu lukija on merkin edustajan jompikumpi vanhempi. Lapsesta, eli merkin edustajasta kirjoitetaan merkin nimeä tai *hän*-persoonapronominia hyödyntäen. Kaikissa horoskoopiteksteissä niin sanottu pääosissa on kuitenkin kyseessä olevan aurinkomerkin edustaja, oletettiin hänen sitten

olevan lukijana tai sitten puheenaiheena. Ennusteissa teksteissä mukana olevat henkilöt ovat vain kirjoittaja ja lukija, kun taas luonnekuvauksissa näiden kahden lisäksi on puhe vielä merkin edustajasta.

Haastattelemani astrologi on vähentänyt teksteistään astrologista erikoissanastoa, sillä hän haluaa tekstiensä olevan mahdollisimman kansantajuisia ja erilaisille lukijoille helposti lähestyttävää. Jonkin verran hän haluaa kuitenkin astrologista jargonia teksteissään olevan, sillä hän haluaa osoittaa, että tulkinta on aina jostakin kuvioista ja niiden symboleista syntynyt. Erikoissanastoa esiintyykin horoskoopiteksteissä oikeastaan vain silloin, kun astrologi kirjoittaa planeettojen liikkeiden vaikutuksista kunkin merkin elämään. Jargon auttaa astrologia myös luomaan teksteihin rakennetta: moni teksti lähtee liikkeelle tähtikuvioiden toteamisella. Astrologi haluaa pitää erikoissanastoa teksteissään myös siksi, että myös monet astrologian ”vakavammatkin harrastajat” pitäisivät tekstien lukemisesta ja ymmärtäisivät, mistä tulkinnassa on kyse. Jokaisesta aineistoni kuudesta erinimisestä horoskoopista löytyy astrologista jargonia. Vähiten (vain muutamassa yksittäisessä tekstissä) sitä on rakkaushoroskoopissa sekä päivähoroskoopissa, muissa horoskoopeissa lähes jokaisessa tekstissä on jokin ilmaus, jonka miellän erikoissanastoksi. Jaottelin oman tulkintani mukaan astrologista erikoissanastoa: osan koin lähes kaikkien horoskoopeja lukevien ymmärtävän kun taas osa ilmauksista on sellaisia, jotka tulkitsin vain astrologiaa enemmän harrastaneiden ymmärtävän. Luonnekuvauksissa suurin osa jargonista on kaikkien astrologiasta jotain tietävien ymmärrettävissä: tavoitteidensa mukaisesti erikoissanasto liittyy horoskoopimerkkien hallitseviin planeettoihin ja niiden vaikutukseen. Ennustehoroskoopeissa jargonia on enemmän ja tulkitsin sanaston vaikeammaksi kuin luonnekuvauksissa. Astrologin mukaan nimenomaan ennusteissa teksti rakentuu astrologista jargonia sisältävälle tähtikuvion määrittelylle ja lisäksi lukijan on hyvä tietää, minkälaisista symboleista tulkinta on tehty. Kuukausi- ja vuosihoroskoopeissa astrologisen jargonin jälkeen on selkeällä ”maallikkokielellä” selitetty, miten planeetat sekä niiden luomat kulminaatiot ja aspektit ynnä muut vaikuttavat tulevaan ajanjaksoon. Horoskoopeissa erikoissanasto siis luo ja rakentaa tekstiä: koko tulkinnassa on kyse taivaankappaleiden symboliikasta.

Haastattelemani astrologi pitää tekstejään kansantajuisina. Analysoin siis teksteistä sellaisia ilmauksia ja sanontoja, jotka tulkitsin lähes jokaisen suomalaisen tietävän ja jotka mielestäni jollain tapaa ovat kansanomaisia. Astrologin mielestä hän käyttää jonkin verran huumoria teksteissään, ja tarkastelin myös sellaisia sanontoja tai sanoja aineistoni teksteistä, jotka koin humoristisiksi. Sekä kansantajuisuus että humoristisuus ovat erittäin tulkinnanvaraisia seikkoja, joten ne mitä pidin sellaisina, ei välttämättä ole sitä kaikkien lukijoiden mielestä.

Ajattelin niin, että jos jokin ilmaus tai sana olisi voitu ilmaista jotenkin virallisemmalla tai neutraalimmalla tavalla kuin se on esitetty, tulkitsin sen humoristiseksi. Vaikka suurin osa teksteistä on hyvin neutraalia yleiskieltä, jokaisessa horoskooppitekstissä on kuitenkin tulkitani mukaan jokin ilmaus, jota voi pitää kansanomaisena ja jopa humoristisena ilmauksena. Metaforia löytyy lähes jokaisesta aineistoni horoskooppitekstistä. Luonnekuvauksissa kansanomaisia sanontoja ja humoristisia ilmauksia on enemmän kuin horoskooppiennusteissa. Erityisesti rakkaus- ja lapsihoroskoopissa niitä on paljon. Analyysini mukaan tästä voi päätellä, että näiden horoskooppien tarkoituksena onkin kertoa näistä asioista huumorilla: merkin vanhemman tai merkkiin ihastuneen henkilön ei kannata ottaa kovin tosissaan niitä kaikkia kieltoja, neuvoja ja varmoja tapahtumia, joita astrologi teksteihinsä on kirjoittanut.

8.2 Pohdintaa

Astro.fi -sivusto vaalii toiminnallaan astrologista kulttuuriperimää. Sivustolle tekstejä tuottavat henkilöt sekä sivustolle rekisteröityneet käyttäjät tai satunnaiset vierailijat muodostavat diskurssiyhteisön, jolla on käytössään astrologian harrastamiseen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi erilaisia genrejä. Eräs keskeinen genre on horoskooppi, jonka olen tutkimuksessani vielä jakanut kahteen alagenreen, joihin molempiin kuuluu kolme erinimistä horoskooppia. Hyödyntämäni Swalesin genreteoria ja Bhatian genrekolonian käsite soveltuivat hyvin aineistoni tarkastelemiseen. Horoskooppitekstien tavoite ja hyödyntäminen yhteisössä määrittelee horoskoopin genreä. Tekstinsisäisten piirteiden analyysi vastasi myös ennakkoletukseeni siitä, että horoskooppiteksteillä on myös sille tyypillisiä kielellisiä piirteitä. Näitä piirteitä tarkastelin sen mukaan, mitä astrologin teemahaastattelusta nousi esiin ja mitä itse koin horoskooppiteksteille tyypillisiksi. Horoskoopit ovat sekä niiden tekijänsä että tutkimukseni mukaan positiivisuuteen kannustavia, tiukasti aikaan sidoksissa olevia tekstejä, joissa astrologi tulkitsee taivaankappaleiden liikkeiden vaikutuksia kullekin 12 eri aurinkomerkillle. Niissä on jonkin verran astrologista erikoissanastoa, mutta pääosin ne ovat niin sanotusti kansankielellä tehty, ja jossain määrin ne ovat jopa humoristisia tekstejä. Astrologi neuvoo, käskkee ja kehottaa lukijaa teksteissään, tosin suurin osa teksteistä on toteavaa ja *varmasti* tapahtuvaa. Joitakin mahdollisia tapahtumia ja lukijasta riippuvaisia ehtoja teksteissä on myös. Tekstit puhuttelevat lukijaa ja niissä on henkilökohtainen ote, vaikka tekstejä voi kuka tahansa käydä sivustolta lukemassa.

Horoskooppitekstin tekemiselle ei ole olemassa mitään tiettyä kaavaa, vaan astrologi saa tehdä tekstistään sellaisen kuin haluaa. Astrologi suhtautuu intohimoisesti työhönsä ja hän tiedostaa oman kirjoitustyylin. Hän arvostaa lukijoilta saamaansa palautetta ja muuttaa teks-

tejään jonkin verran aika ajoin. Hänellä on kuitenkin omia perusteluja siihen, mikseivät jotkut asiat teksteissä tule muuttumaan. Hän haluaa kehittyä kirjoittajana ja kokee toiminnallaan jatkavansa ikiäikaista perinnettä, jonka mukaan astrologi on neuvonantaja, joka auttaa ihmisiä. Astrologian luonteen ja perinteen huomioon ottaen on mielestäni luonnollista, että horoskooppitekstit saavat olla juuri sellaisia, millaisiksi astrologit haluavat ne tehdä. Toki tietyt, horoskooppiteksteille tyypilliset aiheet ja kielensisäiset piirteet ovat kannatettavia, sillä mielestäni horoskooppien oletetaan kuitenkin olevan tietynlaisia.

Hyödyntämäni Bhatian moninäkökulmamalli toimi mielestäni myös hyvin tutkimukseni teoreettisena mallina ja metodisena apuna. Tarkoitukseni oli tutkia horoskooppitekstien genreä mahdollisimman laaja-alaisesti, ja moninäkökulmamallin tilat mahdollistivat tämän. Koen horoskooppitekstit juuri sellaisina ”oikean maailman” vapaamuotoisina teksteinä, joita varten tämä malli on kehitettykin. Jos olisin analysoinut vain pelkkiä tekstejä, olisi varmasti jotain teksteihin oleellisesti vaikuttavaa seikkaa jäänyt huomioimatta. Horoskooppitekstien ja niiden tuottamisen analysoimiseksi oli välttämätöntä jonkin verran perehtyä astrologiaan. Mielestäni ymmärtääkseen tekstien ja niiden kanssa toimimisen tavoitteita, on ymmärrettävä jotain niitä ympäröivästä kontekstista. Astrologia toimi tutkimukseni kulttuurisena kontekstina ja siihen erikoistunut Astro.fi -sivusto oli tarkastelun alla genren professionaalista ja geneeristä tilaa tarkastellessa.

Koska tutkimukseni on tapaustutkimus, on tietysti kyseenalaistettava, kuinka yleistettävänä analyysini tuloksia voidaan pitää koskien kaikkia horoskooppitekstejä. Analysoimani tekstit ovat kuitenkin vain yhden astrologin tekemiä ja yhdessä verkkosivustolla julkaistuja. Mielenkiintoinen lisätutkimus olisikin tarkastella, mitä yhteistä muiden astrologien horoskooppiteksteillä on tutkimieni tekstien kanssa. Mielenkiintoista olisi myös tutkia sitä, miten horoskooppitekstien julkaisupaikka vaikuttaa niihin: esimerkiksi miten naistenlehdissä ilmestyvät horoskooppitekstit eroavat harrastajille suunnatun verkkosivuston teksteistä ja niin edelleen. Koska aineistoni horoskooppitekstit ovat vuodelta 2013, on myös pohdittava, ovatko haastattelemani astrologin tekstit nyt, vuonna 2015, jo muuttuneet ja kehittyneet toisenlaisiksi. Jos tekisin toisin, olisin tehnyt tutkimukseni loppuun vuoden 2013 aikana, jolloin analysoimani tekstit olisivat olleet tuoreita ja sivustolta löytyviä. Tällä hetkellä niitä ei sivustolta enää ole luettavissa, todennäköisesti ne ovat kuitenkin ainakin astrologilla itsellään jossain tallella. 36 yksittäistä horoskooppitekstiä toimi mielestäni kattavana aineistona ajatellen tutkimukseni laajuutta. Kuuden eri horoskoopin yksittäisissä teksteissä oli sen verran samankaltaisuuksia, että niiden perusteella pystyi luomaan kokonaiskuvaa kielellisistä piirteistä ja tavoitteista. Astrologille pitämäni asiantuntija-/teemahaastattelu onnistui erittäin hyvin, ja sain

häneltä kaiken sen informaation, jota halusinkin ja jonka koin tarpeelliseksi tutkimukseni kannalta. Lukijoiden eli niin sanottujen kuluttajien näkökulma jäi uupumaan tutkimuksestani, mutta periaatteessa tuottamisen ja itse tekstien perusteella pystyi päättämään edes jotain lukijoista ja siitä, miksi he lukevat horoskooppeja ja mitä he ajattelevat niistä. Ehdoton lisätutkimuksen aihe olisikin tarkastella horoskooppeja lukevien näkemyksiä teksteistä. Astrologisissa teksteissä olisi vielä paljon mielenkiintoista tutkittavaa, sillä niitä ei tekstintutkimuksen näkökulmasta ole juurikaan tutkittu. Tutkimukseni tuo toivottavasti hyvän lisän tekstilajitutkimuksen kentälle, ja toivon sen antavan jotain sekä astrologiasta että tekstintutkimuksesta kiinnostuneille.

Tutkimukseni lähti liikkeelle toteamalla, että astrologialla on pitkä historia ja että se on monitulkintainen uskomusjärjestelmä. Jokainen kokee astrologian omalla tavallaan ja harrastuneisuutta on monenlaista. Horoskooppitekstit ovat myös monitulkintaisia: niin konttorissa työskentelevä keski-ikäinen naislukija kuin tekstintutkimusta tekevä tutkijakin tulkitsee tekstejä omalla tavallaan, omaan elämäänsä ja tilanteeseensa suhteuttaen. Tulkinta ja erilaiset merkitykset ovat hyvin subjektiivisia käsitteitä, ja horoskoopin tekstilajissa ne korostuvat. Horoskooppia genrenä määrittelee eniten sen tarkoitus, ja eroavaisuudet erinimisten horoskooppien välillä syntyvät niiden toisistaan eroavien tavoitteiden (ja sitä kautta tekstinsisäisten piirteiden) kautta. Lukijan tyypillisempänä tavoitteena lienee halu tulkita taivaankappaleiden vaikutusta omaan elämäänsä: miksi olen tällainen kuin olen ja mitä aika tuo tullessaan? Astrologi tekee tulkintansa taivaasta ja kirjoittaa horoskooppitekstinsä juuri lukijaa varten ja häntä ajatellen. Tähdet kertovat.

LÄHTEET

- Astrofy Oy 2014: - www.astro.fi 24.1.2014.
- 2014: Blogi, Astroseppo. - http://www.astro.fi/blog/readBlog/user_name/astroseppo 24.1.2014.
- 2014: Astrologinen tietopaketti. - <http://www.astro.fi/archive/archive?id=8> 24.1.2014.
- 2014: Foorumi. - <http://www.astro.fi/forum/index.php> 24.1.2014.
- Bhatia, Vijay. K. 1993: *Analysing genre: language use in professional settings*. London & New York: Longman.
- 2004: *Worlds of written discourse: A genre-based view*. London & New York: Continuum.
- Campion, Nicholas 2008: *Mihin uskovat astrologit*. Helsinki: Otava.
- Eggins, Suzanne 2004: *An introduction to systemic functional linguistics*. London & New York: Continuum.
- Gillet, Roy 2012: *Astrologia*. Helsinki: Gummerus
- Heikkinen, Vesa – Hiidenmaa, Pirjo 1999: Me ja muut tekstintutkijat. – *Virittäjä* 103 (1) s. 84–92.
- Heikkinen, Vesa – Voutilainen, Eero 2012: Genre – monitieteinen näkökulma. – Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiililä & Mikko Lounela (toim.), *Genre-analyysi – tekstilajitutkimuksen käsikirja* s. 17–47. Helsinki: Gaudeamus
- Hirsjärvi, Sirkka – Hurme, Helena 2008: *Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Yliopistopaino
- Huttunen, Laura 2010: Tiheä kontekstointi: haastattelu osana etnografista tutkimusta. – Johanna Ruusuvoori, Pirjo Nikander & Matti Hyvärinen (toim.) *Haastattelun analyysi* s. 39–63. Tampere: Vastapaino.
- ISK = Hakulinen, Auli, Vilkuna, Maria, Korhonen, Riitta, Koivisto, Vesa, Heinonen, Tarja Riitta & Alho, Irja 2005: *Iso suomen kielioppi*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 950. Helsinki: SKS
- Kankaanpää, Salli 2006: *Hallinnon lehdistötiedotteiden kieli*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Mauranen, Anna 2000: Kontrastiivinen retoriikka. – Kari Sajavaara & Arja Piirainen-Marsh (toim.), *Kieli, diskurssi & yhteisö* s. 229–330. Soveltavan kielentutkimuksen teoriaa ja käytäntöä. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, soveltavan kielentutkimuksen keskus.
- Mäntynen, Anne 2006: Näkökulmia tekstin ja tekstilajien rakenteeseen. – Anne Mäntynen, Susanna Shore & Anna Solin (toim.), *Genre – tekstilaji* s. 42–71. Tietolipas 213. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Mäntynen, Anne – Shore, Susanna 2006: Johdanto. – Anne Mäntynen, Susanna Shore & Anna Solin (toim.), *Genre – tekstilaji* s. 9–41. Tietolipas 213. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Mäntynen, Anne – Säaskilahti, Minna 2012: Uusi retoriikka genrejen tutkimuksessa. – Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiililä & Mikko Lounela (toim.), *Genre-analyysi – tekstilajitutkimuksen käsikirja* s. 194–207. Helsinki: Gaudeamus
- Nikula, Raimo 1993: *Astrologian historia*. Helsinki: Ran-Kustannus.
- Ranta-Knuuttila, Johanna 2011: *Vuosihoroskoopin tekstilaji*. Kandidaatintutkielma. Jyväskylän yliopiston kielten laitos
- Ridell, Seija 2006: Genre ja mediatutkimus. – Anne Mäntynen, Susanna Shore & Anna Solin (toim.), *Genre – tekstilaji* s. 184–213. Tietolipas 213. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

- Rosch, Eleanor 1978: Principles of categorization. – Barbara B. Lloyd & Eleanor Rosch (toim.), *Cognition and categorization* s. 27–48. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Tiililä, Ulla 2007: *Tekstit viraston työssä. Tutkimus etuuspäätösten kielestä ja konteksteista*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Suomen ammattiastrologit ry. 2014. www.ammattiastrologit.net 17.3.2014.
- Suomen Astrologinen seura ry. 2014: Yhdistyksemme. - <http://www.suomenastrologinenseura.fi/yhdistyksemme/> 17.3.2014.
- Swales, John. M. 1990: *Genre analysis English in academic and research settings*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sääskilähti, Minna 2006: *Vapise kuningas alkoholi – alkoholivalistuksen tekstilaji ja sen muuttuminen vuosien 1755 ja 2001 välisenä aikana*. Oulu: Oulun yliopisto
- Wittgenstein, Ludwig 1999 [1953]: *Filosofisia tutkimuksia*. (Philosophische Untersuchungen.) Kääntänyt Heikki Nyman. Helsinki: WSOY.